4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America
Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in USA:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2-7843.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 4./27. SESTDIEN, 1952. g. 12. JANVĀRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VITOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2-7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.00
par vienu collas telpu 1 slejā

Trūmena un Čerčila paziņojums

Vašingtonā. — Prezidents Trūmens un premjērs Čerčils 9. janvārī laida klajā paziņojumu, kurā deklarē, ka darīs visu iespējamo, lai apvienotu savu politiku ne vien Eiropā, bet arī Vidējos un Tālajos Austrumos.

Viņi solās apspriesties visos gadījumos, kas pavairotu kara briesmas, un ka ASV atombumbvedēju bazes Lielbritanijā nelietās pat briesmu brīdī, iekāms abas zemes par to nebūs iepriekš vienojušās.

Beigās paziņojums brīdina PSRS un komūnistu Ķīnu, ka amerikāņu un angļu valdības cieši vēro draudus, ko rada ķīniešu armijas pulcināšana Āzijas dienvidaustrumos gar Ķīnas robežu un ka viņu domstarpības komūnistu Ķīnas atzīšanā vai neatzīšanā netraucēs komūnistu briesmu atvairīšanu šai novadā.

Paziņojumā nav ne vārda par eventuālu tikšanos ar PSRS premjēru Staļinu.

Čerčila laika sadale Otavā

11. janvārī ministru prezidents Uinstons Čerčils dosies no Ņujorkas uz Otavu. 12. janvārī viņš ieradīsies parlamentā, 13. janv. pusdienos ar Kanadas premjēru St Lorānu, 14. janv. viņš piedalīsies kabineta sēdē un runās CBC radio valsts dinejā plkst. 10.15, 15. janvārī viņš dosies atceļā uz Vašingtonu un no turienes atgriezīsies Anglijā.

Noraida padomju ierosinājumu

AN Politiskā un Drošības Komiteja noraidīja padomju priekšlikumu Drošības Padomes sasaukšanai Korejas problēmas risināšanai.

Kremlis nerimstas

AN Sociālā, Humanitārā un Kultūras komiteja noraidīja Baltkrievijas PSR ierosināto rezolūciju, kas prasa visu bēgļu tūlītēju repatriāciju uz zemēm, no kurām tie nākuši.

„Bads lielākās briesmas pasaulē" — prez. Trūmens

Vašingtonā. — Vēstījumā Kongresam ASV prezidents Trūmens pasludināja, ka brīvajām nācijām jāatrisina bada pārvarēšanas problēma, lai komūnisms neturpinātu izvērsties. „Pasaule arvien vēl staigā jauna Pasaules kara ēnā" Pad. Savienības bruņoto spēku un ekspansīvās politikas dēļ.

Trūmens aicmāja arī turpmāk saimnieciski un militāri atbalstīt brīvās nācijas, kas pretojas komūnismam.

„Bez cīņas nav uzvaras, bez tās mēs nevaram uzvarēt nedz aukstajā, nedz karstajā karā," teica prezidents.

Izmeklēs majora Holohena slepkavību

1944. g. amerikāņu majora Holohena noslepkavošanā Itālijā, kā zināms, vaino viņa palīgus leitnantu Ikardi un serž. Lodolči.

Pirms dažiem mēnešiem par šo zemisko politisko slepkavību rakstīja visas pasaules prese, sacelot sašutumu visplašākās amerikāņu tautas aprindās.

Tagad ASV federālais tiesnesis Inčs uzdevis izmeklēšanas tiesnesim Epstinam Ņujorkā uzsākt izmeklēšanu un nopratināt. sākt izmeklēšanu un nopratināt visus lieciniekus.

Vestpointas kara akadēmijas 150 g. jubileja

ASV Vestpointas akadēmiju pirms 150 gadiem dibinājis prezidents Džefersons. Jubilejas banketā piedalījās redzami sabiedriski darbinieki un ģenerāļi — Akadēmijas bijušie audzēkņi. Gubernātors Djuijs savā runā cildināja varonīgos kadetus, kas cīnās Korejā. Viņš izteica cerību, ka Indoķīnā un Burmā ASV valdība nepieļaus „jaunu Koreju".

Banketā runāja arī bij. okupācijas karaspēka komandieris Vācijā ģen. Kleijs.

Svinības ilgs 6 mēneši.

Karogi virs akadēmijas ēkas nolaisti pusmastā, kas nozīmē sēras par lidmašīnas C-46 katastrofā nesen bojā gājušiem 19 kadetiem.

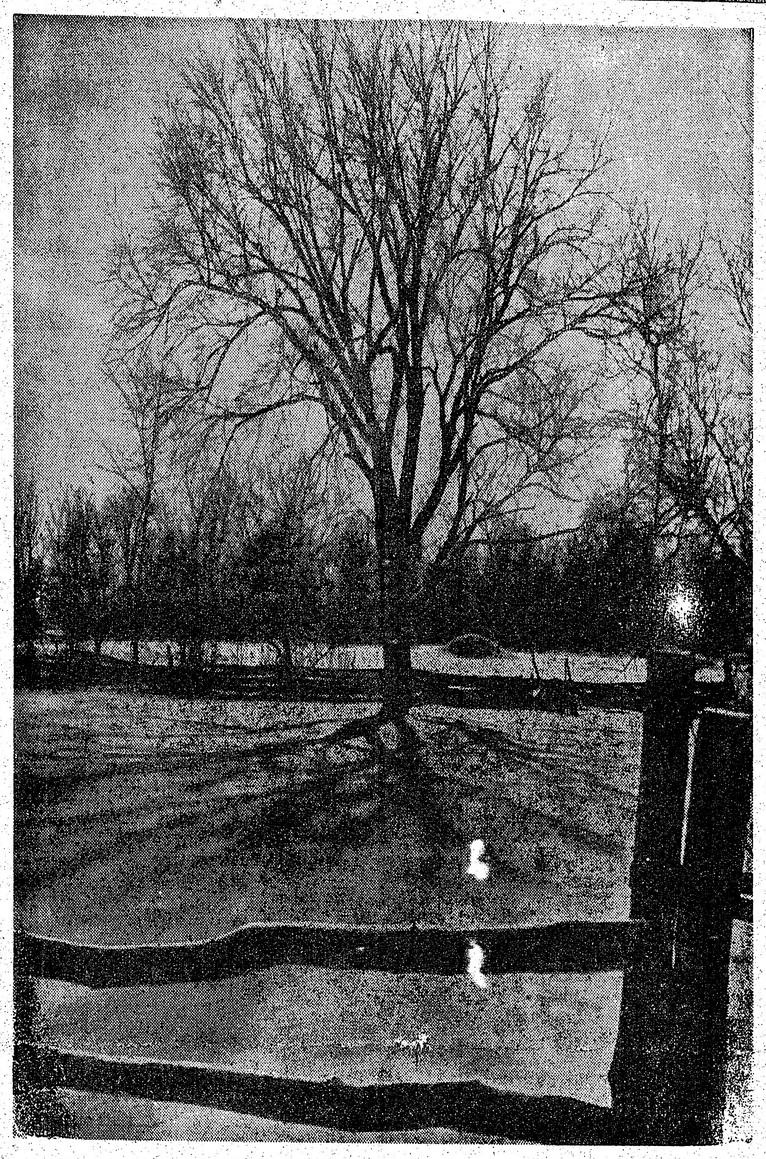

SAULAINA ZIEMAS DIENA

SEKMĒSIM SAVU KULTŪRU!

Latvieši!

Mēs nezinām, cik vēl gadu paies, līdz kamēr Latvija būs brīva. Mēs nezinām, cik ilgu laiku vēl latviešu mākslinieki, rakstnieki un zinātnieki brīvajā pasaulē būs jāgaida, kamēr tiem atkal būs pieejami valsts pabalsti un kamēr viņu lieliem sasniegumiem tiks atkal piešķirtas valsts atbalstītā Latvijas Kultūras Fonda balvas un godalgas.

Bet mēs droši zinām vienu: ja latviešu kultūras radītājiem spēkiem nesniegsim materiālu un morālu atbalstu, dzīves grūtības nomāks viņu spēkus, un latviešu kultūras dzīves straumes saplaks un izsīks līdz nenozīmībai. To mēs neviens nevēlamies.

Gluži otrādi, mēs taču saprotam, ka mūsu personīgo vērtību kultūrālā sabiedrībā vispirms jau nosaka tas, vai mēs piederam pie tautas, kas var uzrādīt aktīvu rosmi un panākumus gara pasaulē. Otrkārt, ja izsīks latviešu kultūras augšana un attīstība, kur gan ņemsim gara spēku, kas būs nepieciešams Latvijas valsts atjaunošanai?

Bet šodien daudzi spējīgi latviešu mākslinieki, rakstnieki, pētnieki spiesti 90 proc. savas enerģijas atdot fiziskā darbā savas eksistences saglabāšanai. Vai arī viņi iesaistīti darbā savā profesijā, bet ārpus latviešu kultūras loka un nevar vairs ziedoties savas tautas gara dzīvei.

Amerikas Latviešu Apvienības Kultūras Fonds tāpēc griežas pie jums, pie latviešu sabiedrības atsevišķām personām un organizācijām, ar lūgumu ziedot līdzekļus Kultūras Fondam. Saskaņā ar Noteikumiem par Amerikas Latviešu Apvienības Kultūras Fondu, Kultūras Fonda līdzekļi izlietojami: 1) latviešu kultūras pasākumu organizēšanai, sekmēšanai un izveidošanai; 2) latviešu kultūras darbinieku jaunrades veicināšanai; 3) kultūras vērtību apzināšanai un saglabāšanai; 4) prēmijām par sasniegumiem kultūras laukā, kas veikti emigrācijā un 5) kultūras darbinieku atbalstam.

No ienākušiem līdzekļiem Kultūras Fonds projektē vispirmām kārtām piešķirt pabalstus atsevišķiem latviešu māksliniekiem, rakstniekiem un zinātniekiem latvisku darbu un pētījumu veikšanai. Starp citu pastāvīga ceļojoša latviešu teātŗa izveidošana ir viena no svarīgākajām latviešu kultūras problēmām Amerikā.

Latviešu bēgļu iecelošana Amerikā tagad tikpat kā noslēgusies. Daudzu latviešu materiālais stāvoklis jau kaut cik nostabilizējies. Mūsu kultūras aktīvitāšu sekmēšana un izveidošana ir tieša un neatliekama vajadzība.

Kultūras Fonds sagaida plašu atsaucību šim aicinājumam atzīmēt Latviešu Kultūras dienas Amerikā ar devīgu tautisku sniegumu, lai nodrošinātu materiālo pamatu latviešu kultūras tālākai attīstībai un plašā kontinentā izkaisīto tautiešu latviskās kultūras kopības uzturēšanai.

Ziedojumi iesūtāmi Amerikas Latviešu Apvienības sekretariātam, 3220 Seventeenth Street, Washington, D. C., un tiks kvitēti ar publikāciju laikrakstos.

ALA Kultūras Fonda valde

No kā Vācija baidās visvairāk

Pēc kā ilgojas vācu tauta abpus dzelzs aizkaram?

Jauns kaŗš ir lielākais jaunums, no kā vācieši pašreiz baidās visvairāk. Vidū pāršķeltās zemes no jauna apvienošana ir lielākā lūgsna katram vācietim abpus dzelzs aizkaram. Sirsnīga sadzīvošana ar kaimiņiem frančiem un Eiropas valstu federācija ir ieceres, no kā vācieši gaida kaŗa briesmu izkliedēšanu un vācu tautas saplūšanu vienā valstī.

Šādus ieskatus, kas raksturīgi vairumam Rietumvācijas iedzīvotāju, izteica Freiburgas universitātes tautsaimniecības zinātņu profesors Konstantins fon Dīce (Dietze) preses konferencē Mičiganas galvaspilsētā Lansingā. Viņš jau trešo reizi mēro ceļu uz Ameriku, lai šejienes universitātēs papildinātu zināšanas.

„Plānotā Rietumvācijas apbruņošana ļoti stipri būs atkarīga no tam, kādu reakciju gatavos Padomju Savienība, līdz ko praktiski sāksies vāciešu ietērpšana formas tērpos un viņiem plecos atkal parādīsies šautenes," mierīgi un pārdomādams saka vācu tautsaimnieks, pats piebilzdams, ka viņš cenšoties izteikt ne tikai savas, bet visvairāk vācu tautas vairākuma domas. „Ja amerikāņu ieteiktā Rietumvācijas apbruņošana apturētu komūnistu ekspansiju un novērstu kaŗu, tad tā būtu brīniška lieta, un visi vācieši šos plānus karsti apsveiktu. Ja, turpretim, ieroču došana vāciešiem tuvinātu jaunam kaŗam vai to tūdaļ izraisītu, tad Vācijas apbruņošana būtu visļaunākais, ko vien vācieši pašreiz var darīt."

Pie pēdējā izklāsta vācu profesors gan tūdaļ steidzās piebilst: „Es gan domāju, ka mēs nevaram gaidīt palīdzību no Rietumiem, ja paši nedodam savu daļu."

Pēc D. domām sekmīgai vāciešu iekļaušanai Rietumu aizsardzības sistēmā liela problēma esot arī jauno vāciešu bruņoto spēku vadība. Ja vadību nodošot bijušiem vācu ģenerāļiem, kā to jau tagad varot nojaust, tad, kas gan gādāšot par to, lai šai armijā valdītu īstens demokratisks gars un lai tā savus vīrus audzinātu aizsardzības, bet ne citiem uzdevumiem, Tālab militārās un līdz ar to morālās vadības izvēle esot ļoti svarīga, ko pašreiz pienācīgi nenovērtējot ne amerikāņi, nedz paši vācieši

„Bet vācieši vairās nodarboties ar bruņošanās problēmām," saka prof. Dīce. „Viņi visvairāk vēlas mieru, kaut arī brīžiem tam neparedz ilgu mūžu. — Mēs ceram, ka valstsvīriem izdosies veikt brīnumus un uzturēt mieru, un katram vācietim lielākā lūgsna ir: Lai Vācija atkal būtu apvienota."

Pēc viņa domām tā jau vāciešu tīra iekšēja lieta, un viņi to arī tūdaļ atrisinātu, ja vien tiem to ļautu darīt. Prof. Dīce ir pārliecināts, ka, izdarot patiesi brīvas vēlēšanas visā Vācijā, komūnisti neiegūtu pat 5 proc. balsu. Kā jau tautsaimnieks, viņš vispirms saredz saimnieciskās priekšrocības, ko dotu robežstabu nojaukšana zemes vidū. Par spīti tam, ka pārtikas rūpniecībā jau pārsniegts pirmskaŗa līmenis, šodien Rietumvācijas pārtikas produkcija sasniedz tikai 60 proc. patēriņa. Abām Vācijas daļām apvienojoties, šis procents paceltos līdz 80.

Eiropas valstu federācijas izveidošana, kas atrisinātu daudzas sarežģītas saimnieciskas problēmas, stipri tuvinātu arī Vācijas apvienošanu. To sekmētu arī vāciešu patiesā vēlēšanās izveidot draudzīgas attieksmes ar frančiem. Šķiet, tas franču okupācijas iestāžu ļoti humānās izturēšanās rezultāts.

Pieskaŗoties vāciešu pašu māju lietām, prof. Dīce atklāj, ka viņam nav pamata labvēlīgi uzlūkot nevienu no galējām partijām: ne komūnistus, nedz nacistus: viņš bijis abu cietumnieks.

Pēc neizdevušās atentāta uz Hitleru 1944. g. 20. jūlijā prof. Dīce apcietināts par to, ka viņš bijis tuvs draugs bij. Leipcigas pilsētas vecākajam Kārlim Goerdeleram, kas būtu sazvērnieku projektētā kabineta kanclers. Dīcem noteiktajā tiesas dienā ienācis amerikāņu kaŗaspēks, kālab Dīce paglābies no bargā soda, varbūt, nāvessoda.

Pirmajā Pasaules kaŗā viņš bijis virsnieks vācu armijā un cīnījies Austrumu frontē, kur kaŗa beigās kritis krievu gūstā. Tur pavadījis daudz mēnešu, daudz pārdzīvojis. Viņš tomēr par to daudz nesūdzas, pat vēl piebilst, ka krievi, kā tauta, esot diezgan simpatiski.

NOTEIKUMI, KAS ATBRĪVO LATVIJAS PILSOŅUS NO IESAUKŠANAS

Atsaucoties uz daudzajiem pieprasījumiem redakcijai norādīt tos legālos noteikumus, kas atbrīvo Latvijas pilsoņus no iesaukšanas ASV kaŗa dienestā, paziņojam, ka attiecīgie noteikumi saucas **Selective Service Regulations, Section 1622-42 (C).** ....

Ja kāda persona ir Austrijas, Salvadoras, Igaunijas, Vācijas, Hondurasas, Ungarijas, Latvijas, Liberijas vai Norvēģijas pilsonis, tā no iesaukšanas ASV kaŗa dienestā atbrīvojama, pat ja tā apmetusies Savienotās Valstīs uz pastāvīgu dzīvi, ja vien tā nav izteikusi nodomu kļūt par ASV pilsoni (who has not declared to become an US citizen).

Iestāde, kas attiecīgos noteikumus izsūtījusi, ir **National Headquarters Selective Service System.** Washington 25, D. C., Tie adresēti Local Board Memorandum No 39, Issued Nov. 6, 1951, Subject Classification of Treaty Aleins.

Noteikumi piesūtīti, lai attiecīgās iesaukšanas vietas ((SS Board) zinātu, kādu zemju pilsoņi atbrīvojami no kaŗa dienesta (exempt from military service under term of treaty or international agreement between the United States and the country of which he is a national shall be placed in class 4-C).

Citiem vārdiem, visi latviešu jaunekļi, Latvijas pilsoņi, kas nav pasludinājuši, ka vēlas kļūt ASV pilsoņi, ASV kaŗa dienestā nav iesaucami.

Grozīs iecelošanas likumu

Senātori gatavo grozījumus likumā par iecelošanu Sav. Valstīs.

Vašingtonā. — Grupa senātoru, demokrati un republikāņi, pašreiz sagatavo iesniegšanai Senātā jaunus priekšlikumus likuma grozījumiem par iecelošanu Savienotajās Valstīs, lai iekļūšanu šeit atvieglinātu vairāk tūkstoš bēgļiem no zemēm aiz dzelzs aizkara un citiem immigrantiem. Līdz ar to uz šo zemi pavērtos ceļš vairākām emigrantu grupām, kuŗu iecelošanu aizkavēja vairāki senātora Mekkerena ierosināti noteikumi — Piebilstams, ka arī pats Mekkerens gatavojas ierosināt jaunus grozījumus immigrācijas likumā, lai vēl vairāk apgrūtinātu iecelošanu.

Minesotas senātors Hamfreijs, šo ierosinājumu iniciātors, presei paskaidrojis, ka viņa pārstāvētā senātoru grupa galvenos vilcienos pilnam atbalsta senātora Lēmana likumprojektu, kas iesniegts 20. oktobrī. Bet īpašie grozījumi, ko viņi pašlaik sagatavojot, sacentīšoties ar Mekkerena priekšlikumiem.

Hamfreijs pastāstījis, ka viņu priekšlikumi paredzot iecelošanas priekšrocības trim immigrantu grupām: iziciliem lietpratējiem sava aroda nozarēs; vīriem, sievām, bērniem un citiem tuviem radiniekiem, kas vēlas pievienoties saviem tuviniekiem, kuŗi jau dzīvo Savienotajās Valstīs, un bēgļiem no zemēm aiz dzelzs aizkara, ja viņus vajā reliģisku vai rasisku iemeslu dēļ, vai arī par pretošanos totālitārajam režīmam.

Bez tam, sen. Hamfreja ieteiktā likumprojektā paredzēts atļaut iecelot bez kvotas bērniem, kas kaŗa apstākļu dēļ kļuvuši bāreņi. Tas pieļaujams tad, ja ir droša garantija, ka, iecelojot ASV, viņus kāds adoptēs un tiem būs nodrošināta pilnīga un pareiza aprūpe.

Likumprojekts paredz, ka izmantojamas vēl neizmantotās kvotas, lai pavērtu iespēju iecelošanai laudīm no tām zemēm, kuŗu kvotas jau aizņemtas.

Šai sakarā sen. Hamfreijs paskaidrojis: „1924. gadā pieņemtais immigrācijas akts nosaka, ka ik gadu Savienoto Valstu krastā var izkāpt 154.000 iecelotāju. Pēdējos desmit gados iecelotāju skaits nesasniedz pat pusi minētā pieļautā skaita

ĢENERĀĻA EIZENHAUERA RADIORUNA

Sakarā ar ģenerāļa Eizenhauera, kā Ziemeļatlantijas Valstu savienības bruņoto spēku virspavēlnieka Eiropā, pirmo gada dienu, viņš teica radiorunu, kuŗā starp citu norādīja:

—Mūsu uzdevums koncentrēt spēkus, kas garantētu drošību visai pasaulei. Šis uzdevums, protams, nav viegls: nevar lēti pirkt mieru un brīvību, ko apdraud fanātisms un diktātoriski režīmi.

— Galvenās mītnes apmeklētāji — teica Eizenhauers — bieži man jautā, vai sabiedrotie dara pietiekami daudz, lai šo mērķi sasniegtu. Uz šo jautājumu man grūti atbildēt. Katrai brīvai tautai pašai jāprot savu brīvību vērtēt un aplēst, vai viņas piepūle atbilst brīvības vērtībai.

Mūsu savienības uzdevums ir vienīgi aizstāvēšanās. Mēs nedomājam sagrābt savās rokās to, kas mums nepieder, mēs nedomājam citiem uzspiest savu politisko sistēmu un to, kam mēs ticam. —

FRANCIJĀ ATKAL VALDĪBAS KRIZE

Francijas līdzšinējā Renē Plevēna koalicijas valdība kritusi. Vērojot notikumus Francijā, nāk prātā kāda austriešu ģenerāļa izteicieni:: „Stāvoklis ir bezcerīgs, bet ne nopietns."

Francijas stāvoklis ir bezcerīgs, bet franču politiķi pret to neizturas nopietni.

Bezdarbs Toronto

Darba departamenta statistika uzrādīja 13. decembrī 23.099 bezdarbiniekus pret 12.208 pagājušo gadu, tātad pieaugums par 10.891. Montreālā toties bezdarbnieku sk. ir 26.793 jeb tikai 2.475 virs pag. gada līmeņa.

Bezdarbnieku skaits joprojām pieaug.

Toronto un visā Ontario province ir bijusi jūtīgāka bezdarba ziņā par Montreālu, jo tajā ir vairāk sīkrūpniecību, kamēr Montreālā koncentrējas smagā rūpniecība, kas strādā bruņošanai.

„Ziemeļu rase"

Rasu teorijas nodibinātājs Vācijā profesors Dr. Hanss Ginters pēc 3 gadu internēšanas oktobrī „paaugstināts par Hitlera nacionālsociālistu līdzskrējēju. Pa šo laiku par jaunu izdotās viņa abas grāmatas „Laulības formas un aizvēsture" un „Laulātā drauga izvēle."

Profesoram Ginteram ir tāds pats stāvoklis kā režisoram Veitam Harburam ar filmu „Nemirstīgā mīļākā." Ginteram 1949. g. piešķīra tiesības nodarboties ar rakstniecību; tagad šīs tiesības viņam atkal atņemtas. Tienesis Gintera rakstos saskata demokratijas apdraudēšanu.

Savās grāmatās G. aizstāv monogamiju kā tautas pamatu. Prāta laulībām jādod priekšroka; laulības aiz mīlestības nedrīkst būt konfliktā ar prāta laulībām. Grāmatu saturs nebūtu uztraucis kritiķus, ja nebūtu Gintera vārda. Viņi saka, ka G. ir fanātisks žīdu nīdējs, kas dzied slavas dziesmas ģermāņu rasei. Ziemeļu rase izceļas ar intelliģenci, varonību un citām īpašībām, kas to padara par cilvēces vadoni. Tā pārspēj visas citas rases. G. domā, ka ķelti, indieši, persi un ēģiptieši, grieķi un romieši piederējuši pie ziemeļu rases. Par vācu tautu G. saka, ka ap 50 proc. tās pieder pie ziemeļu rases. „Vācu ziemeļnieki ir lemti būt par vadoņiem."

Freiburgas kamera par Ginteru izteikusies, ka viņš ir teorētiķis un ne politiķis. Pat šveices žīdu laikraksts par G. raksta, ka G. rašu teorija nepauž mīlestību pret žīdu tautu, bet tomēr tā uzrakstīta ar vēlēšanos būt bezpartējiskam.

ŠINĪ NUMURĀ:
* TRŪMENS UN ČERČILS 1:1
* NO KĀ VĀCIJA BAIDĀS 1:1
* SEKMĒSIM SAVU KULTŪRU 1:3
* NOTEIKUMI, KAS ATBRĪVO NO IESAUKŠANAS 1:6
* EGO 2:1
* JAUNATNES GADS 4:5
* JĀNIS JAUNSUDRABIŅŠ 6:3
* DIVI LIELO SARUNAS 8:1

LATVIJA

Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

EGO

ALFRĒDS KAUPIŅŠ

Laiks daudzkārt nestrādā mūsu labā. Līdz ar katru nodzīvoto dienu, ar katru gadu mainās trimdinieka dzīves vērtību skāla un tā, ka e g o (es) kļūst par svarīgāko, kam pielāgojami pienākumi, ikdienas uzdevumi un izklaidēšanās. Arī miera un normālos dzīves apstākļos ego ir noteicēja balss, bet to var izsist no stabilitātes ārkārtējs dvēselisks pārdzīvojums un bieži ar to saistītas fiziskas ciešanas. Kaŗavīrs cīnoties aizmirst savu ego, māte bērnu labā aizmirst savu ego un arī katrs pilnvērtīgs tautas loceklis aizmirst savu ego, ja rodas situācija, kas visiem liek spontāni pārdzīvot un ciest līdz likteņa uzliktās grūtības. Tāds mums bija Pirmā Pasaules kaŗa laiks, tāds bija 1940.—1941. g., un tā tas bija arī 1944. gadā Latviju atstājot. Mēs toreiz bijām pārliecināti, ka trimdas dzīve būs tikai īslaicīga. Bet stundenis virzās uz priekšu ar parasto ātrumu, gadi seko gadiem ierastā secībā un nekas nav mainījies. Dabiski, ka pēc 7 trimdā pavadītiem gadiem ir nākuši atplūdi. Mūsu degsme tautas kopējās cīņas labā nespēj noturēties sākotnējā gaisotnē. Negudri būtu to pārliecinātu kritizēt, jo tauta jau nepastāv no ģēnijiem vien, kas dzīvo it kā nepārtraukti degdami ideju varā; tautas vairākums ir cauremēra ļaudis, kuŗu ego apkļust tikai liktenīgos briesmu brīžos. Vienaldzība, godkāre, mantrausība, sīkstulība utt., kas tik bieži negātīvi ietekmē mūsu kopējos pasākumus, ir launumi, pret kuŗiem jācīnās, bet cīņa nav jāvērš pret pašu cilvēku, bet gan pret ego pārmērībām un dažkārt pat orģijām. Arī ģēnijiem ir savs ego, ar ko saskaŗoties, mēs piedzīvojam vilšanos. Nebrīnīsimies, ja kādreiz padzirdam par sanāksmēm, konferencēm, komiteju sēdēm, kur strīdū iekaisušie viens otru cenšas apkraut neģēlībām, aizmirsdami kopējā darbā īstenos uzdevumus. Tās nav sanāksmes vai konferences, bet gan ego sacīkstes, kuŗās dabiski uzvar stiprākais.

Bet kas ir darāms pret dabisko vērtības skālas lēnu, bet noteiktu centrēšanos ap ego? Pašiem cīnīties pret ego virsvadības tieksmi ir grūti. Apņēmīgi solīties un svētkos to skaisti aplieciināt vārdiem — tā ir tikai skanīga zvārguļošana. Bet vai mums nav vīru un sievu — kaut arī nedaudz — kas ir spējīgāki kā mēs lielais vairums? Vai tad mums nav vīru un sievu, kuŗu priekšzīme raksta labas cerību zīmes nākotnes vēstures lapaspusēs? Būs vai ikvienā latviešu saimē kāda sirds un dvēsele, kuŗas vārdiem sekojot, būtu viegli veikt to, kam mūsu ego ir mūžīgs parādnieks. Cīnīties pašam pret savām tieksmēm ir grūti, bet sekot labajam un taisnajam aicinājumam ir daudz vieglāk. Un ja sakāmvārdam ir patiesība, ka darbs dara darītāju, tad gribas ticēt, ka, labos darbos iekaisuši, mēs tos tik viegli nepamestu.

Ir vīri un sievas, kas aicina! Bet vai tu esi sekotājs, jeb vai tu gribi būt tikai ego? Kas ir šis svešinieks ego, kas reiz pa reizei tur mūs ikvienu savā kailā varā? Klausies, tę ir viņa atbilde!

Ego: „Es esmu bezpavalstnieks bez dzimtenes un mājām. Es bieži esmu bagāts, un man ir labi amati. Nekas man nav svēts un mīļš kā vienīgi tas, kas ceļ mana paša labumu, varu, bagātību un drošību. Es vienmēr klusēju, un viss, kas man sakāms, to es pasaku ar tavu mēli. To, kas man ir darāms, to es lieku paveikt tev ar tavām rokām. Tava galva ir mans ierocis. Es esmu tava ēna, kas pavadīs tevi arī kapā, kur tas, kas satrūdēs un izvāks kā nekad nebijis, būšu es — tavs e g o.“

DAUGAVAS VANAGI

KANADA

ZIEDOJUŠI

1. Kaŗa invalīdu un grūtdieņu palīdzībai Vācijā ir ziedojuši:

DV Toronto nodaļai iemaksātie ziedojumi $90.00.

2. Kaŗa invalīda Voldemāra Plēsuma ģimenes ceļa naudai ir ziedojuši:

P. Balodis $1.00; A. Krauklis; $3.00; J. Zemdega $2.00; U. Maksiņš $3.00; A. R. $2.00; Kopā $11

3. DV informācijas darbam ziedojuši:

DV Grāmatnīcā Kanadā savāktie ziedojumi: S. Skujevskis $1.50; M. Bergholcs $0.50; Vilciņš $0.50; M. Jansevičs $1.00; J. Bērziņš $1.00; A. Bērziņš $1.00; Nezināms $0.50; M. Caka $1.00; kopā $7.00.

Izsakām visiem laipniem ziedotājiem sirsnīgu paldies. Lai samazinātu pasta izdevumus turpmāk kvītis par ziedojumiem izsūtīsim tikai uz pieprasījumu. Katrs ziedojums tiks kvitēts laikrakstā Latvija Amerikā.

DV Kanadas valde

VECO STRĒLNIEKU PIEMIŅAS VAKARĀ

Lai pieminētu Ziemsvētku kaujas un šo kauju asins lieciniekus — vecos strēlniekus, kas ar savu durkļu spožumu ierakstījuši slavas pilnas lapas puses latviešu tautas vēsturē, DV Toronto nodaļa bija aicinājusi tautiešus svētdien pulcēties savā mītnē, kur viesus gaidīja sveču gaismas rotāts tējas galds.

Neraugoties uz to, ka ielu dzelzceļu streiks daļēji paralizējis satiksmi, savus varoņus atcerēties bija sanākuši pāri par 70 tautiešu, kas aizvadīja patīkamu pēcpusdienu. Pēc māc. A. Lūša īsajiem ievada vārdiem un lūgšanas par Ziemsvētku kaujām un veco strēlnieku gaitām īsumā pastāstīja A. Freibergs, šo kauju kā arī leģionāru cīņu dalībnieks. Fragmentu no Al. Čaka strēlnieku poēmas Mūžības skartie deklamēja A. Indzere, bet J. Niedra pieducināja DV namu ar savas varenās balss skaņām, nodziedot dažas tautas dziesmas. Pēc programmas daļas sekoja mantu loterija, kur par jautrību gādāja A. Kvēpa improvizētie komentāri, bet pēc loterijas jaunieši vēl kādu brīdi pakavējās deju zālē, vecākie ļaudis pārrunās un atmiņās par veco sreļķu gaitām.

I. V.

ZIEMSVĒTKU AKCIJAS IETVAROS ZIEDOJUŠI

Vēl Ziemsvētku akcijas ietvaros ALA Aprūpes birojam iemaksājuši:

E. Patvaldnieks $5. Nauda nosūtīta uz Vāciju trūcīgam studentam I. Smiltiņam, Minchenē.

Bijušo Maŗavīru aprūpei iemaksāts:

Grand Rapids Latviešu Draudze 43,77. Naudu uzglabās ALA CV kasē līdz valdes lēmumam.

Sirsnīgs paldies ziedotājiem.

ALA Aprūpes Birojs

JAUNA VADĪBA

Spēcīgākā Ņujorkas latviešu organizācija. — Latviešu nama pirkšanas jautājums.

5. janvārī notika Ņujorkas Latviešu Biedrības pilnsapulce, kuŗā pieņēma gada pārskatu un pārvēlēja amata personas.

Biedrības kapitāls pieaudzis uz 21.557 dol., no tiem nama fondā ir 5.111 dol. Slimības gadījumos 20 biedriem izmaksāts 900 dol., bet miršanas gadījumos — 1000 dol. Biedrība ir dibināta kā pašpalīdzības organizācija, lai sniegtu palīdzību biedriem slimības un miršanas gadījumos. Biedra nāves gadījumā piederīgiem izmaksā 250 dol., bet slimības gadījumā biedri var saņemt līdz 60 dol. gadā. Biedru nauda ir 6 dol. gadā. Biedrībā ir 367 biedri, to starpā 34 goda biedri. Notecējušā gadā uzņemti 17 jauni biedri, miruši 7.

Par jauno biedrības priekšnieku ievēlēja Richardu Egli, par priekšnieka palīgu — A. Homiču, par sekretāru — E. Pearson'u (līdzšinējais), par kasieri — V. Zālīti, par kontrolieri — G. Truci un par revidentiem — H. Tauriņu un Dž. Lenovu. Nama fonda komitejas un izrīkotāju komitejas pārvēlēs nākošā sapulcē.

Jaunais biedrības priekšnieks R. Egle dzimis 1908. gadā Mālupes pag., Valkas apr. Iestājies Latvijas Universitātē, bet studijas nebeidzis pievērsās saimnieciskai dzīvei un vadīja vairākus apavrūpniecības uzņēmumus. 1944. g. atstāja dzimteni un uzturējās Ziemeļvācijā. 1950. g. iebrauca Amerikā un tagad strādā ādu rūpniecībā. Tanī pašā gadā iestājies Ņujorkas Latviešu Biedrībā. Egle dzied DV vīru korī un ir biedrs Saimniecisko Darbinieku Apvienībā.

R. Egle mums paskaidro: „Jaunajā valdē pārsvarā ir jauniebraucēji, bet tas nekādā gadījumā nenozīmē, ka mēs nebūtu apmierināti ar līdzšinējo vadību. Agrākos laikos iecelojušie tautieši ir dibinājuši šo biedrību un izveidojuši to par spēcīgu latviešu organizāciju un pusgadsimteni kopuši latviešu tradicijas. Apliecinot savu dziļāko cieņu pret šīs organizācijas cēlājiem un veidotājiem, mēs gribam turpināt viņu iesākto darbu un izveidot šo organizāciju vēl stiprāku, kas nāktu par svētību visai latviešu saimei. Šeit nedrīkst būt atšķirības starp vecajiem un jauno notiks Eiropas Kustības konfe-

Richards Egle

lējiem un veidotājiem, mēs gribam turpināt viņu iesākto darbu un izveidot šo organizāciju vēl stiprāku, kas nāktu par svētību visai latviešu saimei. Šeit nedrīkst būt atšķirības starp vecajiem un jaunajiem iecelotājiem, jo visi mēs esam latvieši. Es augsti vērtēju agrāko priekšnieku — Dž. Lenova un G. Truces līdzdarbību, kas ir tagadējās valdes locekļi.

Biedr. kapitāls šogad pieaudzis par 500 dol. Nauda noguldīta drošās bankās, un tā nes augļus. Es gribētu vērst tautiešu, sevišķi jauniebraucēju, vērību uz to, ka iestāšanās biedrībā nodrošina katram atbalstu silmības un miršanas gadījumos, kas ir ļoti svarīgi Amerikas apstākļos.

Biedrībai nodoms iegādāties Latviešu namu, ap kuŗu varētu koncentrēties latviešu sabiedriskā un kultūrālā dzīve. Ir nodibināts Nama Fonds, kuŗā jau uzkrājies vairāk kā 5000 dol. Ievesta zelta grāmata, kuŗā ieraksta katru ziedotāju Nama Fondam. Fonda komiteja meklē piemērotu objektu pirkšanai. Es esmu pārliecināts, ka šim pasākumam būs plaša atsaucība tautiešos, un mēs vienreiz tiksim pie Latviešu Nama.“

Nelēsīsim sabiedriskā darbā ziedoto laiku, bet priecāsimies, cik palīdzīgs tas bijis tautiešiem

ALA's Aprūpes biroja juriskonsultācijas vadītājs K. Vanags savā apkārtrakstā juristiem, starp citu norāda: „Latviešu juristu agrākajām profesionālām zināšanām padomēšanas darbā ASV būs maz praktiskas nozīmes. Jurisprudence ir dogmatiska zinātne, un Eiropas jurists Amerikas tiesību atmosfairā jūtas apmēram tāpat, kā Romas teologs justos Tibetā — to pašu Dievu jau gan pielūdz, bet veids un filozofija krasi atšķirīga. Bet arī tā mūsu juristi trimdā var sniegt palīdzīgu roku tautiešiem, izskaidrojot valodu nepratējiem nodokļu, apdrošinājumu u. c. jautājumus, noformulējot faktus un notikumus lietās, kas kārtojamas pie amerikāņu advokātiem u. tml. ALA's juriskonsulti, kas jau uzsākuši darboties daudzās AS valstīs, nelēsīs savu atpūtai atrauto brīvo laiku, bet priecāsies, cik palīdzīgs šis laiks bijis citiem. Tā pieejot „klaušu darbam“ trimdas kopības labā, sabiedriskais darbs ne nogurdina, bet dara tā darītājus apmierinātākus. ALA's juriskonsultiem ieteikts uzņemt sakarus ar vietējām amerikāņu juriskonsultācijām „Legal Aid Society“ un „Lawyer Reference Plan“. Pārpratumu novēršanai tiek norādīts, ka ALA's juriskonsulti nekādējādi neaizstāj amerikāņu advokātus, bet viņi tikai iepazīstina tautiešus ar to tiesībām un pienākumiem. ALA's Aprūpes biroja juriskonsultācija jau iekārto nelielu ASV juridiskās literatūras bibliotēku, kuŗas grāmatas izsūtīs juristiem. Juriskonsultācijas apkārtrakstos tiks apskatīti arī ASV tiesu iekārtas un procesa īpatnības. Latviešu juristi joprojām aicināti piedalīties ALA's Aprūpes biroja organizējamā padomēšanas darbā.“

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI!

MŪSU LASITĀJIEM

Lūdzam laikr. Latvija Amerikā lasītājus, kam pasts laikr. nepiegādā laikā, par to ziņot mūsu apgādam 123 Huron St., Toronto, Ont Canada, atzīmējot, cik ilgi piegādāšana aizkavējusies. **Redakcija**

TLB NAMA IESVĒTE

TLB Nama iesvēte notiks svētdien, 13. janvārī, pl. 2 pp. 198 Osler St., Iesvēti izdarīs mācītāji A. Lūsis un A. Čops.

Mākslinieciskos priekšnesumos piedalīsies: O. Indzers, Dz. Indzere, komp. T. Ķeniņš.

ALFR. KALNIŅA PIEMIŅAS VAKARS

LNAK Kultūras nozare rīko Alfreda Kalniņa piemiņas vakaru svētdien, š. g. 3. februārī, plkst. 6 vakarā Sv. Andreja baznīcas lielajā zālē, Toronto.

Par A. Kalniņa nozīmi latviešu mūzikā runās komponists T. Ķeniņš. A. Kalniņa darbus atskaņos E. Timermane (klavieres) un P. Geistauts (dziesmas).

ATLIKTS KONCERTS

Toronto Sv.Jāņa bazīncas draudzes paredzētais Žentas Pukinskas Latviešu dziesmu vakars, sakarā ar tramvajnieku streiku, 1952. g. 12. janvārī nenotiks.

Kad koncerts notiks, to iepriekš izziņos.

KULTŪRAS DIENA ŅUJORKA

ALA's Kultūras Biroja rīkotais kultūras dienu sarīkojums Ņujorkā notiks 9. februārī, pl. 7 vak., Sokol Hall telpās. Rakstnieki nolasīs savus darbus, paredzēts koncerts.

ATLIKTAS MĀCĪBAS

TLB Jaunatnes Kursu mācības atliktas līdz ielu dzelzceļa satiksmes atjaunošanai.

Par mācību sākumu un vietu savlaicīgi izziņos.

LŪDZ PIETEIKTIES LATVIJAS KONSULĀTA

Latvijas ģenerālkonsuls R. N. Braisons, 320 Bay St. Room 1304, Toronto, Ont., lūdz tvaikoņa „Rāmava“ bij. kapteini Augustu Šmitu pieteikties pie viņa.

DEJU VAKARS AR LABĀKO DEJOTĀJU GODALGOŠANU

Toronto Latviešu Sporta Klubs 18. janvārī, College ielā 22 rīko deju vakaru, kuŗā godalgos labākos dejotāju pārus. Spēlēs laba mūzika.

MEKLĒ ALEKSANDRU KUPCI

ALAs Aprūpes Birojs ir saņēmis no bij. kaŗavīra Vācijā lūgumu, kuŗā viņš lūdz sameklēt viņa skolotāju inž. Aleksandru Kupci, bij Liepājas Valsts Technikuma direktoru. Augšminētais kaŗavīrs, E. Bloks, kaŗalaikā pazaudējis savus skolas beigšanas papīrus. Tagad viņš gribētu attiecīgo apliecinājumu izlūgties no sava bijušā direktora un lūdz viņu atrast.

Pēc viņa informācijas A. Kupcis ieceļojis ASV 1950. gadā.

E. Bloka adrese: Dowidatwerke Remscheid-Luetringhausen, Germany.

BIJ. LU REKTORS IERADIES KANADĀ

Tieši vecā gada pēdējā dienā Hamiltonā iebrauca kopā ar savu kundzi Latvijas Universitātes beidzamais rektors un Latvijas inženieru b-bas priekšsēdis V. Burkevics. Viņš pagaidām apmeties Hamiltonā, Herkimerā ielā 144 un lūdz atsaukties draugus un paziņas Kanadā.

Palīdzēsim invalīdam nokļūt Kanadā

Transita nometnē Vācijā atrodas mūsu kaŗa invalīds Valdemārs Plēsums ar sievu un 2 bērniem. Viņa viņiem jau piešķirta, un ģimene varētu doties ceļā, ja būtu samaksāta ceļa nauda no Halifaksas līdz izsaucēja dzīves vietai Albertas provincē. Vajadzīgi $290 dolari, bet invalīdam naudas nav, un tāpēc ģimeni uz kuŗa nelaiž. Ja drīzumā šo summu nevarēsim sagādāt, tad nelaimīgie zaudēs brīvo IRO ceļu.

Ziedosim katrs pēc savām spējām. Ar to palīdzēsim mūsu trūkumcietējai ģimenei nokļūt Kanadā un labākos dzīves apstākļos.

Ziedojumus lūdzam nodot draudžu mācītājiem, DV nodaļās, latviešu biedrībās un kopās vai arī tieši LNAK (Latvian National Federation), 17 Linden St. Toronto, Ont. Turpat lūdzam nosūtīt draudžu, biedrību, kopu un citu savāktos ziedojumus. DV nodaļās savāktos ziedojumus nosūtīt DV Kanadas valdes kasierim A. Putniņam, 230 Major St., Toronto, Ont.

No jums, tautieši, atkarājas, vai šī invalīdu ģimene tiks uz Kanadu, jeb vai tai būs jāpaliek Vācijā.

LNAK Palīdzības Nozare, prāvests Alfr. Skrodelis; DV Kanadas valdes pr-ks, K. Puzmalis.

ZINAS NO EIROPAS

DP DOKUMENTI

Apvienoto Nāciju bēgļu augstākā komisāra pārstāvis Vācijā Arnolds Rorholts, kuŗa birojs līdz šim atradās Bonnā, ar 1. janvāri pārcēlis to uz Bad Godesbergu Koelnerstrasse 89/91, tel. Bad Godesberg 5928. Birojs sācis izdot mēneša informācijas biļetenu, kuŗā ziņo par visu jaunāko vācu likumdošanā, kas varētu skart AN bēgļu augstā komisāra mandātam pakļautos bēgļus, kā arī sniegs bēgļus interesējošu informāciju par sociālās aprūpes u. c. nozarēm.

Bēgļu augstā komisāra (BAK) birojs principā nevar apstrādāt nevācu bēgļu individuālus gadījumus lokālā plāksnē, tomēr atzīts par lietderīgu sevišķi nozīmīgos gadījumos iejaukties, sevišķi ja runa par izraidīšanu vai izdošanu, klajiem tiesību pārkāpumiem, tāpat svarīgos gadījumos, ko lokālos iestāvaros nav iespējams atrisināt. Par tādiem ieteicams ziņot tieši BAK pārstāvim, pievienojot vajadzīgos faktu materiālus.

Bēgļu augstais komisārs vienojies pārņemt visus IRO rokās esošos dokumentus, kas attiecas uz pārvietotām personām. Pagaidām tos deponēs pie BAK pārstāvja Bad Godesbergā, bet par dokumentu galīgo novietojumu vēl notiek sarunas. Tos paredzēts sakārtot sava veida bibliotēkā, kur tie būs pieejami tikai uz to tiesīgām personām.

KULTŪRAS DIENAS ANGLIJĀ

Latviešu Nacionālās Padomes Lielbritanijā prezidija sēdē nolemts nākošā gada kultūras dienas rīkot Koventrijā, Bradfordā, Boltonā un Londonā. Galvenais organizēšanas darbs uzticēts A. Jērumam (Bradfordā un Londonā). T. Savickim un A. Silarājam (Boltonā un Koventrijā). Organizācijas lūgtas atzīmēt Latvijas de jure atzīšanas 31. gadadienu 26. janvārī. LNPL darbveža vietā turpmāk būs sekretārs. šo amatu pildīs A. Bukovskis.

LATVIEŠI VĀCIJĀ

(Nobeigums).

Latviešu Centrālās Komitejas ieņēmumi it īpaši sastādās no latviešu tautas kopības dalībnieku iemaksām un latviešu bēgļu labprātīgiem ziedojumiem. Ziedojumus daļēji dod arī ārzemēs, sevišķi ASV, dzīvojošie tautieši.

Bez tam pie LCK pastāv un darbojas Pašpalīdzības un Kultūras fondi. Pirmais no tiem veic trūkumā nonākušo un slimo latviešu bēgļu materiālo aprūpi, cik tālu tādu neizsniedz Vācijas valsts aprūpes iestādes. Kultūras fonda mērķis ir latviešu kultūras veicināšana, latviešu kultūras vērtību saglabāšana un latviešu kultūras darbinieku radošās darbības atbalstīšana un veicināšana. Abu šo fondu līdzekļi ienāk it īpaši no ārzemēs dzīvojošo tautiešu ziedojumiem. Šie fondi darbojas saskaņā ar atsevišķiem noteikumiem.

Pašpalīdzības fonda priekšsēdis: mācītājs Antons Abakuks, (23) Oldenburg i Old., Lager Ohmstede.

Kultūras fonda priekšsēdis: mag. iur. Adolfs Šilde, (14a) Stuttgart—Bad—Cannstatt, Normannstr. 6-15.

Bez tam vēl darbojas Latviešu aprūpes biedrība Daugavas Vanagi, kuŗas mērķis ir kaŗa invalīdu vai to piederīgo Vācijā kultūrālā un materiālā aprūpe. Biedru skaits ir apm. 1.700 personas. Biedrības sēdeklis ir Augustdorfā.

Biedrības priekšsēdis: plkv. Vilis Janums, (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9-6.

Lielākā daļa Vācijā palikušo latviešu ir ev.-luterticīgi. Latviešu ev.-lut. baznīcu atzīst Vācijas ev.-lut. baznīca, un pēdējā atbalsta to iespēju robežās. Saskaņā ar vienošanos, Vācijas ev.-lut. baznīca algo dažus latviešu mācītājus, tā veicinot ev.-lut. latviešu garīgo aprūpi viņu mātes valodā. Draudžu dzīve ir noorganizēta saskaņā ar Latvijas ev.-lut. baznīcas noteikumiem.

Latvijas ev.-lut. baznīcas galva ir: archibīskaps prof. Dr. theol. Teodors Grīnbergs, (14a) Esslingen a. N. Breitestr. 8;

viņa vietnieks Ziemeļvācijā: mācītājs Antons Abakuks, (23 Oldenburg i. Old., Lager Ohmstede.

PIESOLA AIZSARDZĪBU LATVIEŠU DP

Sakarā ar nesen notikušo arodbiedrību demonstrāciju, kas bija vērsta pret latviešu būvstrādniekiem, Luterāņu Labklājības Padomes (Lutheran Welfare Council) pārstāvji Stronga un Duddijs apmeklēja būvuzņēmēju Risbergu, lai informētos par DP darba apstākļiem. Tie paskaidroja, ka baznīcas organizācijas ir gatavas vienmēr aizstāvēt DP intereses pret nepamatotiem uzbrukumiem. Darbi R. uzņēmumā norit bez traucējumiem.

Suffolkas apriņķa prokurora b. Benderskis, kuŗa klātienē notika brāļu Jakacku piekaušana, ir iesniedzis atlūgumos no amata. Mīnēto lietu iztiesās 14. janvārī.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

JAUNATNES VAKARS BOSTONĀ

Bostonas Daugavas Vanagu Literārā un Dejas Kopa 29. dec. rīkoja savu vakaru, veltītu mākslas jautājumiem. To atklāja DV nodaļas pr-ks V. Antiņš, savā runā izceldams jaunatnes nozīmi pašrezizējā laikmetā. DV pulcina ap sevi ģimenes jauniešus— nākamās brīvās Latvijas aktīvāko tautas daļu. Par to DV pienākas atzinība. Rakstn. O. Liepiņš referēja par mākslas nozīmi un kalpošanu tai. Katrai tautai māksla ir īpatna, bet, ar to iepazīstoties, spējam tuvināties attiecīgās tautas dvēselei. Māksla svešumā kalpo arī tautas kopējiem uzdevumiem. Katram, kas jūt sevī aicinājumu kalpot dievišķām mūzām, šīs spējas jāizkopj. No jaunatnes mēs gaidām uzaugam jaunus māksliniekus.

Pēc tam sekoja jauniešu priekšnesumi un saviesīga dzīve. Pianiste M. Eferte labi atskaņoja Šopēnu; I. Miške un V. Bračiņa deklamēja K. Zāles un Fr. Bārdas dzejoļus. -iņš.

ŅUJORKAS LATVIEŠU TEĀTRIS

Ņujorkas Latviešu Teātris cītīgi gatavojas A. Brigaderes pasaku lugas „Maija un Paija“ uzvedumam. Izrādes notiks 7., 8. un 9. martā. Cik paredzams, tas būs lielākais inscenējums uz latviešu skatuves Amerikā. Galvenās lomās M. Zilava — Maija un N. Melnbārde — Paija. Režisors O. Uršteins, dekorātors E. Dajevskis.

Līdz pavasarim teātris cer sagatavot vēl otru uzvedumu — kāda amerikāņu rakstnieka darbu.

KONCERTS - DIEVKOLPOJUMS

Ņujorkas latviešu ev.-lut draudzes Palīdzības Fonda rīkotais garīgais koncerts — dievkalpojums pārpildītajā Betlēmes bazn. Brooklinā 6. janvārī, pl. 3 pp., ar dziedones Elzas Žebranskas, vijolnieces Normas Auziņas, čellinieka Ingus Nāruna un draudzes mūzikas direktora Bruno Skultes (ērģeles) piedalīšanos.

Koncerta jaukā, vērtīgā ideja bija dzimusi Vecā gada novakarē un izskanēja Zvaigznes dienā, sagādājot Ņujorkas latviešiem patīkamu svētbrīdi un Palīdzības Fondam krietnu atlikumu. Kas attiecas uz pēdējo, tad gribētos, lai nupat notikušais nebūtu pēdējais tāda veida sarīkojums. Tādu varētu sarīkot katru mēnesi zināmā svētdienā, tā rastos krietns ienākums draudzes Pal. F-am tautiešu pabalstiem Eiropā un šeit, bez tam mūsu māksliniekiem kā morālisks tā materiāls atbalsts un ziedotājiem patīkams svētbrīdis.

Koncertu ievadīja Bruno Skulte ar C. Franka smalki darināto Pastorāli ērģelēm, parādot meistarību priekšnesumā un krāsu bagātību šinī gotikas meistardarbā. Tas pats sakāms arī par pavadījumiem solistiem.

Dziedones Elzas Žebranskas sniegumi bij pārdomāti un dziļi izjusti. Balss skanēja nepiespiesti un izlīdzināti visos reģistros, uz labas elpas balstīta. Nebija arī liekās jūtu pārsātinātības, sevišķi latviešu komponistu darbos, ko nācies novērot viņas pēdējo laiku koncertos.

Norma Auziņa parādīja sevi kā iejūtīgu mūziķi Mocarta un Bacha koncertu lēnajās daļās, izceļot šo kompozīciju stila dažādību,

Ingus Nāruns sniedza Bacha Re Mažore Sonatas lēnās daļas un Dvoržaka čello koncertu ar viņam piemītošo spīdošo techniku un toni.

Garīgus koncertus rīkojot, būtu lielāka vērība jāpiešķir programmas izvēlei un viengabalainībai, jo viss, kas laicīgi vērtīgs un skaists, nebūt neiederas garīgu koncertu programmās, kā tas bija vērojams šinī koncertā. Tāpat ar stils un komponista laikmets būtu vērā liekams.

Dievkalpojumu vadīja sirsnīgi izjustiem vārdiem prāvests J. Kullītis un mācītāji R. Zariņš un A. Ozols, paziņojot koncerta laikā dzimtenē mirušā komponista Alfreda Kalniņa nāvi, kas radīja koncertā sēru noskaņu.

Kārlis Munters

Jaungada sveiciens

Ieradies uz dažām nedēļām bēgļu lietās Kanadā, sirsnīgi apsveicu mūsu tautiešus, izkaisītus pa dažādām zemēm un it sevišķi agrākos Zedelghemas un Vilvordes nometņu lielās saimes locekļus. No sirds vēlu jums Dieva svētību un gaismu no augšienes jūsu dzīves ceļā.

Bieži pieminu mūsu negaidīto sastapšanos Beļģijā un izdevību jūs apmeklēt, lai mēģinātu kaut kā līdzēt toreizējos grūtos apstākļos. Daudzi no jums ir man rakstījuši. Dažus no jums esmu sastapis vēlāk šur un tur Rietumeiropas bēgļu nometnēs. Ar lielu interesi sekoju jūsu gaitām.

Mans iespaids bija toreiz un ir vēl vienmēr tas pats, ka mūsu īstā palīdzība nenāk no cilvēkiem, bet no mūžīgā Dieva, kas ir radījis debesis un zemi, kas savu Vienpiedzimušo Dēlu ir pasaulē sūtījis, lai visiem tiem, kas uz Viņu tic nebūtu jāpazūd, bet lai tie iegūtu mūžīgu dzīvošanu.

Kur un kādos apstākļos mēs arī atrastos, kādas arī būtu mūsu rūpju un bēdu nastas, pie Viņa griežoties, mēs jūtam, ka sirdī nāk jauna drosme, spēks un gaisma dzīves ceļā.

Mīļais vientuļais tautieti, griezies pie sava Pestītāja un Dieva. Viņš Tevi ir vadījis cauri kaŗa briesmām un visādām likstām. Dievs ir uzticams. Uzticies Viņam, kalpo Viņam, seko Viņam un Tu atradīsi, ka nākotne būs tik gaiša, cik gaiši ir Dieva apsolījumi. Iesāc šo jauno gadu ar Dievu. Lai evaņģelijs kļūst Tev par pestīšanas, spēka, iepriecas un gaismas avotu. Labprāt piesūtītu Jauno Derību tiem, kam šīs grāmatu grāmatas vēl nebūtu. Visu labāko jaunā gadā jums visiem. Dievs lai jūs svētī. Ar sirsnīgu sveicienu,

K. Grikmans

Adrese Kanadā: 100 Bloor St., East, Toronto 5, Ont.

Adrese Eiropā: 7 Rue du Moniteur Bruxelles, Belgium.

LATVIJA

Tai latviešu bēgļu daļai, kas 1952. g. sagaida šeit, Vācijā, šī gadu mija daudz vairāk nekā iepriekšējās būs zināms robežstabs. Izbeidzas kāds sešu gadu periods, kas leies vēsturē kā DP, UNRRAs un IRO ēra. Šo ēru raksturoja sākumā visvairāk nometnieku dzīve un viss tas ļaunais un labais, kas ar to bija saistīts, bet pēdējos gadus — mūsu cilvēku neatlaidīgā piepūle atstāt Vāciju un nebeidzamās aizbraucēju izvadīšanas.

Lielumlielā mērā šis izšķiroša nas process nu beidzies. Lielais siets mūs galīgi sašķirojis „aizbraucējos" un „palicējos". Aizbraucēji nu ar skubu steidzas izlīdzināt savu vairāku gadu „handikapu" jaunas iedzīves dibināšanai aizjūrā; palicēji samierinās ar stāvokli, kuŗa varbūt pat vienīgā priekšrocība ir galīga skaidrība par līdzšinējo pūliņu nesekmību, un no tiesas apskatās, kā labāk iekārtoties kaut cik paliekamai dzīvei šepat.

Maz mums Vācijā vēl atlicis no kādreiz tā dēvētās „Mazās Latvijās." Nav vairs mums lāga savu skolu, par teātŗiem nerunājot. Nav arī daudz kā cita vairs. Un tomēr nav tiesa, ka Vācijā būtu palikusi vienīgi mūsu „nabagmāja." Šeit nav tikai vecie vai slimie, bet ir arī sava daļa, bieži vien stingrās uguņs rūdītu, jaunu. Nav vairs koncentrācijas pa nometnēm, bet tomēr ir savas organizācijas, ir sava sabiedriskā un politiskā aktīvitāte, sava gara un kultūras dzīve ko tagad vairs nekavēs nenoteiktī ba un piespiestā „viendienība."

Nākošajā — septītajā vai pat astotajā trimdas gadā Vācijas latviešiem nepieciešama vēl tālāka konsolidēšanās. Līdz šim tie bija rezervuārs, no kuŗa visu laiku sava rindas papildināja citu emigrācijas zemju latviešu kopības, bet tagad viņiem jo lielākā mērā pašiem jānostiprina sava — Vācijas latviešu kopība. Ne visi latvieši te paliek ar skumju prātu, un arī ne gluži visi te paliek piespiesti Nesamērīgi liels gan paliks Vācijas latviešu kopības aprūpējamo skaits un pašu spēki te bija un būs par maziem, tā ka joprojām būs jāapelē pie labāk situētajiem tautiešiem citās zemēs.

LATVJU ZINAS

Pēdējā laikā atraušanās no komūnistu partijas kļūst arvien stiprāka. Kuldīgas raj. gada laikā partijā uzņemti tikai 2 kolchoznieki. Tie, kas agrāk iesnieguši iestāšanās lūgumus, par tiem vairs neliekas zinis un cenšas izvairīties no īstas iestāšanās partijā. Kārsavas rajonā gandrīz pusei partijas kandidātu ir sodi, daudziem noildzis stažs. Partijai tāds uzticamu darbinieku trūkums, ka tos, kas vienā vietā saimnieciski atbildīgā amatā izdarījuši lielas kļūdas, pārceļ uz citu vietu, kur viņi turpina savu nemākulīgo rīcību (Rīgas proletāriešu raj., Brocēnu cementa fabrikā u. c.)

Neveicas arī ar komjauniešu organizēšanu. Vispirms partijai, sevišķi provincē, trūkst darbinieku, kas var šo uzdevumu veikt, otrkārt jaunatnes nepatika pret okupantu partiju ir tik liela, ka pat uzsāktās nodarbības bieži izjūk. Cik ļoti latviešu tautai pretīgas komūnistu propagandas frazes, rāda arī laikrakstu izplatīšanas kampaņas sabrukumus: Gaujienas rajonā līdz 17. novembrim plāns bija izpildīts tikai par 0,9 proc.!

Zinot, cik lielu spiedienu partija izdara uz cilvēkiem un ka iestāšanās komjaunatnē jaunietim ir bieži vienīgā iespēja, tikt pie izglītības vispārējā pretestība pret partiju ir skaidra liecība, ka apspiestās Baltijas tautas nešaubīgi pārliecinātas, ka komūnistu režīms vairs ilgi nepastāvēs un atbrīvošana nāks.

Latviešu kultūras centrs Čikagā

OTTO KROLLA MĀKSLAS AĢENTŪRAS VIENS DARBA GADS

Latvijā mums visiem labi pazīstamais darbinieks un Stagma pārstāvis Baltijas valstīs Otto Krolls, gūst arvien vairāk panākumu Čikagas kultūrāli-sabiedriskajā dzīvē Mākslas aģentūra, kó O. Krolls 1937. gadā dibināja dzimtenē, savu darbību turpina Čikagā. Maizes darbu, tāpat kā lielais mūsu tautiešu vairums, arī Krolls strādā fabrikā. Ja mēs sakām, ka Amerikā dzīvojam „divas dzīves": — 40 st. nedēļā esam fabrikas strādnieki, bet brīvā laikā strādājam sabiedrības labā, tad šos vārdus vistiešāk var attiecināt uz O. Krolu.

O. Krolls, kas nesen pārkāpis 50. mūža gada slieksni, var atskatīties uz paveikta ražena darba cēlienu. Atceroties bijušos laikus Krolls labprāt pastāsta: kā viņš dibinājis un izveidojis Kultūrveicināšanas biedrību tīklu visā Latvijā un arī tālu ārpus tās, pat Šanhajā; kā darbojusies viņa mākslas aģentūra Rīgā, kas bijusi vienīgā oficiālā mākslas aģentūra Latvijā; kā viņš darbojies Nacionālā Operā, tad pārgājis tieši Izglītības ministrijas dienestā; dibinājis un vadījis skolas, izdevis grāmatas, bijis mūzikas piederumu tirgotājs, ierī kojis publisku bibliotēku utt „Mans mērķis dzīvē bijis," saka Krolls „nodibināt bērnu dārzu, pskolu, vidusskolu un augstāko tehnisko skolu." Latvijā tas jau pa daļai bija arī īstenojies. Bez tam Krolls daudz darbojies latviešu un citu tautību tuvināšanās biedrībās kur viņš allaž bijis par samierinātāju dažādu tautību pretešķību strīdos. Par to Krolls savā laikā saņēmis augstāko atzinību no poļiem, čechiem, lietuviešiem, zviedriem u. c.

Krolla mākslas aģentūra šinīs dienās atskatās uz vienu darbības gadu Čikagā. Viens gads nav ilgs laiks, bet paveikts tomēr ir daudz. Ar saviem daudzajiem un dažādiem sarīkojumiem Krolls nostājas Čikagā pirmā vietā. Bet tas vēl nav galvenais. Svarīgākais ir tas, ka Krolls ir pratis iekarot amerikāņu sirdis un dabūt telpas sarīkojumiem un citām vajadzībām bez atlīdzības. Mēs zinām, ko nozīmē telpu jautājums Amerikā un ko tās maksā. Tādā veidā ar Krolla gādību ir iespēja arī daudzām citām latviešu Čikagas organizācijām tikt pie brīvām telpām savām vajadzībām.

Lai runā tikai daži vārdi par pagājušā gada latviešu kultūrālo darbu Hull Housē. Koncerti: Herta Lūse, H. Strauss, A. Kaktiņš, A. Priednieks-Kavara, Ks. Brante, L. Venta, Pulciņa-Karpa, Latviešu Trio, prof. V. Dobrovoļskis, V. Salna, V. Dārziņš u. c. Teātŗa izrāde No saldenās pudeles, Ķīnas vāze Tīreļpurvs; Gopera, Kalpaka, Kaudzīšu piemiņas vakari. Prof. Celma, prof. Šmita, māc. Meistara, rakstnieka Kn. Lesiņa, mākslinieka J. Stroda u. c. priekšlasījumi.

Čikagā ir kāds māju korpuss — 800 So. Halsted ielā, kas aptver veselu kvartālu un to sauc par Hull-House.

Čikagas vēsture stāsta, ka 1856. g. no Anglijas te ienākusi kāda bāgātniece un rakstniece Mrs Adam. Šī Adama kundze uzbūvējusi Čikagā namu (vienu daļu no tagadējās Hull House ēkām), līdzīgu tam, kāds viņai bijis Londonā. Kā zinātniece viņa ieguvusi Nobeļa prēmiju un visu to ieguldījusi nama paplašināšanā. Tad viņa nodevusi šo namu sabiedrības lietošanā, bez tautību un ticību izšķirības. Zīmīgi, ka šis sabiedrības nams nav nosaukts pašas lielās mecenātes, bet gan architekta Hulla vārdā, kā tas Amerikā parasti mēdz būt.

Šai ēku grupā tagad ir apvienoti: bērnu dārzs, mūzikas skola, drāmatiskie kursi, zīmēšanas kursi, angļu valodas skola, sporta nodarbības, protams, dažādu tautību sarīkojumi utt. Katru nozari pārzina viens cilvēks. Latviešu daļas pārzinis ir O. Krolls.

Otto Krolls

Krolls pratis iekarot arī nama direktora Mr Ballard Russel'a labvēlību. Direktors latviešu sabiedrībai vienmēr ir labvēlīgs, un saka rā ar to Krollam bija iespēja latviešu kultūrāli-sabiedrisko dzīvi izveidot sevišķi plaši. Kā pats K. saka: „Mēs jau sākam izspiest citas tautības." Hull House telpās tagad jau notiek skautu un gaidu nodarbības, kā arī iekārtojušies paša Krolla apgāds un aģentūra. Turpmāk paredzēts ierīkot lasāmgaldu un juridisko padomu biroju ar adv. Jēkaba Kalniņa līdzdalību. Tādā veidā Hull House arvien vairāk pārvēršas par latviešu kultūras namu. Te savas sanāksmes un sarīkojumus notur arī Literārā b-ba, Daugavas Vanagi, Z. Mauriņas fonds, turpmāk darbosies arī Tautas Augstskola u. c. Pašreiz Hull Housē dzīvokļus atraduši 13 latvieši un turpmāk šis skaistais vēl pieaugs. Tie ir teātŗa aktieŗi, dekorātors J. Strods un citi, kas paliek roku Krolla kultūrālos pasākumos.

Pastāvot šādai telpu izmantošanas iespējai, teātris savus mēģinājumus notur regulāri vairākas reizes nedēļā. Pašreiz režisore Avotiņa-Sparinska iestudē Ozola komēdiju Čiko; rež. Upermanis — Akurātera Priecīgais saimnieks, bet režisors Hermanis sagatavo raibo vakaru ar devīzi: „Mēs gribam smieties par sevi un citiem," kas ar savu jautro un humoristisko programmu solās pārsteigt čikagiešus. Dekorācijas visiem šiem uzvedumiem gatavo teātŗa pastāvīgais dekorātors, mākslinieks J. Strods, administrātors O. Krolls.

Nākošam darbības gadam Krollam paredzēta sevišķi plaša un bagātīga programma ar vispusīga satura sarīkojumiem teātŗa, koncertiem, priekšlasījumiem, ekskursijām. Tuvākā nākotnē; prof. Jāzepa Vītola vakars, Ks, Brantes koncerts, E. Žebranskas koncerts u. c. Janvāŗa vidū paidagoga H. Kreicera vadībā darbību uzsāks Tautas Augstskola. Bet 6. janvārī Krolla mākslas aģentūra uzsāk kultūrfilmu seriju par Ameriku, ar nosaukumu „Pazīsti zemi, kuŗā tu dzīvo."

Krolla mākslas aģentūrai ir plaši sakari ar latviešu biedrībām un māksliniekiem visā Amerikā un Kanadā.

Kad noslēgumā Krollam jautāju, vai viņu nebaida apmeklētāju trūkums un citu organizāciju konkurence, jo b-bu Čikagā ir sevišķi daudz, Krolls uz to pasmīnēja un atbilde bija lasāma viņa smaidā: Kas var izkonkurēt to, kam telpu īres nauda nav jāmaksā ... „Par savām pūlēm es nesaņemu nekādu atlīdzību, vai arī tikai minimālāko — 10 proc. no mākslinieku honorāra. Visi mani amati un darbs ir goda lieta. Par apmeklētājiem? — To nav sevišķi daudz. Bet vēl neviens mākslinieks bez honorāra nav palicis. Augstā telpu maksa, kas visām organizācijām ir sāpīgākais jautājums, man atkrīt. Pēc manām domām, latviešiem Čikagā savs nams jau ir. Diezin, vai ar sava personīgā nama iegūšanu būs kas labāks atrisināts. Vai to varēs izmantot visas organizācijas savām vajadzībām bez atlīdzības, kā šis telpas? Tādēļ mans nolūks ir izveidot Hull House par īstu latviešu sabiedriskās dzīves centru un latviešu atšķirības vietu Čikagā."

A. Raidonis

Igauņu pārstāvis pie Bonnas valdības

Pēc sarunām, ko Igaunijas sūtnis Londonā Torma ievadīja ar Rietumvācijas valdību, pēdējā devusi piekrišanu igauņu pārstāvja iecelšanai pie Rietumvācijas valdības Bonnā. Kā pārstāvis izraudzīts Igaunijas bij. finanču ministrs un sūtnis Šveicē Karls Selters. Akreditēšanās ceremonijā Rietumvācijas valdības pārstāvis uzsvēra, ka Rietumvācija nekad nav atzinusi un arī neatzīs Baltijas valstu iekļaušanu Padomju Savienībā.

Sakarā ar K. Seltera iecelšanu par Igaunijas republikas pārstāvi pie Rietumvācijas valdības Bonnā, no igauņu aprindām mums paskaidro, ka pārstāvja funkcijas būs pielīdzinātas chargé d'affaires funkcijām, bet formālu apstākļu dēļ tam nav piešķirts šis amata apzīmējums. Oficiālā pārstāvja iecelšanai Bonnā būs liela nozīme igauņu bēgļu stāvokļa izkārtošanā, kā arī kārtojot jautājumu par Igaunijas valsts un privātpersonu mantu, kas atrodas Rietumvācijā.

Pamatojoties uz šo precedentu, jāsecina, ka Bonnas valdība atzīs arī pārējo Baltijas valstu pārstāvju iecelšanu.

IGAUŅU TENORS IEGŪST PIRMO GODALGU

Filadelfijā ik gadus notiek mūzikas festivāls, kuŗā sacenšas dziedātāji no visām Amerikas malām. Šogad tajā piedalījās 200 dziedātāju, no kuŗiem pirmo godalgu ieguva igauņu tenors Heincs Rivalds.

Rivalds ir viens no ievērojamākiem igauņu dziedātājiem. Viņš ir uzstājies uz vācu skatuvēm Berlīnē un Zalcburgā. Tagad viņš strādā kā smagā auto šoferis Sībruka farmās, N. J., kur nodarbināti ap 500 igauņu.

4 IGAUŅU AVĪZES AMERIKĀ

Līdz šim igauņiem iznāca viens laikraksts Ņujorkā (Vaba Eesti Soena) un viens Toronto, Kanadā (Meie Elu). Tagad Toronto sāks iznākt vēl otrs laikraksts „Vaba Eestlane" A. Laura vadībā. Kā ceturto laikrakstu varētu atzīmēt igauņu komūnistu avīzi Ņujorkā, kuŗas abonentu skaits nepārsniedz 300.

PĀRTIKAS KRIZE AMERIKĀ?

Vairāki zinātnieki izteikuši bažas, ka vienmēr pieaugošā iedzīvotāju skaita dēļ pasaulē varētu iestāties pārtikas krize vēl mūsu gadu simtenī.

Starptautiski atzīta autoritāte lauksaimniecībā E. Prentiss Kolumbijas universitātes rakstu krājumā „Political Science Quarterly" brīdina, ka Amerikai būs jārēķinās ar pārtikas trūkumu jau ap 1980 g., ja iedzīvotāju pieaugums nemazināsies un lauksaimniecības produkcija nepalielināsies. Līdz šim ASV bija daudz neizmantotas zemes, ko varēja pievērst lauksaimniecībai. Tagad šādas neizmantotas zemes vairs nav, bet iedzīvotāju skaits strauji aug. ASV territorija spēj ražot pārtiku 175 milj. iedzīvotāju. Šādu iedzīvotāju skaitu, cik paredzams, ASV sasniegs ap 1980. g. Tālākam iedzīvotāju pieaugumam pārtikas šinī zemē vairs nebūs.

Vajadzība palielināt pārtikas ražošanu ir sajūtama visā pasaulē. Ja visas pasaules iedzīvotāju dzīves standartu šodien paceltu līdz tādam līmenim, kāds ir ASV, tad pārtikas pietiktu tikai divām trešdaļām iedzīvotāju.

EIROPAS KUSTĪBAS KONFERENCE LONDONĀ

No 21.-24. janv. Londonā, Anglijā, notiks Eiropas kustības konference, kuŗā piedalīsies trimdinieku pārstāvji no visām zemēm. No ASV uz konferenci izbrauks Brīvās Eiropas Komitejas latviešu konsultātīvās kopas pr-ks V. Māsens.

Latvijas zirgkopības izveidotājs

MĀRTIŅU LAZI PIEMINOT

Pasaulē izkaisīto Latvijas zirgaudzētāju saimi satrauc laikraksta ziņa, ka dzimtenē mīris 18. novembrī Latvijas zirgkopības nodibinātājs un veidotājs Mārtiņš Laže. Zinot viņa gadu nastu, veselības stāvokli un darba apstākļus dzimtenē, šī ziņa nav negaidīta. Ne tikai Latvijas zirgaudzētājus dzimtenē un trimdā, bet visu bij. Zemkopības ministrijas darbinieku saimi šī nāves ziņa satrauc. Pag. gada novembŗa mēnesī šķīrušies no dzīves daudzi, Latvijas balto smilšu kalniņu nesagaidījuši, dažādās pasaules malās vēl citi M. Lažes laika zemkopības ministrijas darbinieki: Francijā mirusi 1. novembrī Zemkopības d-ta vec. grāmatvede Elizabete Vilks, ASV Tokomā, Vašingtonas valstī 7. novembrī miris cūkkopības nodaļas vadītājs Gustavs Delle. Tā šie viena laika darbinieki pievienojušies citiem mirušo Latvijas agronomisko darbinieku veļu pulkiem aizsaules valstī.

Mārtiņš Laže dzimis ap 1880. gadiem, Lubānas pag. Degumnieķos. Pēc pirmās izglītības iegūšanas Lubānā beidz lauksaimniecības skolu Pliskavas guberņā. Pēc skolas beigšanas ar labām sekmēm vada vairākas lielas krievu muižnieku saimniecības. Rodas pazīšanās krievu muižnieku aprindās un labas atsauksmes, kas noved M. Laži Iekškrievijā grafa Voroncova—Doškova lielajā saimniecībā. Saimniecība ir lielos parādos. Īpašnieks uz citu muižnieku ieteikumu meklē glābiņu pie M. L. Muiža ir ļoti liela: tanī ieiet īpašs dzelzceļa mezgls ,tur atrodas viena no lielākām Krievijas spirtdedzinātavām — cukurfabrika. Te M. Laže parāda savas lielās darba spējas: neilgā laikā saimniecība ir segusi parādus un ir priekšzīmīgi nostādīta. M. L. kļūst pazīstams Krievijas galma muižniekos, un tā M. Lažem rodas lieli darba piedāvājumi visā Krievijā, neizslēdzot Tālos Austrumus, bet līdz revolūcijai viņš paliek uzticīgs iesāktam darbam grafa Voroncova—Daškova saimniecībā. Blakus citiem darbiem M. Lažem ir patika un iespēja plašajā saimniecībā, kur vairāki simti darba zirgu, pētīt dažādu darba zirgu šķirņu izturību. Grāfs V.—D. audzē arī sporta zirgus — angļu aulekšotājus un rikšotājus. Tā šī mazāk svarīgā saimniecības nozare pamazām paņem daudz M. Lažes laika un intereses, līdz, Latvijā atgriežoties, zirgkopība kļūst par M. L. mūža darbu.

Pēdējos Latvijas gados zirgi nav jāieved, bet tos jau izved uz citām zemēm. Iznāk 4 Latvijas zirgu ciltsrakstu sējumi, 2 paliek neiespiesti. Tiek priekšzīmīgi noorganizētas 2 valsts zirgaudzētavas — Oktē un Svētciemā. Valsts vaislas ērzeļu tīklā 1920. g. ir 20 ērzeļu, bet 1944. gadā 686 ērzeļi.

M. Laže ir klāt pie Rīgas hipodroma nodibināšanas, kur ir sacīkšu tiesnesis un pēdējais hipodroma direktors.

Apceļojot Krieviju un Eiropu, iepazīstas ar tā laika cukurrūpniecību, un vēlāk tapa par Latvijas cukurrūpniecības nodibinātāju un pirmās cukurfabrikas vadītāju Jelgavā. Te jāpiemin, ka M. Laže, pirmos Latvijas gados bieži atrazdamies komandējumos, bija aktīvs cukurbiešu kultūras propagandētājs.

Ap 1920. gadu M. Laže līdz ar citiem bēgļiem atgriežas, pēc 21 Krievijā nodzīvota gada, Latvijā. Zemkopības ministrija M. Lažem uztic Latvijas zirgkopības vadību — ieņemot instruktora, inspektora un nodaļas vadītāja posteņus. Te Laže ar savu apbrīnojamo darba gribu veic to, ko cits neviens nebūtu veicis. Sliktos apstākļos braukdams no pagasta uz pagastu, viņš apskata Latvijas zirgus un reģistrē vaislai derīgos ērzeļus un ķēves. Laže redz, ka Latvijas zirgkopība nav viengabalaina — nav noteiktas zirgu šķirnes, kas dominētu vismaz kādā apgabalā, bet ir neiedomājams dažādu zirgu šķirņu maisījums, jo labākie zirgi gājuši bojā pirmā pasaules karā. Uz reģistrēto vaislas zirgu un novērojumu pamata ievedot dažādu šķirņu vaislas ērzeļus no ārzemēm, tos novieto pēc piemērotības dažādos valsts apvidos, un tā pamazām tiek izkopts vēlākais Latvijas lepnums — skaistie zirgi.

Visu Mārtiņa Lažes Latvijas zirgkopībā veikto darbu nav iespējams šai īsajā rakstā aprakstīt. Mārtiņš Laže bija ļoti iecienīts darba biedrs, nenogurdināms darba cilvēks: darbs, darbs un darbs bija viņa dzīve.

1944. gada septembrī M. L. ar sievu un meitu atstāja Rīgu un pārceļas uz Valsts Oktes zirgaudzētavu Vandzenes pagastā, kur viņš arī paliķa pie sava mūža darba — Latvijas zirgiem. Pēc laikrakstu ziņām spriežams, ka M. L. kā zootechniķis strādājis arī tālāk zirgkopībā, bet šis darbs nevar būt bijis viegls, jo 1944. g. M. L. ķēra divas nelielas triekas lēkmes. Mārtiņš Laže ir miris, bet viņa darbs paliek. Paliek arī labākas atmiņas viņa darba biedros par viņu kā nesavtīgu darbinieku un mīļu kollēgu.

M. Laže guldīts Rīgā, Meža kapos, pag. gada 22. novembrī.

J. Vanders.

Indr. Rūtiņš

PELAŠĶI

Achilles Millefolium L., angl. yarrow, vāc. Schafgarbe.

Šī laukmalēs, atmatās, grāvmalēs u. c. bieži sastopamā nezāle tautas ārstniecībā ir ļoti vērtēta.

Ilggadīgais ložņājošais sakņu stumbrs izdzen uz āru ceru pudurus, ar līdz 50 cm augstumā stubļiem, kuŗos daudz plūksnlapu un ziedčemuru. Lapas divkārt plūksnoti šķeltas, apakšējās iskātainas, augšējās sēdošas. Ziedi balti, reizēm arī bāli sārti, sakopoti mazās ciešās čemurainās skarās. Pieder pie Compositae — kurvziežu — saimes. Ziedi bez kausiņiem. Tiem 5 balti (arī rozā) mēlīšu ziedi, bet zieda vidū dzelteni divdzemu stobrziedi. Vīkalas lapiņas iedzelteni zaļganas. Zied no jūnija līdz septembrim.

Zinātāji spriež, ka pelašķi ir tā pati „tūkstošlapainā zaldātu zāle" — stratiotes chiliphyllos —, kam Dioskorides (79. g. pr. Kr.) dēvē spēju apturēt asiņojumus, dziedēt vecas un jaunas brūces. Laikam senatnē kareivji ar tām dziedējuši savas brūces. 6. un 7. gadsimteņa rakstos augs saukts arī par „Supercilium Veneris" — Venēras uzacīm, un tam bez brūču dziedināšanas dēvēta arī caurejas apturētājas spēja. Liekas, ka dziednieciības ziņā pelašķi vairāk lietāti ziemeļzemēs nekā dienvidos. (Kā „burvības zāles" tautas ticējumos tie aizsargājot pret ļaunām ietekmēm; sārtziedainie dziedinot vīriešus, baltziedainie sievietes).

Pēc Hugo Šulca datiem pelašķi lietāti ne vien tautas dziednieciībā, bet arī senatnes zinātniskā ārstniecībā, ārstējot ar pelašķu lapu novārījumiem asiņojošus hemoroidus chroniskus bronchu iekaisumus, arī pret brūcēm, ļaundabīgiem audzējiem, sasprēgājušām rokām u. c., dažādās nieru un pūšļa kaitēs, kuŗģa un zarnu katarros lietātas pelašķu tējas ...

Pelašķu iedarbīgās sastāvdaļas ir: kāda ēteriska eļļa ar aculenu (kā kumelītēs) (0,15-0,2%), kāds rūgts glikosids, achilea skābe, miecētājvielas, asparagins, inulins un organiskas skābes kā etiķskābe un ābolskābe. Saknēs esošai ēteriskai eļļai ir nepatīkama garša un īpatnēja, drusku buldurjāņiem līdzīga smaka. Saknēs ir arī gaistoša sēra savienojuma pazīmes (Krolars). No svaiga ziedoša auga iegūtai ēteriskai eļļai ir stipri aromātiska, kamparam līdzīga smaka un zila krāsa (Aculēns).

Pelašķu dziednieciskās spējas saistās it īpaši ar ēterisko eļļu un rūgtvielu; tādēļ arī tos pieskaita pie rūgtvielu drogām. To galvenā lietāšana kuŗģa un zarnu slimības. Rūgtviela un ēteriskā eļļa ierosina kuŗģa sulas sekrēciju un kāpina zarnu dziedzeŗu darbību; franču ārsti uzsver, ka pelašķi ierosina arī žults sekrēciju. Sakarā ar to p-ķi lietājami barības sagremošanas traucējumos, ēstgribas trūkumā, kuŗģa sienu slābanumā, kuŗģa rūgšanas procesos, vēdera aizcietējumos un nepietiekamā žults sekrēcijā. Seels saka, ka tādos gadījumos ar pelašķiem guvis labus panākumus (Papildus lietājot arī vērmeles un puplakšus). Bet Flams aizrāda, ka pelašķu sastāvviela uzlabo arī asinsrinkošanu, remdē asins vadu krampjus, sevišķi, ja lieto svaiga auga sulu. Viņš ieteic pelašķus kā lidzekli arī sāpīgās krampjveida sirds lēkmēs, roku un kāju notirpumos. P. Kants atzīmē pelašķu ziedu iedarbību kā organisma spēcinātāju, ierosinātāju, vielu maiņu veicinātāju. V. Bons ziņo, ka pelašķu tējas ilgstoša lietošana dziedējot asiņojošus hemoroidus.

Kā jau sirmā senatnē, tā arī tagad vēl pelašķus lietā, ārstējot brūces, arģonus un lobošās ēdes. Tikai O. Gauss (1929. g.) gan aizrāda par īpatnējiem ādas iekaisumiem, kas radušies vannās no pieskares pelašķiem. Tādi ādas iekaisumi var rasties no ilgākas pelašķu lapu pieskares vai lapu ēteriska izvilkuma. — Pelašķu tēju lietā arī pret saaukstēšanos, klepu u. c. slimībām.

Pelašķu ziedus vāc, kad tie uzziedējuši; noplūc atsevišķus ziedu čemuriņus ar, cik vien var, īsu kātiņu un žāvē ēnā, caurvēja telpā. Tiem nedrīkst būt lapu, stubļu vai pārziedējušo brūno ziedu piejaukuma. Pelašķu lapiņas ievāc auga ziedēšanas laikā, noplūcot no stubļa tikai lapiņas (lieto pret klepu). Pelašķu laksti ar visiem ziediem vācami auga ziedēšanas sākumā, kad daļa ziedu vēl pumpuros. Augu nogriež mazu gabaliņu no zemes, žāvē ēnā, caurvējā.

Tējas gatavošanai ņem 1 tējkaroti pelašķu, ieber 1 tasē verdoša ūdens un ļauj dažas minūtes ievilkties. Tēja dzeŗama vairāk reizes dienā; to nedrīkst saldināt. Iedarbojas ilgstoši lietājot, bet tad izturīgi. No svaiga auga izspiestu sulu dzer pa 1 tējkarotei ūdenī vairākkārt dienā.

Homeopatija iegūst no svaiga auga priekš ziedēšanas esenci, ar ko ārstē saspiedumus, asiņojumus, barības sagremošanas traucējumus, hemoroidus, pūšļa slimības u. c.

KANADĀ

VALODAS KURSI

Angļu valodas kurss iesācējiem sāksies šinī mēnesī Sv. Andreja baznīcas telpās. Mācīs angļu valodas skolotāja-latviete.

Pieteikšanās un tuvāka informācija pie māc. A. Čopa, tel. PR 1563 un MI 1873.

PATEICĪBA

Sirsnīga pateicība mācītājam, skolotājiem, māksliniekiem, skatuves techniskiem darbiniekiem, bērnu vecākiem, biedrības biedriem un citiem tautiešiem, kas ar savu piedalīšanos veicināja skolas eglītes un Vecgada vakara sarīkojuma labu izdošanos.

TLB valde

LONDON, ONT.

Sestdien, 5. janvārī Londonas Publiskās Bibliotēkas telpās latvieši pulcējās strēlnieku un leģionāru Ziemassvētku kauju atceres aktā. Telpa bija pārpildīta, un sveču gaismā varēja redzēt kā sirmos strēlnieku slavas laiku līdzgaitniekus, tā jauno Latvijas brīvības laiku paaudzi un arī visjaunāko, kas nav pieredzējusi savām acīm nevienu no aizritējušām cīņām.

Aktu atklāja kpt. A. Liepiņš. Pēc tam vēsturnieks P. Dreimanis uzaicināja ar piecelšanos godināt kritušos strēlnieku, pieminēja vēl dzīvos varoņus un īsā referātā raksturoja Ziemassvētku kauju norisi un to nozīmi Latvijas tapšanā.

Otru referātu sniedza prof. A. Dreimanis, pastāstīdams savas atmiņas par leģionāru Ziemassvētku kaujām Kurzemē 1944. gadā. Viņš sīkāk pakavējās pie leģionāru noskaņojuma Ziemassvētkiem tuvojoties un kauju epizodēm Ziemassvētku vakarā. Pirmos un Otros svētkos Zvejnieku un Jāņnieku māju sektorā krievu pārrāvuma malā. Atmiņu stāstījumu noslēdzot, klātesošie īsā klusuma brīdī pieminēja par Kurzemi kritušos leģionārus.

Abiem referātiem sekoja deklamācijas tehniskās skolas audzēkņa A. Bangas un stud. med. I. Upmaļa priekšnesumā.

Ziemassvētku kauju piemiņas aktam sekoja Londonas Latviešu Kopas gadskārtējā biedru sapulce. Par tās vadītāju vienbalsīgi ievēlēja plk. A. Ameriku. Noklausījusies valdes un revizijas komisijas ziņojumus, sapulce pieņēma revizijas komisijas priekšlikumu izteikt atzinību valdei par aktīvu darbību.

Daži izvilkumi no L.L.K. 1951. g. darbības pārskata: tā darbojusies ciešā saskaņā ar pārējām Londonas latviešu un baltiešu organizācijām. Vairums sarīkojumu rīkoti kopīgi ar tām (9 referātu un pārrunu vakari, 5 sarīkojumi ar deju, 2 koncerti, 2 izbraukumi, Jāņi, 14. jūn., 18. nov., Ziemassvētku eglīte, ģenerālkonsula Braisona viesošanās). Uz L.L.K. ierosinājumu izdots Londonas Latviešu Informācijas Biļetēns, vākti ziedojumi „Baigā gada" izdevumam; kopā ar DV Londonas nodaļu darbojas tautisko deju grupa. Pie L.L.K. darbojas sestdienas skola un jaunatnes kursi ar 5 skolotājiem un 24 skolēniem, bibliotēka ar 647 grāmatām, kartotēka (tajā reģistrēti ap 300 latviešu), akadēmiskā sekcija; Dāmu komiteja ir iznesusi darba smagumu visos lielākos Londonas latviešu sarīkojumos; aktīvs ir bijis arī propagandas darbs; atbalstīta DV Londonas nodaļa tās palīdzības darbā; uzturēts ciešs kontakts ar LNAK un Latvijas sūtniem.

Valdē 1952. gadam ievēlēja: prof. A. Dreimani, P. Dreimani, H. Upīti, E. Biti un V. Lukšēvicu. Revizijas komisijā ievēlēti A. Banga, A. Liepiņš un H. Laviņš. Dāmu komitejā ievēlēja: A. Ābolliņu, T. Bangu, G. Biti, V. Klabi, J. Vasariņu un Zandersonu.

Pārrunās par turpmāko darbību atzina par nepieciešamu organizēt informācijas sniegšanu darba un dzīvokļu meklētājiem un padomdošanu nodokļu jautājumos.

Sapulce noritēja parastā vienprātībā un saskaņā. As.

LIBERĀLISMA 10 BAUŠĻI

Pazīstamais angļu filozofs, un Nobeļa prēmijas laureāts Bertrands Rasels (Rusell), apcerēdams angļu liberālisma būtību, raksta:

„Jo vairāk redzu citas zemes, jo vairāk pārliecinos, ka angļi ir visai dīvaina tauta. Viņas tikumi izaug no viņas netikumiem un otrādi. Angļi ir iecietīgāki par visām pārējām lielām tautām pasaulē tādēļ vien, ka necienī idejas. Citās zemēs domā, ka idejas ir svarīgas un tāpēc tās ir bīstams; Anglijā, turpretim, domā, ka idejas ir nenozīmīgas un tāpēc vajāšanas neicenīgas.

Šādu viedokli angļi pieņēma 1688. gadā, nolemjot, ka nu reiz viņiem nopietnības ir gana un ka neviens, kas pārāk karsti kaut kam tic — nav džentlmenis."

Racionālizējot šo noskaņojumu, Rasels tad nu formulē sava liberālisma 10 baušļus šādi:

1) Nejūties ne par ko galīgi drošs.

2) Nedomā, ka ir vērts izraisīt ticību, noslēpjot patiesību, jo patiesība nepārprotami nāks gaismā.

3) Neatbaidi citus no domāšanas, jo tev droši vien tas izdosies.

4) Ja sastopi opoziciju, pat ja tā nāktu no tava vīra vai bērnu puses, papūlies to pārvarēt ar argumentāciju, ne ar autoritāti, jo uzspiestas autoritātes uzvara ir neīsta un šķietama.

5) Nerespektē citu autoritāti, ja allaž iespējams atrast pretējas autoritātes.

6) Nelietā varu ideju iznīcināšanai, pat ja tu iedomājies to esam kaitīgu, jo to darot, pati ideja iznīcinās sevi.

7) Nebaidies būt neparasts savā domāšanā, jo ikviena atzīta doma, kādreiz bijusi neparasta.

8) Atrodi lielāku labpatiku intelliģentā pretrunīgā domā nekā pasīvā piekrišanā, jo vērtējot intelliģenci tik augstu, kā tā vērtējama, tu pirmajā atradīsi vairāk īstas piekrišanas nekā otrā.

9) Esi patiess līdz sīkumiem, pat ja patiesība tev ir neērta, jo vēl neērtāk būs, ja tu centīsies to noslēpt.

10) Neskaudi neprātīgo laimi, jo tikai neprātīgais domās, ka tā ir laime.

Ko par šiem 10 liberālisma baušļiem domā mūsu jaunatne? Kurš no tiem der un kurš apliecina, ka to autors dzimis cita gadsimta 72. gadā?

UNIVERSĀLĀ BRĀLĪBA

Pasaulei ir pamats pateikties Losandželosas Jaunā Gadsimta Fondam Kalifornijā par to, ka tas noorganizējis aktīvu Cilvēces Brālību. Šī progresīvā kustība ir ticību apvienojums, kuŗa tema ir: „Kā tava ticība stiprina pasaules miera lietu un atbalsta Apvienoto Nāciju Chartā rakstītos principus?"

Tālāk minētie izteicieni pasvītro visu reliģiju pamata vienību un atbalsta Cilvēces Brālības ideju. Jēzus Kristus apliecināja: „Es nāku, nevis lai iznīcinātu likumu vai praviešus, bet lai tos piepildītu." Krišna izskaidroja: „Atšķirīgiem ceļiem gudrie meklējuši: tās pašas nemainīgās pamata patiesības; viņu visu starpā īstas ķildas nav; zinātāji zina samierināšanas ceļu." Viena no Muhameda pārliecībām bija: „Ko es jums tagad saku Svētajā Korānā, to var atrast arī vecos pareģu rakstos; jo mācītāji izsūtīti visām tautām." Zoroastrs teica: „Mēs cienījam agrākās ticības, kas veltītas taisnībai." Buda teica kristīgo pamācību: „Esiet visi vienprātīgi, esiet iecietīgi cits pret citu, mīliet savus brāļus, esiet žēlsirdīgi, esiet laipni: neatmaksājot ļaunu ar ļaunu, pārmetumus ar pārmetumiem, bet otrādi — ar svētību." Sv. Pāvils mācīja: „Ja tavs naidnieks ir badā, paēdini to; ja viņš izslāpis, padzirdi to... Necenties pārspēt ļaunumu ar ļaunumu, bet pārspēj ļaunumu ar labu." Konfucijs teica: „Atmaksā nejaukumu ar jaukumu". Lao-Tsē spredikoja un īstenoja šo patiesību: „Vislielākie uzvarētāji ir tie, kas pārspējuši savus ienaidniekus bez cīņas. Vislielākie cilvēku vadītāji ir tie, kas ierāda vietu citiem."

Vai tie nav viens vienīgs mūžīgas patiesības, nebeidzamas, nemainīgas un tāpēc nepersoniskais Mīlestības, Taisnības un Vieduma gars, kam tikai dažādās tautās dažādi vārdi? Vai tur nav viena gaisma, visiem, kuŗā visi cilvēki dzīvo un mīlē un ir? Vai tāpat kā optikas daudzkrāsainus starus dodošais spektrs arī reliģiskie nosaukumi nevarētu apvienoties, lai izveidotu Universālās Brālības kodolu bez valodu, ticību, rašu vai krāsu atšķirības?

Skautisms un mūsu jaunatnes nacionālā audzināšana Kanadā

Katras tautas svētākais pienākums ir apzināti rūpēties par tās garīgo un fizisko spēju saglabāšanu, kopšanu un pasargāšanu no svešām ietekmēm. Nav izšķirīgi, vai tauta dzīvo savā zemē — savā valstī vai ir bijuši spiesta to atstāt un klīst svešumā. Lielas tautas ir atstājušas savu dzimteni, uz mūžu to zaudējot, bet tālā svešumā ar gudru ziņu un apbrīnojamu sīkstumu ir turējušās pie savām nacionālām vērtībām un par spīti vajāšanām arī šo baltdien viņas ir nacionāli tikpat stipras. Un otrādi: lielas un stipras valstis, veselas imperijas ar savām kolosālajām aristokratiskās kultūras vērtībām, būdamas nevīžīgas un tuvredzīgi vienaldzīgas par savu nacionālo īpatību saglabāšanu, aizgājušas pagātnē.

Arī mums aizokeana svešumā savam svarīgākajam darbam — brīvvalsts atgūšanai — ir jāliek blakus tikpat svarīgais — mūsu nacionālo vērtību saglabāšana mūsu jaunatnē un jaunu izveidošana, to kopšana un pasargāšana. Mācot mūsu bērnus sestdienas un svētdienas skolās dzimtajā valodā, mēs esam izpratuši savu uzdevumu. Bet mēs, skauti, savās nodarbībās un gaitās arī esam to izpratuši un priecājamies, ka mēs visu varam darīt savas mātes valodā un savā pulciņā soļojam ar vienīgo un vērtīgāko savas brīvvalsts mantojumu un nu simbolu — nacionālo valsts karogu. Soļojam un dziedam latviešu skautu un tautas dziesmas, savās nometnēs vārtus veidojam latviskā gaumē, savās mītnēs darām to pašu. Mēs esam latvieši un mīlēt savu dzimteni Latviju, mācīties par viņu mums neviens neliedz. Un tas ir daudz! Skautu organizācija Kanadā, kas ir Viņa Majestātes Lielbritanijas Karaļa protektorātā, bet par Kanadas skautu pr-ku ir ģenerālgubernātors Tunisas Vikonts Aleksanders, ir dižena jaunatnes audzināšanas organizācija, kuŗā mēs savu jaunatni varam audzināt tādu, kādu prasa mūsu pienākums un goda prāts.

Mēs, latviešu skauti, to visu apzināmies un mums dāvātās privilēģijas mēs novērtējam tieši, tā kā tas ir vajadzīgs: lai augstākā skautu vadība Kanadā nešaubās, ka mūsu audzinātais skauts — latviešu jaunietis ne mirkli nevilcinās, ja vēsturisko notikumu ritējumā viņam savu pateicību vajadzēs pierādīt ar darbiem.

J. D.

IEGUVUSI TIESĪBAS

Dr. Erika Šmite, LU prof. Pēteŗa Šmita mazmeita, pēc Nujorkā noliktiem pārbaudījumiem ieguvusi tiesības praktizēt kā ārste.

AIZLIEGS KOMIKU

Aizliegt t. s. komiku (amerikāņu jaunatnes žurnālu) ievešanu un izplatīšanu Lielbritanijā ierosinājusi grupa angļu skolotāju. Šie mazvērtīgie izdevumi ļoti postīgi ietekmējot angļu bērnus,

LABA PRIEKŠZĪME

Indijās premjērs Nēru piesūtījis pateicības vēstuli 6 g. v. Konektikatas Stara pilsētiņas iemītniecei Vendijai Markai, kas ziedojusi $1 trūcīgo indiešu aprūpei.

Kristaps Valters, jun.

JAUNATNES GADS

Iznācis trimdas jaunatnes žurnāls Ulubele

Pēdējā laikā gan sabiedrībā, gan presē daudz spriests un runāts par trimdas jaunatnes stāju, ideāliem, dzīves vērtējumu. Sabiedriski darbinieki, audzinātāji un mācītāji izteikuši gan pozitīvas, gan negātīvas domas. Kulmināciju šī interese par jaunatni sasniedza 18. novembra svinībās, kad ALA's viceprieksšēdis E. Freivalds ierosināja nākamo gadu nosaukt par jaunatnes gadu. Bet pati jaunatne visu laiku klusēja. Tā nav izkliegusi skaļus manifestus, deklarācijas un protestus, un tādēļ to tiešām arī varēja saukt par klusējošo paaudzi.

Beidzot tā tomēr atbildējusi. Šinīs dienās trimdas latviešus pārsteidz globāls pašu jauniešu žurnāls Ulubele, kas iznācis jauniešu apgādā un redakcijā Rietumvācijā. Tas tapis ar lielu sirdsdegsmi, ziedošanās un darba prieku, pašiem veicot ir redakcijas, ir iespiešanas un ekspedīcijas darbu, tā kļūstot par pirmo šāda veida izdevumu latviešu iespiestā vārda vēsturē. Šāda žurnāla nepieciešamība un nozīme sevišķi liela pašreizējos apstākļos, atspoguļojot jaunatnes domas un uzskatus par savu laikmetu un vidi, dodot iespēju augt un veidoties jauniem autoriem, vienojot izklaidēto trimdas jaunatni.

Katram īstam latvietim rūp, ka šis bargais un liktenīgais laikmets, ko domātāji dēvē gan par baiļu un nenoteiktības, gan glēvulības un morāla sabrukuma laikmetu, ietekmējis latviešu jauno paaudzi. Vai tai arvien vēl ir tēvutēvu stiprais un drošais dzīves pamats, vai krusts un Latvijas karoga sarkanbaltsarkanās krāsas ir tās dzīves svētākās zīmes? Vai norimusi nav latvju asiņu balss? Vai savā dvēselē jaunatne ir baltāka par kalnu sniegiem, vai arī tā būtu purva bridēja?

Daudz prātots un diskutēts arī, vai mums aug jauni, spējīgi autori. Cik ir tādu pazīstamu, lai neteiktu nemaz slavenu, autoru, kas būtu sākuši publicēties tikai trimdā? Ir tiesa, ka iespiestais vārds ir vienīgā brīvā latviešu territorija, bet jaunie tajā jutušies sveši, tā piederējusi vecām, atzītām „zvaigznēm". Vai arī jaunajiem tiešām nav bijis ko teikt?

Viena no lielākām trimdas traģēdijām ir, ka latvieši izklaidēti pa dažādām zemēm un tautām, kuŗai katrai sava mentalitāte. Vai latviešu jaunatne varēs atrast kopēju valodu, lai kā vienskanīgs zvans reiz iezvanītu Latvijas augšāmcelšanās rītu?

Atbildi šiem jautājumiem ar nepacietību gaida ikviens latvietis, kam rūp mūsu tautas likteņis. Beidzot jaunatnei ir dota iespēja atbildēt pašai savā žurnālā, un no tās atkarīga tā pastāvēšana, paplašināšana un tālākveidošana. No sirds jāvēlas, lai jaunatne pareizi novērtētu jaunā pasākuma nozīmi un no mazā sākumā rastos varena straume, milzu lavīna, kas aizrautu sev līdz daudzus jo daudus. Lai „Ulubele" kļūtu par mūsu trimdas Ulubeli, kur sarunājas, saklausās, labi un gaidīti jūtas kā jaunie, tā vecie. Cerēsim arī, ka jaunatnes gadā lielās latviešu organizācijas sniegs šim pasākumam savu morālu un materiālu atbalstu.

Viljems Šekspīrs

SONETS

Cik smaga velkas mana gurdā gaita,
Kad tas, kā alkstu — ceļa nobeigums —,
Ar katru atelpu man solus skaita:
Tik jūdžu tālums mērots nu starp jums.

Spiež manas bēdas jājamlopa skaustu,
Kas, slinki klimzdams, stiepj tās tālāku,
It kā tas nabags savā galvā jaustu:
Vairs steigu nemīlu, kopš projām Tu.

Un piesis asiņainais nemudina,
Ko dažkārt dusmās viņa sānos šķel;
Vien gurdu nopūtu tas izdvēst zina,
Par piesi asāka tā mani dzel.

Jo lūk, ko prātā sauc man dvēseles šis:
Gul priekšā bēdas, garām prieks mans viss.

Tulkojis DZINTARS FREIMANIS

MANA TĒVZEME

(Literāra sacensība jaunatnei).

Cikagas latviešu literārā biedrība izsludina jaunatnei sacensību literāra veida sacerējumiem par tematu „Mana tēvzeme". Biedrība aicina jaunatni piedalīties jo kuplā skaitā. Vecums līdz 20 godiem. Sacerējuma garums nav ierobežots. Jāraksta par Latviju. Iesūtīšanas termiņš līdz 1952. g. 1. aprīlim, adresējot Otto Krollam, 800 So. Halsted Str. Chicago 7, Illinois. Sacerējums jāparaksta ar kādu paša izvēlētu pseudonimu, neminot savu īsto vārdu. Šis pseudonims jāraksta arī slēgtā vēstulē, kurā jābūt īstam vārdam un uzvārdam, adresei un vecumam.

Par labākajiem sacerējumiem pieškirs godalgas — vērtīgas grāmatas. Žurijas komisijā ir: literārās b-bas pr-ks J.Mūrnieks, sekretāre Landmane, paidagogi: rakstnieks E. Aisters, H. Kreicers, J. Rītiņš un mākslas aģent. vadītājs Otto Krolls.

VAI MUMS JĀĪSTENO STUDĒJOŠO APMAIŅA AR KRIEVIJU?

Vai Kanadai būtu jāīsteno studējošo apmaiņa ar Krieviju un citām zemēm viņpus dzelzs priekškara? Vai tas palīdzētu radīt labāku saprašanos starp divām pretējām zemes lodes pusēm? Jeb vai tas tikai dotu komūnisma aizstāvjiem iemantot brīvu ceļu ar kuģi?

Šos un citus līdzīgus jautājumus pašlaik uzdod Kanadas universitātes studentiem, apsverot visus pro un contra sakarā ar studentu apmaiņas plānu, kas ierosināts pirms dažiem mēnešiem.

Pagājušā vasarā, ceļojot pa Eiropu, Denis Lazurs, kāds MekGill universitātes students, jautājis krievu studentiem, vai tie nedomājot, ka būtu laba ideja izdarīt studentu apmaiņu. Lazurs, kas ir Starptautiskās attieksmju komisijas priekšsēdis Kanadas universitāšu Nacionālā Federācijā, ziņoja, ka krievu studenti esot labvēlīgi noskaņoti šim ierosinājumam. Protams, kā viņa ierosinājums, tā arī krievu studentu atbilde ir pilnīgi neoficiāla, jo šāda akcija prasītu valdības atzīšanu.

Kad Lazurs atgriezās Montreālā, Nacionālā Federācija ar lielu balsu vairākumu nobalsoja pret šo ierosinājumu. Bet kāda cita studentu grupa MekGill universitātē uztvēra šo ideju un to popularizēja. Tā vēlas izdarīt studentu nobalsošanu par šo jautājumu visas valsts apmēros. Studentu laikraksti bija dabūjuši par to dzirdēt, un tagad šo ideju klāsta un vētī no viena krasta līdz otram.

Nesen ziņots, ka Toronto universitātes 18 fakultātes nobalsojušas apmaiņai par labu un 3 fakultātes pret. Piecas citas universitātes izteikušās par šo ideju un divas pret. Apmēram 12 universitāšu studenti vēl nav paziņojuši savu nostāju.

Lielākā daļa universitāšu laikrakstu ir par šo ideju. Britu Kolumbijas universitātes studenti pat bija gājuši tik tālu, ka nosūtījuši attiecīgu telegrammu padomju izglītības ministram. Pēc pēdējām ziņām, tie vēl nav saņēmuši nekādu atbildi.

Tie, kas izteikušies par labu vizītēm, domā, ka viņi ievadīs Austrumu un Rietumu draudzību. Tie, kas izteikušies pret, domā, ka sasniegs tieši pretējo, jo krievu studenti, ko uz šejieni sūtīs, būs īpaši izlasīti no partijas viedokļa, un tie, mājās pārbraukuši, neuzdrīkstēsies ziņot par Kanadu neko citu, kā tikai slikstu.

Laikrakstā Gazette of University of Western Ontario kāds izsaka labvēlīgus ieskatus: „Te mums ir radusies iespēja mest skatus aiz noslēpumainā dzelzs priekškara. Te ir iespēja noārdīt mazu daļu no barjēras, kas kavē brīvu satiksmi.

... „Mums var izdoties atklāt, ka mūsu kopīgās cilvēciskās saites ir daudz reālākas, daudz pamatīgākas nekā kāda no tām mākslīgām domstarpībām, kas sašķel pasauli divās kareivīgās nometnēs. Mēs varam atklāt, ka arī viņi ir cilvēcīgas būtnes."

No otras puses Manitoban of the University of Manitoba komentē: „Pat ja krievu students varētu saprast ,ka ne visi rietumnieki ir imperiālisti un ka tie nevēlas karot, viņam tomēr nebūs atļauts izplatīt šīs savas domas starp saviem biedriem mājās.

Uz vairāk gadiem krievu studenti iesaistīsies stipendiju schēmā ar aizdomām un naidu, ja tie vispār iesaistīsies. Svarīgā draudzības gara trūks."

(Canadian Scene).

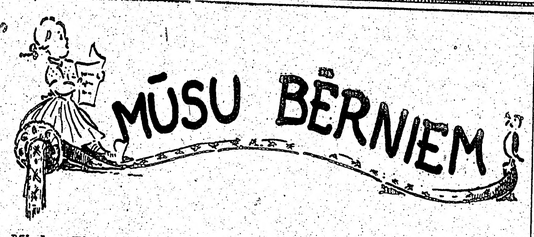

Mirdza Timma

LELLE CILDA

PASAKA

(Turpinājums)

„Es nāku no Vācijas," iesaucās lelle raibajos bruncīšos, sapurināja kuplās baltās piedurknes, noglāstīja sarkano priekšautiņu un sāka stāstīt:

„Es nāku no Alpiem." Lelle priecājās, redzot pārsteigtus skatus. „Vai jūs zināt, kas ir Alpi? — Augsti sniegaini kalnu milzeņi, kas izslējuši platas muguras pret debesīm. Vietām tie duŗ ar asu pirkstu debesīs, it kā gribētu aptaustīt zvaigznes, citur tie izmetušies līkumā, kā guloši kaķi, ap augļigām ielejām, tās ar saviem ķermeņiem no vēja sargādami. Šais ielejās tad arī saule spīd pavasarī ļoti silti, un tur plaukst puķes, kamēr Alpu galotnēs ziemelis staigā pārslu zābakos un rokām jauc sniega kupenas. Kad kalniem sniega kažoks kļūst par siltu, tie ļauj tam slīdēt nost no varenajiem pleciem. Tad baltā ledus sega lēni slīd lejup uz ieleju pusi. Tāds šļūdonis ir miermīlīgs. Bet ja kalns sadusmojas un nikni pakrata kamiešus, tad lejup veļas sniega lavīna. Tai nedrīkst gadīties ceļā. Lavīna nāk ar milzīgu spēku, rūkdama un dārdēdama, aprokot sniegu putrā visu savā ceļā, raujot katru līdz, kas nespēj pretoties tās neizmērojamam spēkam. No tās ielejā bēg gans ar lopiem, Alpu mednieks un ceļa gājējs.

Kalnu milzeņi vietām pavēruši mutes: dziļas mēlnas gravas, stāvas aizas glumām sienām. Te kā skudras rāpo ceļotāji, tiekdamies sasniegt kalnu virsotni.

Ja kāds ceļotājs laikā neatgriežas ielejā, tad ļaudis ņem līdz suņus, virves un laternas, un dodas meklēt pazudušos.

Ielejā ir daudz māju. Tur dzīvo zemnieki, kas kopj dārzus un gana savus lopus kalnu pļavās. Tur mīt arī vasarnieki. Bet jo augstāk kalnos, jo mazāk redzamas mājas. Šur tur vēl paceļas ganu mītnes un ceļotāju atpūtas mājas. Nav vairs zaļo koku, bet tikai akmeņainas šķautnes.

Ielejā saceltas augstas, glītas mājas un iekārtoti plaši veikali. Es mitu šādā rotaļlietu veikalā, kas aizņēma veselu mājas stāvu. Kur vien es ap sevi skatījos — galdi un plaukti, un uz tiem — lelles. Mazas un lielas. Citas satītas zīdaiņu sedziņās un ieguldītas ratiņos, citas tērptas princešu gaŗajās zīzainās drānās un izrotātas puķēm. Netālu no manis uz kāda galda pacēlās īsta leļļu māja. Lelles tur darbojās virtuvē, sēdēja dzīvojamā istabā krēslos, gulēja baltās leļļu gultās un pastaigājās dārzā, kur ūdens baseinā peldēja lielas un mazas gumijas pīles, vardītes un pat krokodiļi. Leļļu slidotavā no rīta līdz vakaram skanēja mūzika un pa apgaismotu apli slidoja pāri, bet no sniega kalna pretim slidotavai lelles laidās lejā sidrabotās kamanās.

Kur nu vēl dzelzceļš! Tas šņākdams izskrēja no tuneļa, nodārdināja tiltu, lai atkal pazustu kalnā un izšautos ārā pašā kalna virsotnē. Ja es gribētu pieminēt visus brīnumus, ko redzēju leļļu veikalā, tad laikam nekad neticētu pie tā, ko gribēju teikt, un tādēļ es šoreiz stāstīšu tikai par sevi.

Kopā ar trim citām lellēm es sēdēju puķotā pļavā, kur ganījās melnraibas govis, balti sprogaini jēriņi un stalti zirgi.

Veikalā bija daudz pievilcīgāku brīnumu kā šī pļava, tādēļ arī bērni tai paskrēja garām neapstādamies, un mums nevajadzēja baidīties, ka kādā dienā mūs pārdotu. Nevienai lellei negribējās šķirties no veikala, kur mums klājās tik labi.

Rātni mēs sēdējām tikai dienā, bet kad veikalu slēdza un logus aizsedza, viss plašais veikals atdzīvojās. Lelles pameta savas vietas, kur dienā bija sēdējušas, un devās priecāties pēc pašu patikas. Mēs apciemojām paziņas leļļu namā, vizinājāmies no kalna ragutiņās, pabraukājāmies ar vilcienu un stāstījām viena otrai, ko dienā pieredzējušas.

Tomēr visjautrāk gāja tad, kad lielais baltais lācis kāpa uz bungām un pūta taurē.

„Šodien leļļu svētki, leļļu svētki!" taure dziedāja, un bungas piebalsoja: „ra ta tā, ra ta tā, kā tad, kā tad!"

Tad lelles leca lejā no galdiem un pulcējās telpas vidū, kur plašajā laukumā pietika vietas visiem.

Alvas kareivji rībināja bungas, lāči pūta taures, lelles spēlēja vijoles, un šīs mūzikas rakstā dejoja un rotaļājās lielu un mazu.

Šais svētkos es turējos kopā ar puķu pļavas draudzeni.

Bet reiz man uzsmaidīja gaišzili tērpta princese, viena no visskaistākajām lellēm veikalā. Ikviena gribētu ar viņu dejot, bet tikai retai šo godu piešķīra. Kad princese man uzsmaidīja, es pametu savu draudzeni un devos pie viņas. Mēs dejojām, un aiz mums visas citas lelles. Man šķita, ka es dzirdu čukstus un redzu skaudīgus skatus, vērstus uz sevi, jo princese izvēlējās mani. Es gluži aizmirsu pamesto draudzeni. Viņa stāvēja malā un skatījās. Jo vairāk viņa skatījās, jo greizsirdīgāka viņa kļuva. Beidzot mana draudzene vairs nespēja savaldīties, un kad mēs dejojām gaŗām, viņa iesaucās::

„Kaut tevi rīt pārdotu!"

Tai brīdī mūzika apklusa, izbijušās lelles sastinga savās vietās. Aiz loga atskanēja sīki smiekliņi un aprima.

Mana draudzene iekliedzās un aizlika roku mutei priekšā, bet vēlējums jau bija izteikts.

„Nekas tā neiepriecina ļaunus garus, kā neapdomīgi izteikti vēlējumi!" rāmi runāja baltais lācis, nolaidis tauri gar sāniem, bet mana draudzene sāka raudāt.

„Es tā negribēju, man dusmās izspruka neapdomāti vārdi!" viņa žēlojās.

„Aiz loga būs klausījies kāds niķīgs gariņš, kas nevienam nevēl ļauna!" mierināja lelles, bet mana draudzene turpināja nožēlas: „Kaut es tā nebūtu teikusi!"

Pienāca rīts. Veikalā nāca un gāja ļaudis. Es redzēju lelles baiļu pilno skatu, ar kādu tā sekoja katram, kas tuvojās mūsu galdam. Draudzene bija aizliekusies priekšā, lai ar savu augumu sargātu mani no pircēju skatiem.

Diena gāja uz vakaru. Apkalpotāja devās slēgt veikalu. Draudzene man piespiedās un priecīgi čukstēja: „Cik labi, ka šī diena pagājusi. Kādas bailes es pārcietu!"

Tai brīdī, kad apkalpotāja apgrieza slēdzeni durvīs, aiz durvju stikla parādījās bārzdaina jūrnieka seja. Zīmēm viņš rādīja, ka vēlas ienākt, un jaunkundze ielaida vēlo pircēju.

„Es jūs ilgi neaizkavēšu," jūrnieks atvainojās, tuvodamies mūsu galdam. Mēs sastingām. Jūrnieks pienāca, pabīdīja dažas lelles sāņus, satvēra mani un teica:

„Es ņemšu šo!" Viņš samaksāja, ieāzja mani kabatā un devās prom. Kad viņš pagāja garām mūsu galdam, es dzirdēju apslēptu šņukstu. Arī man gribējās raudāt, un es klusu slaucīju asaras saujā, kamēr aizmigu.

Tik šeit pie Astridas es aizmrsu savas bēdas un atradu jaunas draudzenes."

Vācu lelle nobeidza savu stāstu un uzsmaidīja Cildai drošinādama.

Tad viņa pavērsās pret savu kaimiņieni.

„Vai tu mums ko nepastāstīsi?"

„Ar lielāko prieku, ja vien jūs gribat klausīties!" uzrunātā lelle atbildēja, piecēlās un zemu palocījās.

Tad viņa nosēdās, kājas savilkusi zem sevis, un iesāka:

„Es nāku no Japānas, to norāda mans apģērbs un matu sakārtojums, ja jūs, manas cildenās un godājamās klausītājas, gribētu pārliecināties pašas, pagodinot mani, neglīto un necienīgo lelli, ar jūsu skatiem."

Mazā japāniete vēlreiz dziļi palocījās visām lellēm.

Cilda taisījās vērt muti un iebilst, kā tik skaista un smalka lelle, kuŗā nevarēja beigt noskatīties, sevi dēvēja neglītu, bet spāniete viņai blakus šķita nolaisījusi Cildas domas un aizkavēja viņu, klusu pačukstēdama:

„Tā ir japāņu paraža nonieciināt sevi un slavēt citus, un tas viņu zemē atzīts par pieklājību."

Mazā japāniete turpināja:

„Es dzīvju mājiņā ārpus pilsētas. Ap šo mājiņu plētās jauks dārzs ar ķiršu koku vidū, puķu dobēm un mākslīgu dīķi, kur peldēja zelta zivtiņas. Tur mita Lotospuķe ar saviem vecākiem, un es biju viņas mīļākā lelle. Lotospuķei bija leļļu māja, pilnīgi līdzīga tai, kuŗā dzīvoja viņa pati: ar tādām pašām pārbīdāmām papīra sienām, salmu paklājiem un gleznu goda vietā pie sienas. Zem tās vāzītē Lotospuķe ik rītus ielika svaigu ziedu, gluži kā viņas māte lielajā vāzē rūpīgi un ilgi kārtoja plaukstošos zarus. Sakārtot puķes Japānā ir īpaša māksla, ko meitenes mācās gadiem. Leļļu mājas dārzā netrūka pat zelta zivtiņu dīķa, kuŗā peldēja Lotospuķes baltā emaļas zivs. Dīķa malā bija glīti sakārtoti mazi akmentiņi. Tie atgādināja klinšu gabalus īstajā dārzā. Pašā leļļu pagalma vidū plēta zarus ķiršu kociņš, klāts baltiem papīra ziediem.

(Turpinājums sekos).

Roberts Augustsons

NO KRASTA LĪDZ KRASTAM

Saprotams, pa ceļam ir sastopami arī īsti meža iemītnieki: īpatnējie nelielie lāčiši, stirniņas, pat daža lapsa pārskrien pāri par ceļu. Cik milzīgi ir meži Vašingtonas un Oregonas valstī, jau izriet no tā, ka Amerika ir lielākā koku eksportētāja pasaulē, jo Oregonā, pašā jūras krastā atrodas neliela pilsētiņa „Coosbay", kur ir lielākās koku zāģētavas pasaulē un kas koku eksporta ziņā stāv pirmā visā pasaulē. Jau pati Amerika patērē tik daudz papīra, kā visa pasaule nepatērē kopā (šeit taisni papīru izšķērdē visdažādākos veidos, kas ir kā pretstats Vācijas papīra taupībai) un tādēļ jābrīnās, ka lielais koka eksports jūtami nesamazina tās mežu platību. Tomēr mežu vēl ir bezgala daudz Klusā okeana krastā, kaut gan vēl tagad ne reti var novērot (agrāk tas notika vēl daudz lielākā mērā, līdz valdība neprātīgo meža izciršanu nebija ierobežojusi)ka meži tiek izcirsti tur, kur tie būtu ļoti jāsaudzē. Pēteris I jau priekš 250 gadiem cirta galvas nost tiem saviem pavalstniekiem, kas nocirta kādu koku stāvā upes krastā. Ja mežus lielos apgabalos izcērt, mainās pat klimats; straujiem mežonīgiem vējiem vairs nav nekādu šķēršļu, tie nopūš augligo zemes kārtu no laukiem, pārvēršot tos par tuksnešiem; upes, kuŗu krastos vairs neaug meži, pārplūst, iznīcinot plašus apgabalus. Tamdēļ bija savādi novērot, ka vienā otrā vietā stāvā kalnā mežs ir izcirsts, kur tas būtu bezgala saudzējams. Dažā vietā arī izdedzis, tamdēļ, ka kāds gaŗāmbraucējs karstā vasaras laikā ir nometis cigaretes galu vai degošu sērkociņu. Tomēr Amerikā vēl mežu netrūkst, jo arī Kalifornijā ir milzīgi meži, par ko pārliecinājos nākošā dienā. Vakarā autobuss šķērsoja Kalifornijas robežu pie Crescent City, kur notika īpatnēja muitas kontrole. Proti, vairāki „muitas ierēdņi" pārbaudīja pasažieru vieglo un smago bagāžu, vai neved līdz kaut ko no augu valsts, augļus, saknes, stādus, visus tos konfiscējot. Lieta ir tā, ka Kalifornijas valstī pastāv drastiski noteikumi, ka nekas no augu valsts nedrīkst tikt ievests no kādas svešas valsts, lai aizkavētu augu slimību ievazāšanu. Man bija līdz pa ceļam pirktie apelsīni un bumbieri, droši vien, Kalifornijas ražojums: labi, ka tos ierēdnis nepamanīja, jo citādi būtu tos konfiscējis, jo man jau nebija pierādījuma, ka apelsīni nav auguši Floridā vai kur citur, tā-

(Nobeigums 8. lpp.)

prātots un diskutēts arī,
s aug jauni, spējīgi au-
ir tādu pazīstamu, lai
nemaz slavenu, autoru,
sākuši publicēties tikai
Ir tiesa, ka iespiestais
vienīgā brīvā latviešu
, bet jaunie tajā jutu-
tā piederējusi vecām,
zvaigznēm". Vai arī jau-
ešām nav bijis ko teikt?

no lielākām trimdas tra-
ir, ka latvieši izklaidēti
ām zemēm un tautām,
atrai sava mentalitāte.
iešu jaunatnę varēs at-
ju valodu, lai kā vien-
vans reiz iezvanītu Lat-
šamcelšanās rītu?

šiem jautājumiem ar
bu gaida ikviens latvie-
rūp mūsu tautas likte-
dzot jaunatnei ir dota
tbildēt pašai savā žur-
no tās atkarīga tā pa-
, paplašināšana un tā-
šana. No sirds jāvēlas,
atne pareizi novērtētu
sākuma nozīmi un no
umā rastos varena strau-
u lavīna, kas aizrautu
daudzus jo daudzus. Lai
kļūtu par mūsu trim-
beli, kur sarunājas, sa-
labi un gaidīti jūtas kā
vecie. Cerēsim arī, ka
gadā lielās latviešu or-
as sniegs šim pasāku-
u morālu un materiālu

domā, ka viņi ievadīs
u un Rietumu draudzī-
kas izteikušies pret do-
asniegs tieši pretējo, jo
udenti, ko uz šejieni sū-
īpaši izlasīti no partijas
un tie, mājās pārbrau-
uzdrīkstēsies ziņot par
neko citu, kā tikai slik-

kstā Gazette of Univer-
Western Ontario kāds iz-
ovēlīgus ieskatus: „Te
radusies iespēja mest
iz noslēpumainā dzelzs
ra. Te ir iespēja noār-
daļu no barjēras, kas
vu satiksmi.

ums var izdoties atklāt,
kopīgās cilvēciskās sai-
udz reālākas, daudz pa-
as nekā kāda no tām
m domstarpībām, kas
asauli divās kareivīgās
. Mēs varam atklāt, ka
ir cilvēcīgas būtnes."

as puses Manitoban of
ersity of Manitoba ko-
Pat ja krievu students
prast ,ka ne visi rietum-
imperiālisti un ka tie
karot, viņam tomēr ne-
ts izplatīt šis savas do-
p. saviem biedriem mā-

rāk gadiem krievu stu-
aistīsies stipendiju schē-
domām un naidu, ja tie
saistīsies. Svarīgā drau-
ra trūks."

(Canadian Scene).

ASTAM

es kārtu no laukiem,
tos par tuksnešiem;
ru krastos vairs neaug
rplūst, iznīcinot plašus
s. Tamdēļ bija savādi
ka vienā otrā vietā stā-
mežs ir izcirsts, kur
bezgala saudzējams. Da-
arī izdedzis, tamdēļ, ka
mbraucējs karstā vasa-
ir nometis cigaretes
degošu sērkociņu. To-
rikā vēl mežu netrūkst,
lifornijā ir milzīgi meži,
ārliecinājos nākošā die-
ārā autobuss šķērsoja
as robežu pie Crescent
notika īpatnēja muitas
Proti, vairāki „muitas
pārbaudīja pasažieru
smago bagāžu, vai ne-
kaut ko no augu valsts,
aknes, stādus, visus tos
ot. Lieta ir tā, ka Ka-
valstī pastāv drastiski
i, ka nekas no augu
drīkst tikt ievests no
šas valsts, lai aizkavētu
mību ievazāšanu. Man
pa ceļam pirktie apel-
umbieri, droši vien, Ka-
ražojums: labi, ka tos
epamanīja, jo citādi bū-
nfiscējis, jo man jau ne-
dījuma, ka apelsīni nav
oridā vai kur citur, tā-
obeigums 8. lpp.)

Jānis Klidzējs

VIŅAS UN VIŅI

Mūsu dienu ģimenes problēmas rakstnieka skatījumā

(Turpinājums)

Arī tās pašas, kas jau bija šo zēnu iecerētās, kamēr vēl tie bija veseli, arī tās, kad tie atgriezās, tādi, kaut kur nozuda. Bet daudzas un daudzas jūsu nopulgotās vācietes, kas bija tāpat bēgles vien no Vācijas austrumiem un no izbumbotām pilsētām un kam dzīvē nekas vairāk nepiederēja, kā tikai divas rokas un jaunība, tomēr kļuva pat par neredzīgo latviešu karavīru sievām. Jāatzīst godam, ka vācietes kā sievietes dvēselē šinī ziņā ir kaut kas bagātāks. Mūsējām tas likās kaut kas traks, neiespējams: kā tev būs tāds vīrs? —

Vienai daļai mūsu jaunavu, jau krietni pieaugušo jaunavu, jāpaliek vientulēm tikai tāpēc, ka viņas nekad nav zinājušas un nezinās, ko no sava varbūtējā vīra gribētu vēlēties un kādu to vēlēties. Viņām vajag ne mazāk ne vairāk kā — apmēram, princi. Bet tagad tādi laiki, ka princu paliek mazāk un mazāk. Tad nu gribas vēl piebilst, ka šīs histeriskās ideālistes savu princi nesagaidīs. —

IDEĀLISTES PRINCI NESAGAIDĪS

Kāpēc gan jaunavas, gan jaunekļi ar laulībām aiziet no savējiem un nogrimst svešajās tautās, to pilnīgi ne atbildēt, ne apturēt nebūs spēka nevienam.

Gribas labticīgi pieņemt, ka vairums no jaunekļiem un jaunavām to dara tur, kur nav savējo. Par piemēru ievainotajiem karavīriem Vācijā mūsu ideālās, cēlās jaunavas atstāja tikai vienu izvēli — apprecēt vācietes un palikt tur.

Anglijā latvieši salaulājas ar anglietēm, jo tur esot ļoti maz latviešu sieviešu. Aizsaukt uz Angliju sarakstīšanās ceļā daudziem esot kļūmējies, jo latvietēm stingri tad darbojas prāts: Anglijā esot smaga un citādi nedroša dzīve.

Kas notiek Austrālijā, Amerikā un citās zemēs? Tur lielā, jo lielā skaitā aiziet tautiņās mūsu jaunatne. Un tā ar steigu, bez liekas galvas lauzīšanas. Daudzas no viņām trimdas gados ir kļuvušas tikpat internacionālas kā sieviešu mode pasaulē. Taagd ir sācies aizlaulāšanās vilnis pa pasauli tām, kurām Latviju atstājot bija kādi 10 vai 12 gadiņi. Pēc Austrālijas un Amerikas paradumiem tas īstais meitenu „laiks". Ja jūs iedrošināsities viņām pavaicāt, kāpēc viņas to visu dara tik strauji un vai ir pārdomājušas, tad viņas jums aiztaisīs muti pāris minūšu laikā un jums būs skaidrība.

Ja' par šeit pārrunāto mums, latviešu jaunekļiem un vīriem, jāsaka kāds gala secinājums, tad mums nav sakāms daudz: Ir grūti radīt kādas slūžas, kad tauta izplūst no pašas un savas valsts krastiem. Kas citādi nevar un nespēj, tie aiziet un aizies no sevis. Mēs viņiem nepārmetam, jo viņi citādi nespēj pastāvēt. Kas var un spēj, tie paliek ar sevi, tie aizsargā sevi ar savējiem, tie paliek sasaucienā ar to balsīm, no kuŗām piedzimuši.

Kā vienu tā otru ceļš un nākotne ir brīvi izvēlētie. Kā vieni tā otri ir darījuši to, ko atzinuši par labāko, savai dzīvei cerību pilnāko.

Mēs ticam ļoti, ka reiz pienāks tas laiks, tā diena, kad kā viena tā otra ceļa izvēlētāji redzēs un jutīs paši visā īstenībā savas izvēles rezultātu. Kaut visi šad spētu būt laimīgi!

4.

Šinīs pārrunās ir meklēts kāds vainīgais — kāpēc jaunavas un jaunekļi, šīs mūsu trimdas saimes auguma spēcīgākā daļa ar laulībām aiziet svešajās tautās? Un kur meklē kādu vainīgo, tur parasti nepiemin to labo, kas bijis un ir, bet gan vairāk tos gadījumus, par kuŗiem var runāt asāk. Šādai asākai pārrunai, varbūt ir arī savs labums — tur tiek pateiktas, kā saka, tiek pasviestas acīs, tādas patiesības, kas, rāmi un pieklājīgi runājot, tiek noklusētas ar vienaldzīgu piesardzību: Vai vērts? Ko tas dos, ja aizdegtu salmu iemetīsi straumē? (Turpinājums sekos)

O. Kļavenieks

Kurzemes cinītāju pēdējais ceļš

(Turpinājums)

Ja nemaldos bija oktobŗa mēneša pēdējā diena. Ticības atjaunošanas svētki. Mēs pateicamies mājas saimniekam par labajām naktsmājām un dodamies tālāk, meklēt savu vienību. Pa ceļam uzmeklējam kādu vācu stābu, tur mūs stingri norāj, pieraksta manu vārdu, kā šīs grupas vecākā. Mums pasaka vietu, kur atrodas mūsu vienības pārpalikušās daļas. Tas ir apm. 5 km gājiens. Mērojam ceļu, līdz nonākam gala mērķī. Sastopam vēl pāris mūsu rotas puišus. Izrādās, no mūsu rotas ir palikuši tikai 12 vīri, — no 120 vīriem, kas izbraucām uz frontī... Šeit ir apmeties viss bataljons. Nedaudz labāks stāvoklis ir citās rotās. No visa bataljona ir palikuši tikai pāris virsnieku. Pēdējā kauja mums ir nesusi drausmīgus zaudējumus. Bezgala daudz ievainoto, daudz kritušo un arī bez vēsts pazudušo. Tā šeit pavadām dažas stundas, līdz ierodas pie mums, par pazudušo noturētais 10. rotas komandieris ltn. S. ar noplēstiem uzplečiem, bez zīmotnēm, viņam vēl ir līdzi 2 instruktori un 2 kareivji tādā pašā stāvoklī. Mēs ielencam viņus un apstājam dažādiem jautājumiem. Ltn. S. ir ļoti bāls un uztraukts (vienmēr citādi brašs un iznesīgs virsnieks, dāmu draugs).

Leitnants uztraukts sāk savu bēdu stāstu: Vakar pēc drausmīgās kaujas, kad daži mūsu ložmetēji vairs neklausīja, jo apkalpes bija ievainotas un kritušas, mēs bijām spiesti ar sekojošu tuvciņu atkāpties. Vēl atkāpjoties mēs bijām vairāk reizes saskarē, tuvcīņās ar ienaidnieku.

PIE KAUNA STABA

Mums aizmugurē bija mežs, caur to mēs atkāpjoties nonācām uz kāda lieceļa. Municija bija izšauta līdz pēdējam. Nezinājām vairs ko iesākt, virzījāmies apm. 15 vīru uz stāba pusi. Mūs pēkšņi aplenca SD vīri, mūs atbruņoja un apcietināja. Noveda ar mašīnām stiprā apsardzībā uz kādām lielākām lauku mājām netālu no Īles sanatorijas. Ievietoja šīs mājas pagrabā stingrā apsardzībā. Mūs izkratīja līdz pēdējam, noraujot uzplečus un dienesta pakāpes. Tā mēs novārgām līdz rītam. No agra rīta mani uzveda mājas istabā uz nopratināšanu. Šeit tika noturēta lauku kaŗa tiesas sēde. Mani iztaujāja, kāpēc mēs esot atkāpušies utt. Mana atbilde bija: Mēs bijām zaudējuši ložmetēju apkalpes, vēlāk sāka trūkt municijas mums bija daudz kritušo un ievainotu, vairs nebija citas izejas kā ar cīņu atkāpties. Kaŗa tiesas priekšsēdis kāds vecāks vācu pulkvedis atbildēja: Ja jums nebija vairs municijas, tad jums vajadzēja ar lāpstiņām turēties pretī ienaidniekam, bet pozicijas atstāt jūs nedrīkstējāt. Ja jūs paši savu zemi negribat aizstāvēt, tad mums, vāciešiem, tas ne tik nav jādara. Un par šādu sperto soli jūs visi saņemsit pelnīto sodu. Tāpat pēc kārtas nopratināti pārējie 10. rotas apcietinātie karavīri. Viņi varējuši dot tādu pašu atbildi kā ltn. S. (Jāpiezīmē, ka 10. rotas karavīri bija vieni no leģendārākiem mūsu bataljonā). Apcietināto karavīru prāti bijuši līdz ārprātam satraukti. Līdz apm. pl. 10 rītā visi apcietinātie, sasēdināti automašīnās un stiprā apsardzībā aizvesti kādā meža nomalē Īles upītes krastā. Tur pretī rēgojušās izraktas bedres, un pie katras pa stabam. Apcietinātie virī novietoti puslokā ap izraktām bedrēm, no viņiem paņemti 10 cīņu biedri, katrs piesiets pie staba attiecīgās bedres tuvumā. Kam bijuši labāki zābaki, tie novilkti, novilkti gredzeni, atņemti pulksteņi un viss pārējais. Latviešu varonīgie karavīri pie kauna staba; vai tas nav šausmīgi? Vīri, kas iznesuši tik daudz smagu cīņu uz saviem pleciem, tagad padoti vienam šāvienam.

Stāvoklis ir bijis neiedomājams, cits raudājis, cits plēsis drēbes un matus, piesaucot sievas, bērniņus, vecākus, brāļus un māsas, līgavas, māti Latviju... līdz SD vīru lodes izdzēšušas viņu dzīvības. Arī pārējie 5 vīri, ieskaitot ltn. S., domājuši, ka viņiem sekos tas pats liktenis, bet viņiem pateikts: jūs tagad varat iet un pastāstiet pārējiem latviešu karavīriem, kā jācīnās, un ka pozicijas nekādā gadījumā jūs nedrīkstat atstāt. „Tā, mani cīņu biedri," drebošā balsī saka ltn. S. „mums nav vairs citas izejas — mirt pozicijās vai pie kauna staba," un sabrūk smagās elsās. Šis varonīgais latviešu virsnieks raud par saviem karavīriem, kuŗi ar viņu kopā plecu pie pleca, iz cīnījušies par savu tēvuzemi, atdodami visu, un visbeidzot nolikti pie kauna staba.

TAS SATRAUCA PRĀTUS

No šiem nelaimīgajiem atceros dažus pēc vārdiem: kapr. Zutis un kar. Rozenbergs no Auces, d-kar. Jānis Rumba no Misas, kar. Strods no Latgales. Pārējo vārdus neatceros. Ltn. S. stāstījumu apstiprina arī pārējie 4 brīvībā atlaistie vīri. (Ltn. S. līktenīgi krita decembŗa pirmajās dienās, vadot kādu izlūku gājienu Džūkstes apkārtnē).

Mūsu pārējo prāti pēc šī notikuma bija briesmīgi satraukti. Pieprasījām bataljona komandieri ievadīt šinī lietā attiecīgu izziņu. Kādēļ par šādu lietu nav pazinots bataljonam iepriekš. Sekojusi atbilde: Neesot bijis laika to iepriekš paziņot. (Viens ir skaidrs, viņiem bija bailes to mums darīt zināmu, jo tad nekad tas tā nebūtu noticis, jo mēs savus cīņu biedrus pie staba nebūtu ļāvuši siet, tur būtu sekojušas asiņainas izrēķināšanās pret vāciešiem, to viņi tīri labi zināja).

(Turpinājums sekos).

Valentīns Pelēcis

Spieķis un apses lapa

(No vecā kaŗa kalpa pasakām)

Šo spieķi nolūkoju un nocirtu 1945. g. 5. maijā. Toreiz vēl manas, dusmu baŗotās un šaubu badinātās dvēseles naīvākajā nostūrītī ziedēja sauja zeltītu ticības pienenīšu. Vēl cerēju, ka ticības un atziņu liecību torņos, ko viedie gaŗus mūžus runādami ir sarunājuši par brīvību un mīlestību, ir tomēr kaut vai pašos pamatos kāds ķieģelis no dzīvās patiesības stiprajiem māliem. No tiem pašiem, ko Radītājs lietoja pirmā cilvēka kauliem, lai viņa dievišķais gars netaptu velti izniekots pīšļos!

Šis spieķis bija uzaudzis Dānijā, pie mazas zvejnieku pilsētiņas — Skelskēras. Tur līktenis, piesmiedams manas jaunības trakulības, lāva man mitināties kopā ar citiem, ložu un šķembu apskaldītiem bēdu brāļiem, plītnieku pamestā krogū.

Tonakt bija nolijis dzestrs lietus, bet rīts pamodās skaidrs un jūras līča krastā uzaugošajām skābārdēm jauno lapu smailītēs vizuļoja vēsas un caurspīdīgas lāses. Tās bija tik vientiesīgas un tīras, ka pasaules posts un gruveši viņu bezvainībā atstarodami ieguva jaunu cerību spozmi. Tādēļ, lūk, sev cirtu jaunu spieķi no sīkstā skābardes koka un veco, gludo slimnīcas nūju kopā ar asiņu rūsas saēstu durkli — iemetu jūrā! Domāju: cietais un vervelainais zars būs zīme un palīgs lielajai stundai, kad atsākšu atkal klibot pret rītiem. Tad nevajadzēs vairs nokaut, bet — sēt! Gan šķita jau toreiz — būšu vēlīns pārnācējs, nosebojis sējas laiku, bet tomēr... Savus strazdu un cielavu pulkus sastapu jau Pomerānijā. Cauri liesmām un dūmiem viņi lidoja uz rītiem.

Apses lapu pacēlu no zemes tā paša gada Ziemsvētku vakarā Beļģijā. Skarbs ziemeļrietenis tovakar auroja pāri Flandrijas zemienei. Ņirdzīgi grabēja gūstekņu baraku skārda jumti un sejā kodās sarma, sajaukta ar sasalušiem smilšu putekļiem. Tā bija arī pēdējā lapiņa, ilgi purināta apses galotnē iepretim mūsu likteņa saltajai būdai. Vēl šodien nespēju skaidri atbildēt: kādēļ to pacēlu? Varbūt — ka ieganst bija bērnībā tēva stāstītā teika par Kristus krustu, kas cirsts no apses koka, bet varbūt arī tādēļ, ka šinī naktī kāds jauns zēns patvarīgi atstāja modri apsargāto dzelzsērkšķu sprostu, lai meklētu brīvību un mīlestību, kuŗa vēl nav konservēta dogmās un ieslēgta liekulības ledusskapjos.

Spieķis un apses lapa ir viss, ko svešums man želīgi piešķīris, un nezinu, ko vairāk vēl varētu iemantot. Sīkstais skābardes zars izceļojis daudzas bēgunu nometnes, pārbraucis jūru un šodien atkal stāv jaunas, vēl svešākas, būdas kaktā. Viņš ir un kļūst ar katru gadu cietāks. Ikvakarus, savas gaitas izbridis, mēdzu paraudzīties viņā. Un vienmēr tas nevaicāts atbild stropi vienu to pašu: „ko zūdies kā veca sieva pie nelaikā sprāgušas aitas! Man nebūs vairs ne savu pumpuru, ne lapu, bet — vai tāpēc lūdzu un kāroju svešus?" Tad man piemirstas visas kaulu sāpes un grauzēji, un jūtu, ka bēdai nav jākaŗ šūpulis sirdī. Tas par to spieķi.

Apses lapu glabāju kādā grāmatā. Vislabāki gan tā iederētos Pēteŗa Atspulga Dzīrās pie dziesmas par bērzu, bet tās man vairs nav. Katru gadu tanī vakarā, kad citi savām dvēselēm liek aizstaigāt ceļu uz Betlēmes kūti, es palieku viens ar šo lapu. Nedrīkstu viņu vairs satvert sarepējušos pirkstos un,liekas, pat sveces gaismu tās trauslums nespēj panest. Nedrīkstu tai ne lūgt, ne taujāt, jo ar vārdiem gan cilvēks spēj svērt savu dzīvo mīlestību un naidu, bet to, kas pieder mūžības tiesai, drīkst tikai raudzīt un klusēt. Un nav bargāka likteņa soda, kā pirms nāves kļūt aklam!

BOĻŠEVIKU JŪGĀ

Kāŗļa Vanaga piezīmes par latviešu tautas traģēdiju (I daļa: 1939.-1941. g.) 130 lpp.; apgāds Liesma Oldenburgā, Vācijā, 1951.

Aiztecējuši 10 gadi, kopš mūsu zemē austrumu okupāciju nomainīja rietumu — vācu. Būdams jurists,grāmatas autors savās piezīmēs akcentējis tiesības un Padomju Savienības noziegumus, okupējot Latviju, kā arī pārējās Baltijas valstis. Autors rūpīgi pētījis arī ārzemju avotus, presi, valstsvīru runas, radio, kas Latvijas jautājumu iztirzā no viedokļa, ka Latvijas valsts ir atjaunojama un latviešu tautai atgūstama brīvība. Autors beigu vārdā gan saka, ka laiks strādā mūsu labā, taču tikpat daudz tas dara arī launu — esam izklīdināti pa pasauli un boļševiku okupanti strādā tālāk mūsu zemē kā nevaldāmi kungi.

Grāmatas nozīmi palielina rūpīgs pārskats, gandrīz vai kalendāra veidā par notikumiem, likumiem un rīkojumiem Latvijā pēc 1939. g. 5. oktobŗa bāzu līguma, kāpēc daudziem tā var noderēt kā rokas grāmata zinātniskiem darbiem. Interesants ir arī bagātais foto materiāls: reproducēti uzņēmumi no Rīgas dienas preses, kur redzamas pagājušo notikumu ainas. Bet liekas, ka visvairāk K. Vanags pratis atsegt prezidenta K. Ulmaņa un valdības naīvo ticēšanu noslēgtiem līgumiem ar krieviem un kā lielāko kļūdu prezidentam piedēvē aizliegumu atstāt Latviju tiem latviešiem, kam draudējusi drošā nāve no krievu čekas. Prezidents darīja visu, lai ne ar ko nesariebtu krieviem, jo viņam taču Višinskis solīja palikšanu Latvijas prezidenta postenī. „Iemidzināt un tad rīkoties", tā ir bijusi boļševiku taktika vienmēr, kam par upuri kā pirmie kritām mēs, bet kas var derēt par paraugu Rietumu valstsvīriem un tautām vēl šodien, par cik var ticēt krieviem. Tieši šo apsvērumu dēļ, dažas K. Vanaga grāmatas nodaļas var tulkot angļu valodā.

Neliela nodaļa ir veltīta arī vācu okupācijas laikam. Būtu vēlams, autora salīdzinājums starp abām sistēmām — boļševismu un nacismu, jo vienkāršam lasītājam un vērotājam likās daudzos gadījumos abas sistēmas stipri radniecīgas un bija jājautā: „kurš no kura to nokopējis?"

Cik spriežams, autors paredzējis izdot arī grāmatas otro daļu, jo uzaicina lasītājus sniegt dokumentus vai norakstus par vācu laiku.

Pirmās grāmatas stils ir grods, konkrēts. Autors pelna visu atzinību un sevi apliecina par rūpīgu faktu, materiālu vācēju un veiklu to izkārtotāju; spēju būt ne tikai mūsu skaistās dzimtenes populārizētājs tūrismam (Dzimtenes celvedis I un II daļa un d. c. rakstu autors), bet arī cīnai gatavs par tās brīvību.

Grāmatai vāku zīmējis G. Arvaldis. **Osvalds Akmentiņš**

SPORTS

TL SPORTA KLUBA PAZIŅOJUMI

26. janv., Toronto Sporta Kluba sarīkojumā, notiks latviešu 1952. g. atklātas meistarsacīkstes paukošanā ar zobenu, floreti un špagu. Piedalīties var visi Kanadā dzīvojošie paukotāji. Pieteikšanās pie Kanadas latv. paukošanas nozares vad. H. Zichmaņa, telef. RI 5753, vai E. Heniša RA 9075.

*

Tramvaju un autobusu darbinieku streikiem izbeidzoties, sākusies Toronto Latviešu Sporta Kluba vieglatlētu treniņi, kas notiks Sv. Andreja baznīcas zālē. Treniņus vadīs pazīstamais vieglatlēts Jānis Pālens. Tuvāku informāciju sniedz kluba sekr. Jansons, telef. MI 4842.

*

Basketbolisti un volejbolisti, sakarā ar streiku, lūgti informāciju par treniņu vietu un laiku pieprasīt kluba vicepr-dim J. Ādminim, telef. EM4-5258.

*

Pēc amatieŗu savienības aicinājuma Toronto Latviešu Sporta Klubs uzņēmies Kanadas sieviešu volejbola 1952. g. meistarsacīkšu rīkošanu, piedaloties ar 2 vienībām. Vīriešu volejbolā un basketbolā Kanadas meistarībā TL Sp. Klubs piedalās ar 2 komandām. Kā volejbolā, tā basketbolā jauni dalībnieki var pieteikties pie J. Ādmiņa.

*

Toronto meistarībā galda tenisā sievietēm lielas uzvaras izredzes ir TL Sp. Kulba trijniekam — Ādmine, Balode un Vikse, kas pašlaik ar 4 uzvarām bez zaudējuma, atrodas vadošā vietā.

OLIMPISKĀS ZIEMAS SPĒLES GAIDOT

Pavisam tuvu tas brīdis, kad 14. febr. Oslo atklās olimpiskās VI ziemas spēles, kam par godu un sporta slavai galvenajā Bislet stadionā pacels pasauli vienojošo olimpisko karogu ar 5 simboliski savienotiem apļiem, kas nozīmē visas pasaules daļu sporta draudzību. Gaidot lielās cīņas, īsumā atcerēsimies pēdējās olimpiskās ziemas spēles 1948. g. St. Moricā, Šveicē, kur piedalījās 28 naciju 915 sportisti.

Šai sakarā, zinot, kāpēc mēs pašlaik esam izslēgti no šīm sacensībām, jāpiemin tie traucējumi, ko olimpisko spēļu laikā St. Moricā, pēc pavēles centās radīt mums labi pazīstamie elementi, lai izraisītu starpgadījumus un nesaskaņas draudzīgo nāciju sportistu vidū, sevišķi pret rīkotājiem šveiciešiem. Lai šeit tikai pieminam olimpiskā un Somijas karoga nozušanu, amerikāņu bobslej kamanu bojāšanu, slēpju nozagšanu franču labākajam slēpētājam Oreileram, ūdenvada plīsumu bobsleja sacensību laikā u. t. t.

Pag. olimpiskās ziemas spēlēs vislabākos panākumus guva Zviedrija, izcīnot 4 zelta, 3 sudraba un 3 bronzas medaļas. Tikpat goda medaļas iemantoja arī Norvēģija, kas, vērtējot 6 vietas, ierindojās 4. vietā — aiz Zviedrijas, Šveices un ASV.

Individuāli labākās sekmes atzīmēja franču slēpētājs Orcilers, iegūstot 2 zelta un 1 bronzas medaļu. Vienu zelta un 1 sudraba medaļu ieguva zviedru ātrslidotājs Ake Seiferts, amer. slēpētāja Frasere un austriete Beisere.

Šeit atsevišķu disciplīnu uzvarētāji:

Lelushokejā: 1) Kanada, 2) Čehoslovakija, 3) Šveice.

Lēkšanā: 1) Hugsteds, 2) Birgers Ruuds, 3) Šjelderups (visi norvēģi).

Ātrslidošanā — 500 m: 1) norv. Helgesens 43,1 sek., 2) norv. Bibergs, 3) amer. Henry (abi ar 43,2 sek. 1500 m: norv. Farstads 2:17,6, 2) zviedrs Seiferts, 3) norv. Lundbergs. 5.000 m: 1) norv. Liaklevs 8:29,4 min., 2) norv. Lundbergs 8:32,9, 3) zviedrs Hedlunds. 10.000 m: 1) zviedrs Seiferts 17:26,3 min., 2) soms Parkinens 17:36, 3) soms Lamio 17. 42,7.

Dailslidošanā — sievietēm: 1) kanadiete Barbara Skote, 2) austr. Eva Pavlik, 3) angliete Alturg; vīriešiem: 1) amer. Buttons, 2) šveicietis Geršvillers, 3) amer. Rada. Pāru sacensībās uzvarēja holandiešu Lannoy un Baugniets.

Nobraucienā — vīr.: 1) franc. Oreilers.) austr. Gable; siev.: 1) šveic. Slugere, 2) austr. Beisere.

Alpu komb. slēp. nobrauciens plus slaloms) vīriešiem: 1) Oreilers. 2) šveic. Molilors, 3) franc. Couttets; sievietēm: 1) austr. Boisere. 2) amer. Frasere.

Slaloms — vīriešiem: 1) šveic. Reinalters. 2) franc. Couttets. 3) Oreilers: sievietēm — amer. Frasere. 2) šveic. Meyere, 3) austr. Maringere.

SPORTA DZĪVE JAUNZĒLANDĒ

Vieglatlēts Guntars Elepans Jaunzēlandē, saņemot tur mūsu laikrakstu ar kāda sporta darbinieka adresi, tam starp citu raksta:

„Biju starp pirmajiem atbraucējiem 1949. gada jūnijā un līdz šim nav bijis jānožēlo emigrācijas zemes izvēle. Visu laiku dzīvoju galvaspilsētā Vellingtonā, kur esam apm. 100 latviešu no Jaunzēlandes tautiešu kopskaita 600. Pēdējā laikā strādāju Pasta un telegrafa galvenā inženieŗa plānošanas daļā pie telefona tīkla izveidošanas projektiem nākošiem 25 gadiem. Tūlīt pēc iecelšanas atsāku Latvijā un Heidelbergā nepabeigtās studijas tautsaimniecībā. Šeit gan bija viss jāsāk no gala, tomēr visām grūtībām jau esmu pāri. Tā ir vienīgā fakultāte, ko šeit var beigt strādājot.

Kas attiecas uz sportu, man radusies pārliecība, ka Jaunzēlande ir pirmā sporta zeme pasaulē, ne tikdaudz pēc sasniegumiem, bet katrā ziņā pēc sportistu relātīvā skaita un pēc dažādo sporta veidu iespējām. Biju ļoti pārsteigts, ka iestājoties darbā vaicāja par manām interesēm un sasniegumiem sportā, kam piešķir tikpat lielu svaru, kā ziņām par izglītību.

Šeit sastopami arī visi iespējamie sporta veidi, sākot ar mūsu futbolu un beidzot ar bultu šaušanu vai zivju medīšanu ar šķēpiem zem ūdens. Nerunājot nemaz par universitātēm, katrai ģimnazijai arī mazās pilsētiņās ir vairāki labi iekārtoti un uzturēti futbola, hokeja, tenisa, basketbola u. c. laukumi. Visi sporta veidi labi organizēti. Personīgi nodarbojos ar vieglatlētiku, spēlējam arī tenisu. Vellingtonā ar 250.000 iedzīvotāju, ir 20 vieglatlētikas klubi, tādēļ sezonas laikā sacīkstes notiek ik nedēļu.

Visiespaidīgākās šeit ir universitāšu sacīkstes, kas notiek 2 reiz gadā — ziemas un vasaras sportiem. Jaunzēlandē ir 4 universitātes, kas pēc kārtas rīko šīs sacensības līdzīgas mazām olimpiskām spēlēm, kas ilgst 5 dienas. Sasniegumu līmenis studentu sacīkstēs diezgan augsts — tā augstlēkšņā pag. sez. 3 vīri pārsniedza 1.80 m, labākais bija 1.90. Es savu universitāti reprezentēju diskā, ieguvu trešo vietu, un kārtslekšanā, kur sasniedzu 3.05. Pag. sezonā vairākkārt startēju augstlēkšanā, kur mans parastais sniegums ir 1.625 m un tāllēkšanā 6 m, bet šie sasniegumi šeit atzīti par vājiem pat lauku sacīkstēs. Sevišķi labi vietējie ir skriešanas disciplīnās, īpaši vidējās un gaŗās distancēs, ko pierādīja Laveloks, 1936. g. olimpiskās spēlēs Berlīnē, pārsteidzoši uzvarot 1500 m skrējienā.

Kā jau zināms, Jaunzēlandē ir arī Zinaida Ringenberga, kas pēc atbraukšanas ar 11.80 m pārspēja J-Zēlandeņ rekordu lodes grūšanā. Bij. rekordiste J. Williams tomēr sasparojās un pag. gadā ar 12.40 sasniedza jaunu rekordu. Par šo Jaunzēlandes meiteni dzirdēsim Helsinkos, jo viņai ir ievērojami sasniegumi vairākās disciplīnās, sevišķi tāllēkšanā, kur viņa pag. sezonā ar 6.25 m atkārtoja pasaules rekordu.

Vellingtonā vēl dzīvo basketbolisti brāļi Blicavi un A. Rubļis, kas sākumā piekopa soļošanu."

G. Elepana adrese: 22 Ottawa Rd, Wellington, New Zealand.

STAĻINS BAIDĀS NO OLIMPISKĀS LAPAS

Toronto kanadiešu lielākā laikraksta sporta redaktors, pieminot krievu sportistus 4. janv. ievadrakstā par gaidāmām Olimpiskām spēlēm Helsinkos, raksta, ka onkulis Džo (domāts Staļins) saviem sportistiem olimpisko spēļu laikā neatļaušot dzīvot sportistu ciematā, kur sporta varoņiem nāktos elpot „kapitālistu samaitāto" gaisu. Katru dienu lidmašīnās atvedot un aizvedot uz Ļeņingradu. Džo zēni būšot pasargāti no grēcīgās domas par bēgšanu no Staļina valstības. Šādu kombināciju Staļinam grūti veikt ziemas olimpiskās spēlēs Oslo, kādēļ krievi tur nepiedalīsies.

Krievi neatļaušot tradicionālajam lāpu skrējienam ar olimpisko uguni no Grieķijas uz Helsinkiem virzīties cauri viņa kontrolētām zemēm, jo neuzmanīgs skrējējs lāpu varētu iemest municijas noliktavās.

Rakstot par krievu sportistu bīstamākiem kaitniekiem redaktors piemin amerikāņu pasaules pašlaik labāko kārtslecēju garīdznieku Bogu Ričardu, kas ar savu stāju sacensību laikā pilnīgi varētu samulsināt krievu sportistus, sevišķi tos, kas ar Ričardu satiktos ilgstošajā kārtslēkšanā. Ričards, kas pag. sezonā 9 reizes pārvarējis 4.50 m augstumu, ir drošs uzvaras kandidāts. Olimpiskais rekords, kopš 1936. gada pieder amerikānim Medovam.

PAGĀJUŠĀS SEZONAS LABĀKIE

3. turpinājums.)

Tāllēkšana

1.	Pikelis (A)	6,30
2.	Gertners (A)	6,20
3.	Teteris (K)	6,10
4.	Jēkabsons (ASV)	6,08
5.	Mastiņš (V)	6,07
6.	Teriņš (Z)	6,06
7.	Puksts (A)	6 05
8.	Feldmanis (A)	6,04
9.	Strāls (K)	5,92
10.	Krūmiņš (A)	5,88

Kārtslēkšana

1.	Zirnis (Z)	3,10
2.	Legzdiņš (A)	3,06
3.	Graudiņš (Z)	3,00
4.	Teteris (K)	2,90
	Krastiņš (Z)	2,90
6.	Bergvalds (A)	2 70
	Nikazis (A)	2,70
8.	Ruŝenieks (A)	2,60
9.	Priede (A)	2,53
10.	Brencītis (A)	2,43

Trīssoļlēkšana

1.	Teriņš (Z)	12,94
2.	Čeciņš (ASV)	12,64
3.	Graudiņš (Z)	12,54
4.	Teteris (K)	12,40
5.	Mežaraups (ASV)	12 09
6.	Brencītis (A)	11,88
7.	Ruŝenieks (A)	11,56
8.	Tilmanis (Z)	11,51
9.	Strāls (K)	11,17
10.	Mackars (K)	11,03

Lode:

1.	Puksts (A)	14,59
2.	Millers (Z)	14,57
3.	Liberts (Austr.)	13,72
4.	Priede (A)	13,32
5.	Bergvalds (A)	12,88
	Goba (A)	12,88
7.	Laudobelis (A)	12,79
8.	Feldmanis (A)	12,31
9.	Pētersons (Austr.)	12,29
10.	Lipomanis (K)	12,00

Disks

1.	Jansons (A)	42,96
2.	Millers (Z)	42,79
3.	Bergvalds (A)	42,73
4.	Ratass (Austr.)	42,62
5.	Feldmanis (A)	41,63
6.	Priede (A)	40,32
7.	Mežaraups (ASV)	37,88
	Šmits (A)	37,35
9.	Zakis (A)	36,82
10.	Miska (A)	36,61

Šķēps

1.	Stendzenieks (Č)	66,73
2.	Hakelis (Austr.)	63,60
3.	Jasis (V)	57,30
4.	Baltvilks (A)	55,18
5.	Miķelsons (K)	51,81
6.	Purgalis (K)	51,23
7.	Čečiņš (Austr.)	51,07
8.	Šmits (A)	49,80
9.	Rāvis (Austr.)	48,62
10.	Voskāns (A)	46,58

Veseris

1.	Vainovskis (A)	48.26
2.	Mežaraups (ASV)	44.02
3.	Nikazis (A)	42.20
4.	Šmits (A)	32.20
5.	Laduobelis (A)	32.14

Jānis Šķirmants

Ļeva Tolstoja garīgā ciņa

Ciemos pie Aleksandras Tolstojas Niedru farmā (Reed Farm)

Bija novembŗa priekšpusdiena, kad, izmanījies cauri satiksmes uguņu barikādēm Ņujorkas ielās, nogriežu savu Kadillaku pāri Hudsona upes tiltam rietumu virzienā. Ceļš ved gar upes krastu, kuŗa stāvo klinšu pakājē rāmā Hudsona mierīgi veļ savus ūdeņus. Pēc labas stundas brauciena ceļš nogriežas no upes krasta un iet cauri rudens briedumā un mierā slīkstošiem laukiem. Tikai Niedŗu farmā nav miera. Te bērnu skaļās balsis lielajā farmas pagalmā aizskan tālu laukos, un pieaugušie ar saiņiem rokās to bieži pārstaigā no vienas mājas uz otru. Tie ir jauniebraucēji, kas Niedŗu farmā raduši pirmo apmešanās vietu, izkāpjot šajā kontinentā. Arī namamāte Aleksandra Tolstoja norūpējusies par saviem tautiešiem, kuŗu skaits te katru dienu svārstās 150-200 cilvēku.

„Rūpēm par šiem nelaimīgajiem, bez dzimtenes palikušajiem cilvēkiem pieder mana sirds, enerģija un laiks," saka A. Tolstoja. Vienā no farmas ēkām iekārtota skola jauniebraucēju bērniem; tur pastāvīgi darbojas divi skolotāji. Kādu laiku te strādājusi arī Kosenkina.

A. Tolstoja ir 12. bērns lielā krievu rakstnieka 13 bērnu kuplajā ģimenē un šodien ir palikusi vienīgā starp dzīvajiem. Par spīti septītam gadu desmitam, kuŗā tā nesen iegājusi, ir spirgta un enerģijas pilna. 1928. gadā tā izbrauca no Pad. Savienības uz Japānu, ar nolūku nolasīt riekšlasījumus par L. Tolstoja dzīvi un darbiem. Izmantoja izdevību un palika Japānā. 1932. gadā iebrauca Amerikā. Niedŗu farmu tai 1940. g. dāvināja kāda amerikāniete, kas vēlējās savu vārdu neizpaust. Aleksandra ir Ņujorkā nodibinātās Ļeva Tolstoja b-bas priekšniece.

Grūti pateikt ko jaunu par tik ievērojamu rakstnieku, kas nebūtu jau uzrakstīts neskaitāmās biografijās, autobiografiskos darbos un dienas grāmatās. Tomēr neslēpju interesi un sarunās pievirzās Ļ. Tolstojam.

Ļ. Tolstojs dzimis 1828. gada 28. aug. Tulas guberņā, „Jasnaja Poļana" muižā. Grāfu kārtā Tolstojus iecēlis cars Pēteris Pirmais, kad rakstnieka sens priekštecis Pēteris Tolstojs, uzticīgi sadarbodamies ar caru, no ārzemēm pārveda un vēlāk tiešāja cara dēlu Alekseju, kuŗš, būdams sazvērestībā pret tēva jauninājumiem bija aizbēdzis uz Neapoli. Rakstnieka tēvs Nikolajs Tolstojs bija 1812. g. kaŗa dalībnieks, precējies ar knazieni Volkonsku, bagātu, bet ne visai skaistu, un apmetās uz dzīvi sievas muižā „Jasnajā Poļanā". Šeit dzima un nodzīvoja ar maziem izņēmumiem visu savu mūžu Ļevs Tolstojs.

Nekrāsova atzinīgā atsauksme par Tolstoja pirmo darbu „Bērnība" iepazinīja viņu nodoties rakstīšanai. Pēterpilī T. iepazīstas ar Nekrāsovu, Turgēņevu, Fetu u. c. Turgēņevs par Tolstoju teica: „Līdz slimīgumam attīstīta lepnība un traka pārliecība, ka viņš ir aicināts mācīt cilvēkus." Tolstojs nonāca asākās vārdu pārmaiņās ar Turgēņevu un izaicināja pēdējo uz divkauju. Fetam ar grūtībām izdevās divkauju novērst.

Sakarā ar brāļa Nikolaja nāvi Tolstojs teica: „Gudrs, labs un nopietns cilvēks, jauns saslima, cieta vairāk kā gadu un šausmīgās mokās nomira, nesaprazdams, kāpēc dzīvojis un vēl mazāk izprazdams, kāpēc mirst."

1862. g. Tolstojs iepazinās ar sava kaimiņa Dr. Bērs'a meitu Sofiju. Pirms kāzām savai līgavai nolika priekšā dienas grāmatu ar neskaitāmu mīlas dēku kailu aprakstu. Līgava kādu laiku raudāja un svārstījās, beidzot piedeva.

1868. g. kādās viesībās pie ģenerāļa Tulubjeva Tolstojs pirmo reizi ieraudzīja dzejnieka Puškina meitu Mariju Aleksandrovnu melnā kleitā, vieglu graciozu gaitu, kas viegli nesa viņas slaido stāvu. „Jā-a," gari novilka viņš, „tagad es saprotu. Paskat, kādas viņai afrikāņu sprogas matos. Apbrīnojami ieturēta suga." Annu Kareņinu ballē Tolstojs notēlojis uz mata kā Mariju Aleksandrovnu.

Kādreiz Tolstojs teica saviem dēliem, kas gāja uz pārbaudījumu: „Ziniet, ka jūs man sagādātu vislielāko prieku, ja jūs pārbaudījumos izgāztos." Šo „prieku" tie tēvam arī sagādāja.

Tolstoja sieva Sofija satraukta runāja: „Mīļais Dievs, vienkāršo cilvēku bērni gudri un mācās labi, bet kādus mans ģenijs laidis pasaulē!"

Arī Sofija mēģināja roku rakstīšanā, bet vecākā meita Tatjāna teica: „Kamēr mēs dzīvojam, nekas no tā, ko māte raksta, netiks iespiests."

Sava mūža 50. gados Tolstojs pārdzīvoja smagu garīgu krizi, kuŗas iznākumā viņa agrākie uzskati sabruka, bija notikusi garīga pārveidošanās, vērtību pārvērtēšana, un viņš sāka pilnīgi jaunu dzīvi. Tolstojs ar visu savu dvēseli piekērās reliģijai un Dievam. Sāka studēt Svētos rakstus un pārtulkoja 4 evaņģelijus ar saviem paskaidrojumiem. „Bībele ir maiss ar netīrumiem, starp kuŗiem izkaisīti dārgakmeņu graudi. Tie jāizlasa no netīrumiem," teica Tolstojs.

T. sāka savus īpašumus sadalīt zemniekiem un nonāca nesaskaņās ar ģimeni, pārējiem muižniekiem, baznīcu un valsti. 1901. g. Sinode Tolstoju izslēdza no baznīcas. Uz Jasnaju Poļānu, kā uz Meku, plūda svētceļnieki no visām pusēm. Atļāva iespiest bez atlīdzības visus savus darbus, kas iznākuši pēc 1881. gada. Uzģērbis gaŗo kreklu, apjozies ar jostu un uzāvis vīzes, Tolstojs gāja tīrumā kopā ar saviem zemniekiem visos darbos.

Tolstojs stāvēja savas mājas priekšā, kad piebrauca divi ierēdņi vai meža uzpircēji. „Ei, bārdaini, ko stāvi rokas aiz jostas sabāzis, pieteic kungam!" uzsauca Tolstojam atbraucēji.

„Es pats tas kungs," atbild Tolstojs.

„Nepļāpā, klausi, ko tev saka! Tas Tolstojs savus zemniekus izlaidis līdz nejēdzībai," piebilst svešnieki.

Zasekas dzelzceļa stacijā, kas atrodās 4 klm no Jasnajas Poļanas, Tolstojs gaidīja atbraucam kādus savus draugus.

Vilcienam pienākot, kāda kundzene Tolstojam uzsauca: „Ko stāvi, nāc aiznes saiņus līdz pajūgam, nopelnīsi kādu kapeiku!" Tolstojs paklausīja un pazemīgi paklanījās par saņģā iespiestām 10 kapeikām.

1899. g. iznāca romāns „Augšāmcelšanās" Tolstojs par to izteicās: „Manuprāt, tas ir labākais, ko es līdz šim esmu uzrakstījis."

Kāds franču redaktors un izdevējs, izlasijis „Augšāmcelšanos", teica: „Šis darbs nemorāls un par nopietnu maniem lasītājiem — labi audzinātām jaunavām un sīkai pilsoņu šķirai."

Tolstojs atteicās no viņam piešķirtās Nobeļa prēmijas.

(Turpinājums sekos).

Videvuds Kļava

RĒGI

Vai es apburts tik ilgi dusējis, atmostos.
Eju meklēt savu draugu draudzi,
Savu jauno dienu draugu draudzi.

Sveši ceļi, svešas ielas, nami . . .
Kādā nevietā! Sit pretī smaga dvinga.
Mij naudu, drusku krāpj un mēreni zog,
Ar mazo mēru melo un ar lielo lielās.

Prom! Eju meklēt savu draugu draudzi. —

Ieraugu —
Ieraugu mūžības arājus, lemešiem spožiem
irdinām Latvijas smilti.
— Ņemiet mani pie sevis, ko tas maksā?
— — Visus sviedrus un vienu dzīvi.

Sviedri? Dīkdiena sviedri? Es nezinu, kur es tos lējis.
Dzīve ir īsa, raug, man vairs tievgalis vien. —
Viņiem nevajag manis, es eju tālāk.
Ieraugu kareivjus, gaisma ko šūpo
uz viņu vairogiem.
— Ņemiet mani pie sevis, ko tas maksā?
— — Visas asinis un vienu galvu.

Glēvuļa asinis lēnās? Tukšprāša galva? —
Viņiem nevajag manis, es eju tālāk.

Ieraugu zintiniekus un daiņotājus
sidraba koklēm.
— Ņemiet mani pie sevis, ko tas maksā?
— — Tavu godu un vienu sirdi.

Nelieša gods? Un nodevēja sirds?
Viņiem nevajag manis, es eju tālāk.

Sveši ceļi, svešas ielas, nami . . .
Sītas pretī smaga dvinga.
Mij naudu, drusku krāpj un mēreni zog,
Ar mazo mēru melo un ar lielo lielās.

Lūk, tur sauc, tur pirdzot gaida mani:
— Nāc! vēl tevi izmainīt var sīkos grašos.

Jānis Veselis

Jānis Jaunsudrabiņš — Es stāstu savai sievai

Tagad, kad dzīvojam jau astotajā bēgulības gadā, kad daudziem sāk izbālēt atmiņas par Latviju, arvien biežāk sāk parādīties gan stāsti, gan romāni par šo traģisko posmu mūsu tautas dzīvē. Daži jaunāki sacerētāji jau tā iedzīvojušies „tālākajā emigrācijā," ka tēlo, cik patīkami tomēr latvietim būtu sakust ar bagāto svešo nāciju, cik teicamas, ideālas, uzticīgas, mīlošas, piemēram, ir amerikānietes kā sievas, mātes, kuŗām iepretim latvietes ir brutālas mantkārības iemiesojums, cik jauki, ka jauna latviete, tikko iebraukusi svešajā kontinentā, steidz ar skubu savienoties ar tādas ideālas amerikānietes dēlu. Šie asimilācijas veicināšanas romāni, stāsti, kā tos varētu nosaukt, sāk jau pārmākt mūsu literatūru, kuŗas pastāvēšanai ir vilktas robežas ar to apstākļi, ka latviski runājošo skaits nevairosies, bet ies mazumā.

Bēgulība ir smaga problēma katram rakstniekam. Daudz maz jūtīgs dzejnieks to nevar izdzīvot kā kādu citu mākslinieciski problēmu, jo te jau lieta negrozās ap kādiem individuāliem likteņiem, bet ap veselas tautas grupas pārdzīvojumiem. Neviens bēgulības romāns nevar būt gaišs, nevar „laimīgi" beigties; tas varētu notikt tikai tad, ja varoņi varētu brīvi, bez bēdām atgriezties dzimtenē, bet šī iespēja viņiem pagaidām liegta ar vēstures nenovēršamo gaitu. Lai tēlotās personas mīlētu vai nīstu, uztvertu savu stāvokli viegli vai smagi, jautri vai bēdīgi, — pār tām allaž gul fatālā atziņa: tu neesi mājās, kas tev nesasniedzamas, tu esi svešumā. Daudzās grāmatās (Liepiņa Vēlajā liesmā, Jāņa Grīna Dadzīvotājos) rakstnieki cenšas apiet šo jautājumu, kavēdamies vairāk pie bēgļu sadzīves virspuses parādībām, kuŗās, protams, ir arī daudz negātīva, negribīgi komiska. Taču arī šo sīko ikdienu ietver nesalaužamais loks.

Jānis Jaunsudrabiņš, būdams vecākais rakstnieks izdzīto vidū, labprāt kavējas savas bērnības „Zaļajā grāmatā," ar netīksmi ķeŗas pie tematiem, kuŗu darbība nevar norisināties Latvijā. Šai stāstā savai sievai viņš speŗ soli svešuma kā beglis, kā izdzītais. Gan jau arī agrāk dažu viņa darbu norises bija citās zemēs (Kaukaza stāsti, Vasara, Nāves deja, Kapri), bet tajos bija citas individuālas problēmas apskatāmas. Šeit turpretim bēgšana, bēgulība pati, kādu viņš pats personīgi redzējis, pārdzīvojis. Viņš nepiemin vispārējas lietas, piemēram, kaŗa notikumus, ja tie nav tieši skāruši viņu, viņa stāsts nav laikmeta memuāri. Viņš jau ir brīdinājis, lai nemeklē viņa darbos vēsturiskus faktus. Viņš tikai stāsta savai sievai, kā viņi abi izbēguši no Ropažiem, kā viņš pats vilcis ratus, kā viņiem neviens uz Rīgas šosejas negribējis palīdzēt, kā beidzot kāds spekulants piekabinājis viņu ilksis pie saviem ratiem. Tālāk brauciens ar kuģi līdz Dancigai, kulšanās pa Vāciju līdz Vestfalei pie znota Šteplera radiem, dzīvošana pie sīkstās Martas, pāriešana uz Grēvenes nometni, pēdīgi uz Mēnesnīcu, kur autors vēl tagad dzīvo. Šai grāmatā redzama liela piemērošanās visgrūtākiem apstākļiem, pieticība, garīgs miers. Jaunsudrabiņš neko nepārspīlē, nesūdzas; arī cilvēkus, kas pret viņu izturējušies ļauni aiz mantkārības un gara kūtruma, viņš mēģina saprast, attaisnot. Bet viņš asi, kaut mierīgi, saucot istā vārdā, pienaglo tos, kas bēgļu nometnē prasa sev īpašas privilēģijas. Viņš nestāsta par daudziem, bet tikai par sevi, tiem, kas šādā vai tādā veidā ar viņu saskārušies.. Arī tā to sanāk krietns pulks. Tās ir reālas, nevis izdomātas personas. Viņa grāmata dzīrās beigties ar gaišu izskaņu, ar košu puķu ainavu ap Mēnesnīcu, ar Hamsuna motīva atceri, tomēr pats pēdējais teikums skan smeldzīgi:

„Visa, visa mums ir gana. Nav tikai dzimtenes."

Šo sacerējumu formālā ziņā nemēģināšu ietilpināt kādā literatūras paveidā. To var uzskatīt kā daļu no Jaunsudrabiņa gaitām kā romānu ar ceļojuma kompoziciju, skatoties no viedokļa, ar kādu tam pieiet. Stāstītājs ar savu klausītāju piespiesti bēg, maina diezgan bieži savu dzīves vietu, mainās cilvēki ap viņiem, bet Jaunsudrabiņa noturīgā atmiņa tos atkal reižu reizēm atgādina. Šis piespiestais „ceļojums," šis maiņas piešķir stāstam lielu kustību, ainas tveŗas cita pēc citas, jo arī šai tāpat kā citos savos darbos Jaunsudrabiņš parādās kā dabas gleznotājs, mīlotājs, kā makšķernieks, kas katrā vietā meklē ūdeņus. Bēgļu gaitas šeit ir tipiskas, gandrīz simboliskas. Tautas rakstnieks nav nekas vairāk kā viens no mājām izdzītais. Pret svešajām tautām, ar ko nākas satikties, viņam nav ne naida, ne mīlestības. Atsevišķi cilvēki ir tie, ko viņš vērtē, ne tautas.

Vēstījums aizrauj ar savu dinamiku, ar izteiksmes rūpīgo apdari, ar īsiem, bet zīmīgiem satikto personu raksturojumiem. Nemanot reizēm izšķiļas humors, kas nekur nav taisīts. Nemanot šķiŗas Niklāva Strunkes koši ar vinjeti rotātās nodaļas arī lasītājam.

Apskaidrota, gatava stāstīšanas māksla.

KULTŪRAS APSKATS

Uz Ziemsvētkiem lielāko antīkvāriātu katalogos parādījies sludinājums, ka izdots jauns nelielu Strindberga vēstuļu sējums, kas līdz šim nav bijis pazīstams nevienam Strindberga darbu pētītājam. Šīs vēstules rakstītas no Šveices, Francijas un Vācijas, laikā no 1884.-87. g. un adresētas kādam tuvam dzejnieka draugam. Vēstulēs ar lielu atklātību Strindbergs izklāsta savas reliģiskās problēmas, naidu pret sievietēm un dažas literāras problēmas, pieskaŗoties arī strīdiem par viņa lugu „Laulātie", kas loti uztrauca tā laika sabiedrību.

°

Kāds Ņujorkas universitātes lektors, Rosels Robins, izdevis nelielu grāmatu „The T. S. Eliot Myth", kur loti asi uzbrūk rakstniekam. Nobeļa balvas laureātam, nosaucot viņu par cilvēcības ienaidnieku. Autors izsakās, ka lielā ievērība Eliota darbiem izskaidrojama ar mūsdienu cilvēka dekadenci.

°

Staŗp grāmatām, kas visvairāk tiek sludinātas jaunākajos amerikāņu grāmatu katalogos, minētas Šova vēstules ar populāro aktrisi Patriciju Kembeli, kas ar savu temperamentu un oriģinālitāti stipri līdzinājusies Šovam. Grāmata iznāks vienlaicīgi Anglijā un Amerikā.

°

Somu komponists Jans Sibeliuss uzaicināts sacerēt himnu vispasaules spēļu atklāšanai, kas notiks jūlijā Helsinkos. Himnas olimp spēlēm komponējuši jau Richards Štrauss un sērs Edvards Elgārs.

°

Misionārs, filozofs un ērģeļu virtuozs prof. Alberts Šveicers ievēlēts Franču Akadēmijā. Viņš ieņem tur maršala Petēna vietu, kuŗu pēc augstākās tiesas lēmuma, no akadēmijās izslēdza. 77 gadus vecais Šveicers ir ceļā uz Āfriku, lai tur turpinātu savu misionāra darbu.

°

No ASV armijas projektētās 100 sējumus aptverošās II. Pasaules kaŗa vēstures iznācis astotais sējums, Gordona A. Harrisona „Cross—Channel Attack". Grāmata atklāj britu un amerikāņu kaŗa stratēģu toreizējās principiālās domstarpības; briti projektēja daudzas periferiālas atakas, tā pirms galvenā trieciena novājinot vāciešu spēkus visā kanāla frontē, bet amerikāņi iestājās par koncentrētu liela vēriena uzbrukumu ar milzīga pārspēka veltni, kas veltos pāri vācu aizstāvēšanās pozicijām, saškaidītu un noslaucītu visu. Grāmatas autors Dr. Harrisons savam darbam ir spējis dot objektīvu perspektīvu.

°

Franču gleznotājs Anri Russo tiek iedalīts tā saucamo primitīvistu nogrupējumā. Pašreiz Ņujorkā atklāta viņa izstāde, kas rāda, ka Russo ir īpatas formas meistars.

LASĪTĀJU IEVĒRĪBAI
Ar janvāŗa mēneša otro pusi sāksim iespiest MARGARITAS KOVAĻEVSKAS jaunāko darbu — romānu POSTA PUĶE

Jānis Veselis

Ilmārs Āboltiņš

Stāsts

1.

Tajās dienās Latvija stāvēja vēl droša, darbīga, ciņas kāra, lai gan austrumos sabiezēja draudi, briesmas nāca arvien tuvāk. Klusos rītos dzirdēja tālu, dobju, neatlaidīgu dunoņu, it kā gaitnieku pulks dzelzs spriguļiem kultu zemi nepiekusdams. Jauni cilvēki devās no pilsētām lauku darbos, paņēmuši šauras drēbju nastiņas padusē, reti kuŗam bija lielāka soma līdz, jo vasara rādījās silta, virsdrēbes nebija vajadzīgas. Zēns Ilmārs Āboltiņš, septiņpadsmit gadu vecs, izbrauca no Liepājas uz Vaiņodi par izpalīgu kādās mājās. Vagonā kareivji, strādnieki, sievietes runāja par kaŗu, par ienaidnieka tuvošanos. Āboltiņš, kaktā ierāvies, klausījās. Viņam nebija nedz tēva, nedz mātes. Vecā krustmāte, pie kuŗas viņš bija dzīvojis, palika Liepājā, kopdama savu ģimenes dārzu. Lai viņš ietu kur iedams, visur viņam nāca pretim tikai sveši ļaudis, tomēr jau še vagonā viņš jutās kā dižas saimes loceklis. Pat kareivji, kas runāja svešu valodu, likās tuvi kā brāļi. Reņģu sieva, no kuŗas nāca asa zivju, jūŗas smaka, ģibinādama smalkākas jaunkundzes, izkāpa Priekulē, lūdza, lai viņš palīdz nocelt lielo pārsegto grozu no plaukta. To viņš darīja labprāt, ātrām zēniskām kustībām, pat nepasmaidīdams kalsnā mūsaiņā sejā. Kad sieva ar citiem braucējiem bija izgājusi, pasmalkā jaunkundze, kas bija turējusi iesmaržinātu mutautiņu pie deguna, nosēdās uz sola Ilmāram blakus. Viņa bija paskaista, bāla kā piens, ātrām „šāvējām" acīm, kas meta dzirksti te kareivja sejā, te aicinoši noslīdēja gar Āboltiņa pasauso, brūngano vaigu. Āboltiņš palika nopietns, neatsaucās uz skuķes nemierīgo grozīšanos, nedz uz acu šāvieniem, turējās tā, it kā tie nemaz uz viņu nezīmētos. Tomēr jau tagad skuķe kļuva kā māsa, tuviniece, no kuŗas viņš šķirtos, lai atkal citā malā sastaptos. Kad viņš Vaiņodē dzirās izkāpt, arī skuķe paķēra no plaukta savu nelielo, zilgano ceļa somu. Spiežoties spraugā uz izeju, Ilmāram šķita, ka viņa mugurai pieduŗas meičas siltais, maigais augums. Tas viņu viegli skurbināja kā nepieradušu glāze vīna. Uz perona tāpat skuķe turējās zēna tuvumā, it kā sacīdama: man nav kur citur iet.

„Uz kuŗu pusi Jums?" viņa vaicāja, kad Ilmārs laida nemierīgu skatu apkārt. Pretim neviens nebija atdrīz ne vārda. Ka divatā iet bija iveglāk, patīkamāk, braucis.

Skuķe čivināja: „Es braucu izpalīdzēs. Vai Jūs — izpalīgos? Man iestāstīja: jāejot uz Meldzeres pusi, jānogriežoties pa kreisi, upītes malā būšot mājas. Ja Jums pa ceļam, iesim reizē."

Ilmārs atcerējās, ka arī viņam stāstīts iet uz Meldzeri. Viņš nevarēja nekā iebilst pret skuķes aicinājumu. Viņi sāka soļot. Gar ceļu locījās Ventas pieteka Lētiža, aiz tās cēlās meži, līči, lauki. Saulainā, siltā pievakarē abi jaunie cilvēki gāja naigi. Ārā skuķe vairs neizskatījās tik jaunkundziska kā vagonā. Kājās apnēsātas drēbes kurpes, stīvi ap tievajiem lieliem savilktas, tomēr papēžos jau baltiem diegiem lāpītas, kokvilnas zeķes kas pēdai kustoties pavīdēja, mugurā balti izmazgāts vasaras mētelis, ap kaklu gaumīgi apmesta, brūnkrāsaina, caurspīdīgi viegla šalle. Galva neapsegta, saulē izbālējušie mati krita gar bālajiem vaigiem.

„Cik labi, ka Jūs man gadījāties," viņa trencēja. „Divatā pavisam cita iešana. Īsāks laiks."

Jauneklis gan nedomāja, ka viņš būtu ceļa biedrenei laiku īsinājis, jo noietā gabalā nebija pateicis gandrīz ne vārda. Ka divatā iet bija vieglāk, patīkamāk, tur viņa teica taisnību: nejuta tik daudz ne ceļa putekļus, ne cietos oļus. Acs neskaitīja kāri kilometru stabus, kā tas būtu bijis, ja soļotu viens pats. Labdarīgā skuķe nespieda nedz runāt, nedz atbildēt, pati toties vāvuļodama vienā laidā. Drīz viņa bija izstāstījusi savu īso mūžu, pateikusi, ka viņu sauc Rudīte Degole, ka viņa būs izpalīdzēs piecpadsmit kilometrus no Vaiņodes, ka viņai Liepājā neesot raŗu, Grobiņā gan, ka viņa pilsētā dzīvojusi par „brīvu meitu." Ko šis teiciens „brīva meita" nozīmēja, Ilmārs gan neizprata, bet vaicāt arī nevaicāja. Toties Rudīte tapa tāds mīļš, labs vārds kā ruda irbe vai paipaliņa. Degole bija it kā no deģu valodas nemts.

Tā viņi nemanot nonāca pie ceļa, kur Ilmāram bija jānogriežas, jo uz dzeltenās rādītāja rokas melniem lieliem burtiem rakstīts māju vārds, kā arī attālums — 4 km. Rudītei bija jāsoļo vēl kilometri astoņi tālāk.

„Cik žē —" viņa novilka. „Zin ko, Tu man raksti." Gājienā tērzēdama, viņa nemanot bija pārgājusi uz tu. „Pag, labāk es rakstīšu Tev. Uzdod man adresi". Viņš minēja māju vārdu, pagastu, domāja, ka Rudītei adrese jāpieraksta, citādi aizmirsīšoties.

„Nē, nē, tādu nieku es atcerēšos. Man atmiņa laba. Nu tad — atā, Ilmār, līdz nākošai reizei." Rudīte sniedza roku, smalkie pirksti liecās uz augšu. Nejaušie ceļa biedri atvadījās. Ilmārs noskatījās, ka viņa viegli, gandrīz kā dejodama, palēkdamās, ar nevienādu gaitas ritumu aizsoļoja pa lielceļu. Viņas baltais mētelītis pēdējo reizi pavīdēja uzkalniņā. Viņa ne reizi neatskatījās.

2.

Ilmārs Āboltiņš dzīvoja laimīgi pie sava saimnieka. Viņam lika art, ecēt, turēt maisus, kad bēra sēklas graudus. Pļaut sienu viņš vēl bija par vieglu, lai gan mēģināt mēģināja. Viņš kasa, krāva gubiņas, žāvēja dābolu, veda ar ori mājās. Cilvēku bija maz: tikai viņš, saimnieks pats ar saimnieci, to dēls, kas, vēl sīkāks par Ilmāru būdams, paganīja lopus druviņā, kad ganību aploks nograuzts. Ilmārs gulēja no sākuma istabā, atsevišķā kambarī. Saplaisājušās, tumši brūnās dziedras bija ar sūnu piebāztām starpām. Saimnieku dēlēns teica, ka agrāk šai kambarī dzīvojis viņa mātes tēvs. Pie sienas lēni tikšķēja liels pulkstenis ar rozi uz rādītāju dēliša. Kad smagās bumbas uzvilka, tad pulkstenis gāja veselu nedēļu bez apstāšanās. Stundu lēnie, nomērotie sitieni ne vien modināja, bet arī iemidzināja jauno puisi, kad pārnāca noguris no darba. Gulēdams gultā, viņš reizēm lūkojās uz veco laika skaitītāju. Šādā kambarī, klausoties gauso tikšķēšanu, varēja paiet mūžs, aiztecēt gadu desmiti, pat simteņi, nekas te nemainītos, sienu dziedras būtu tāpat saplaisājušas, brūni nokvēpušas, tāpat mirkļi, misiņa vēzeklim kustoties, lītu mūžībā dienu pēc dienas. Tā, varbūt, bija juties vectēvs, kas te bija mitis savus pēdējos mūža gadus. Ilmārs sajuta vecās mājas lielo mieru, bet pasaulē bija tagad viss cits, tikai ne miers, ne klusa, laba dzīve.

Ap Jāņiem sāka sajust trakojošo pasaules nemieru, jūlija beigās tas kā viesulis izbrāzās cauri Zemgalei, apņēma Jelgavu, Dobeli, Tukumu līdz jūrai. Graujoša šāvienu rūkoņa dunēja nelaikā vectēva istabā dienu ir naktī. Tālāk uz rītiem apstājās lauku darbi, izmisušu bēgļu pajūgi parādījās ceļos. Tikai vecais sienas pulkstenis tikšķēja joprojām ar to nemainīgo mieru, kas it kā nebija vairs no šīs pasaules. „Kamēr šis pulkstenis iet, mūsu mājas stāvēs," teica saimnieks.

Istabā bez sirmā laika rādītāja bija vēl lielā, gandrīz tikpat vecā maizes cepļa stūris. Tā paša liktenīgā mēneša beigās saimniece bija izkurinājusi pievakarē krāsni, cepusi maizi. Mazais kambaris bija piesilis kā pirts. Ilmāram pirmoreizi kambarī bija grūti gulēt, sviedri plūda aumaļām, sirdi spieda baigs smagums. Aiz vaļā loga smaržoja zaļie lupstāji, vībotnes, bišu krēsliņi, pelnes, taču vēsums nenāca no āra iekšā. Gaiss stāvēja, pavisam tuvu pienākušas, smagas, briesmīgas dunoņas pilns. Šāva, likās, tepat aiz meža stūŗa, uz lielceļa. Visa vecā māja reizēm nolīgojās no jumta šķores līdz pamatiem, zeme it kā plīsa, citreiz atskanēja ātri, vienādi šāvieni kā velētāju vāles, tad atkal dziļš duniens saraustīja gaisu, kuŗā palika plašs tukšums. Vēl blāzmoja rieti ar savu mierīgo, aicinošo sārtumu, austrumos cēlās cita drausmīga blāzma, skrēja uguns bumbas kā milzu dzirksteles, no ugunsgrēkiem kvēloja nakts debesis.

Suns, kas pagalmā bija bezcerīgi gaudojis pret drūmo dunoņu, tagad sāka nikni riet.

Ilmārs, uzvilcis svārkus, izmetās ārā. Tur stāvēja pats saimnieks baltā kreklā. Pie viņa pienākusi kāda marga. Abi klausījās tālajā dunā.

„Ēj, puis, nāc šurp. Tev viešņa atnākusi," sauca saimnieks ieraudzījis Ilmāru.

Ilmārs mijkrēslī ar pūlēm pazina savu ceļa biedreni Rudīti Degoli, kas strauji metās viņam pretim.

„Tā nu mēs atkal satiekamies," viņa teica. „Es braucu atpakaļ uz Liepāju. Vai Tu nebrauksi līdz? Mūsu saimnieks sakravāja mantas ratos, pabēga Skrundas mežos. Es laidos šurp, gribēju tevi satikt."

Ilmārs nezināja ko darīt, skatījās uz skuķi, skatījās uz saimnieku, kuŗš rūca kaut ko par karstāko darba laidējās mazākos sprādzienos: „ērģeles" spēlēja.

— Kā par atbildi atskanēja spēcīgs grāviens, kas saskaldīja nodaļas arī lasītājam.

Ilmāram viss tas uznāca tik pēkšņi gluži kā šis fronvas. Saimnieks kasīja spalvainās krūtis, braucīdams krekji šāvieni.

„Saimniek, atļaujiet savam puisim mani pavadīt. Viņš varēs griezties atpakaļ, es viņu neraušu līdz," skuķe tagad griezās pie saimnieka.

„Uz staciju viņš var iet," saimnieks atvēlēja.

Viņi sāka soļot. Suns gabaliņu pavadīja viņus, riedams pret lauku, zvaigznēm, tālo dunoņu. Rudīte bija sabudināta, uztraukta, savādas kvēles pilna. Pret mežu tiekot, viņa pēkšņi apstājās, piekļāvās puisim, čukstēja mulsā runā:

„Tu esi mans puisis. Tevi gribēju satikt. Jozu pienākšu atpakaļ. Man tā bail no krieviem. Brālus, tēvu aizveda jau viņā gadā". (Turpinājums sekos).

Mūsu trimdinieku juriskonsulte Alovē

Mag. iur.

Egons Rūvalds

aizsaukts Aizsaules dārzos

ALAs Aprūpes Birojs

Viņš palika uzticīgs savam pienākumam! (320)

Mēs runājam latviski — HASHMALL APTIEKA
Krājumā visi Eiropas ārstniecības līdzekļi.
Brīva informācija. Izsūta ārstniecības līdzekļus uz Eiropu.
Tel. EM 4-3165 315 Dundas W., Toronto
(268)

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. RI 3670

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE BROKER

219 Danforth Ave, Toronto.

TORONTO LATVIEŠU STUDENTU KOPA
1952. g. 1. februārī, plkst. 20, Toronto
COLUMBUS HALL telpās (Linden un Sherbourne ielu stūrī)
RĪKO TRADICIONĀLO
„Nakts Latiņu kvartālā"
LABA DEJU MŪZIKA
ATSPIRDZINAJUMI
MASKU GODALGOŠANA
Ieejas maksa $1.50. Rezervēti galdiņi $0.50 no personas.
Galdiņi iepriekš pasūtināmi pa tel. ME 3266 vai rakstveidā I. Bitneram, 88 Indian Rd., Toronto
Visi laipni lūgti ((310)

LATVIEŠIEM TORONTO, MĀJAS PĒRKOT UN PĀRDODOT,
SAVUS PAKALPOJUMUS LATVISKI SNIEDZ
ROLANDS LANGENFELDS
tel. mājā KE 1286, darbā KE 7941
piedāvājot nekustamus īpašumus lielā izvēlē, dažādos Toronto rajonos
K. WILES REALATOR, 1675 BLOOR ST., W.
«311»

MOHAWK FURNITURE CO
Lietuviešu mēbeļu veikals
Visāda veida mēbeles, radio un televīzijas aparāti, elektriskie ledus skapji, veļas mazgājamās mašīnas, grīdsegas, bērnu mēbeles un rotaļlietas utt.
Latviešiem izdevīgi pirkšanas noteikumi
2448 DANFORTH AVE, TORONTO, ONT,
TEL. OX 4444 (243)

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
143 Queen St., W., Toronto, tel. PL 6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

587 Queen St., W. Toronto WA — 6812
KRIEVU **MĒBEĻU VEIKALS**
QUEEN WEST FURNITURE Co
Bagātīgs jaunu un lietotu dzīvokļa un kantora mēbeļu krājums (390)
Iegriezieties ur pārliecinieties paši!

K. Magons

TIESĪBNIEKS

NUJORKAS VALSTS DARBA NESPĒJAS LIKUMS

1) Ko nozīmē 30c atvilkums N. Y.D.L. katru nedēļu un ko tas dod?

Atbilde: N.Y.D.L. nozīmē — New York State's Disability Law — Nujorkas Valsts Darba nespējas likums. Šim likumam pakļautie darba devēji atvelk no strādājošo nedēļas bruto algas pirmiem 60 dolariem, atvilkumu strādājošo apdrošināšanai pret nelaimes un slimības gadījumiem ārpus darba ½ proc. apmērā, bet ne vairāk kā 30 centu nedēļā un šim pašam mērķim izdara arī attiecīgas iemaksas no savas puses.

Darba devējam pieder alternatīva: vai nu apdrošināt savus strādājošos Valsts Apdrošināšanas fondā (State's Insurance Fund), vai kādā valsts atzītā apdrošināšanas uzņēmumā. Viņš var deklarēt, ka viņš pats uzņemas apdrošināšanas saistības, kas paredzētas likumā, kā arī, viņš var turpināt kādu jau pastāvošu darba nespējas apdrošināšanas plānu vai pat nodibināt kādu jaunu darba nespējas pabalstus nodrošinošu iestādījumu. Likums to visu atļauj ar piebildumu, ka apdrošināšana pēc citiem apdrošināšanas plāniem nekā valsts apdrošināšanas fonds nedrīkst būt mazāk labvēlīga apdrošinātiem nekā valsts fonds.

Visbiežāk gan darba devēji savus strādājošos augšminētā likuma izpratnē apdrošina Valsts Apdrošināšanas fondā, kas tad arī strādājošiem izmaksā attiecīgus darba nespējas pabalstus.

Tiesību pieprasīt darba nespējas pabalstu iegūst: ārpus darba nelaimes gadījumā cietušie, kā arī darbā vai ārpus darba saslimušie, likumam pakļautie strādājošie (praktiski tie, no kuriem darba devējs atvelk ½ proc. nodevu darba nespējas pabalstu nodrošināšanai) ja tie, likumam pakļautā darbā, nostrādājuši vismaz 4 nedēļas un nelaimes gadījuma dēļ ārpus darba vai slimības dēļ darbā vai ārpus tā uz laiku kļuvuši darba nespējīgi. Pabalstu izmaksā sākot ar 8. darba nespējas dienu, pa visu darba nespējas laiku, bet ne ilgāk kā 13 nedēļas darba nespējas periodā (darba nepējas sākumam sekojošās 52 nedēļās). Pabalstu izmaksā pusapmērā no strādājošo pēdējo 8, vai vismaz, pēdējo 4 nedēļu caurmēra nedēļas algas, bet ne vairāk kā 26 dol. nedēļā. Ja darba nespēja iestājas strādājošam atrodoties darba attieksmēs ar darba devēju (viņš nav atlaists no darba), pabalsts pieprasāms no darba devēja izpildot sevišķu pieprasījuma veidlapu (veidlapa dabūjama darba vietā) un pievienojot ārsta apliecību par darba nespēju. Ārsta izvēle pieder strādājošam. Pabalsts pieprasāms nekavējoties, pēc darba nespējas iestāšanās. Ja pabalsta pieprasīšana nav nokavēta, pirmais pabalsts izmaksājams ne vēlāk kā 14 dienās pēc darba nesp. iestāšanās. Turpmākās pabalsta izmaksas izdarāmas ik pa 2 nedēļām reizi. Pabalsts pienākas arī tad, ja strādājošais vairs neatrodas darbā un ir bez darba. Ja darba nespēja iestājas šādos apstākļos, tad pabalsts pieprasāms iepriekš aprādītā kārtībā caur darba devēju; ja darba nespēja iestājusies pirmo bezdarba 4 nedēļu laikā, bet pēc tam — no Chairman Workmen's Compensation Board tuvākās iestādes, kuras adresi pateiks vai nu pastā vai vietējā bezdarba apdrošināšanas iestādē. (Unemployment Office) atbildot veidlapas jautājumiem un pievienojot ārsta apliecību. Pa Darba nespējas pabalsta saņemšanas laiku noliegts saņemt algu un jebkāda cita publiska pabalsta veida (bezdarba u. c.) maksājumus. Darba nespējai vienā un tai pašā darba nespējas periodā atkārtojoties, 7 dienu uzgaides laiks vairs netiek prasīts un darba nespējas pabalstu sāk izmaksāt jau sākot ar 1. darba nespējas dienu. Jāpiezīmē, ka gadījumos, kad darba nespēja rodas kā sekas no nelaimes gadījuma darbā vai sakarā ar darbu (veicot kādu darba devēja uzdevumu), še minētā likuma noteikumus nevar piemērot, jo tādiem gadījumiem attiecīgu izkārtojumu paredz citi likumi, proti Workmen's Compensation Laws kas paredz pabalstus nelaimes gadījumos cietušo ārstēšanai un atlīdzību daļēju darba spēju zaudējumu, pilnīgu darba spēju zaudējumu un arī strādājošo nāves gadījumos. (Turpinājums sekos).

TORONTO LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
LOTUS
Piedāvā bagātīgā krāsu izvēlē rozes un citus griestus ziedus.
Arī pirmos pavasara ziedus — tulpes, narcises, hiacintes un citus
854 Bathurst St., vienu bloku uz ziemeļiem no Bloor
Tel. KE 3884 (292)

PĀRDODAMA
ar $2000 iemaksu jauna atsevišķa 6 istabu māja New Toronto.
Danforth sākumā ar $3.500 iemaksu, pārdodama ļoti skaista 9 istabu atsevišķa, dubultķieģeļu māja, ar 3 garāžām un ūdens ar eļļas apkuri
Tel. RI 3670, Toronto
V. PALMA
(308)

FRANK VASS, B.A.
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt., 403
Toronto, Ont
COLLEGE un Spadina ielu stūrī
Tel. birojā — KI 4989,
dzīvoklī — MI 9352
(169)

S. VASARĀJA
transporta uzņēmums
»BALTIC CARTAGE«
and MOVERS

izdara transporta pakalpojumus katrā laikā. Tel. OL 1403, Toronto

S. LOCĀNS
66 COWAN AVE, TORONTO
veic dažādus transporta darbus
LL 9053
(309)

Dr. H. SCHLEIFER
bijušais Vīnes hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi
PIEŅEM TAGAD
583 Bathurst St., Toronto,
Tel. RA 6210 (294
Runā vāciski un angliski

LEO M. BROWN R.O.
OPTOMETRISTS
atbildīgs par acu izmeklēšanu. un briļļu piemērošanu
Daudzi latvieši jau ir mūsu klienti
368 YONGE ST.,
Tel. WA 6695 Toronto
(295)

Zobārsts
Dr. J. ABRAHAMSEN
Dipl. Oslo Norvēģijā un Vircburgā Vācijā,
pieņem vakaros
372 A Queen St. W. virs
Horseshoe Tavern pie Spadina Ave
Tel. WA 9354 Toronto (30)

IZKĀRTNES — REKLĀMAS
modernā izstrādājumā
OSVALDS MEIJERS
Latv. Amatn. Kam. amatmeistars
TORONTO
736 Pape Ave, tel. RI 5944
(135)

Pieņemu pasūtinājumus
dāmu un kungu apģērbiem
katru dienu no plkst. 8 līdz 20
V. KUČĀNS
94 Gloucester St., Toronto, Ont.
10% atlaide janvārī un februārī
(288)

DZIDRAI UN ALEKSANDRAM kaut kur Kanadā laimīgāku Jauno gadu vēl draugi Anglijā. (316)

LUNA
FOTO STUDIJA
984 Dundas St., West, Toronto
Tel. ME 8967 (29)

VIENTULIS,
klusas dabas tautietis, vidēja auguma, 30 g. vecs, vēlas sarakstīties ar tautu meitu. Adrese: A. Rudzītis, 400 Elm St., W., Sudbury, Ont., Canada. (312)

Lūdzu atsaukties
1) Dipl. inž. KĀRLI SIRMO, iebraukušu Kanadā no Irānas un....
2) inž. BOĻESLAVU ČUDARU no Daugavpils, iebraukušu Kanadā no Vācijas 1948. gadā, uz šādu adresi Mārcis Mūrnieks, 6106 Olivewood Ave, Riverside, California, USA. (306)

Meklēju ALEKSANDRU VIZIŅU
Lūdzu rakstīt: Marijai Dikmanis
556 Briar Hill Ave, Toronto.
(303)

IZDODAMS dzīvoklis latviešu mājā, 2½ istabas ar virtuvi, Danforth un Broadview rajonā. Toronto, tel RI 5165. (314)

IZDODAMAS mēbelētas istabas latviešu mājā. Toronto, tel. — LO 9132. (317)

IZDODAMAS 2 nemēbelētas istabas ar virtuves lietošanu. Zvanīt līdz pl. 5.30 E. Dzenim, tel. PL 7663 Toronto.

IZDODAMA glīti mēbelēta istaba ar virtuvi College un Dufferin ielu rajonā. Zvanīt pēc 5 vakarā. Toronto, LO 9905. (313)

MĒBELĒTA istabiņa divi personām ar virtuves lietošanu, Toronto. Tel. GE 0756. (305)

IZDODAMAS 2 mēbelētas istabas vienai vai divām personām ar virtuves lietošanu. Toronto, AL 1451. (307)

BRUNO PURIŅŠ
PIEDĀVĀ BAGĀTĪGA IZVĒLĒ NEKUSTAMUS ĪPAŠUMUS
TORONTO — NEW TORONTO — MIMICO un ārpus Toronto
PĒRKOT — pārbaudiet mūsu pārdodamo māju sarakstu.
Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.
JOHN PENTURN & SON
Member the Toronto Real Eastate Board
85 RICHMOND ST, W, TORONTO
Tel. birojā EM 4-4085 Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2796
ŠĪS NEDĒĻAS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI TAUTIEŠIEM:
$3000 iemaksa 8 istabu duplets, māja atsevišķi būvēta no ugunsdrošiem ķieģeļiem, Devenport rajonā, Toronto, centrālapk.

LATVJU ŽURNĀLS
SABIEDRISKAI DZĪVEI — RAKSTNIECĪBAI — MĀKSLAI — ZINĀTNEI — AKTUĀLITĀTĒM
Iznāk 2 reizes mēnesī Ņujorkā
Galvenais red. OLĢERTS LIEPIŅŠ. Izdevējs VILIS ŠTALS, Inc.
Iznākuši 3 numuri
Pirmo trīs numuru līdzstrādnieki: M. Austriņa, O. Akmentiņš, doc. B. Ābers, prof. L. Bērziņš, R. Čaks, P. Ērmanis, E. Drille, Anšl. Eglītis, J. Grīns, I. Grebzde, P. Jēgere-Freimane, Vold. Kārkliņš, Vit. Kalve, M. Kovaļevska, R. Liepa, Kn. Lesiņš, Z. Mauriņa, prof. J. Siliņš, prof. P. Starcs, R. Šillers, Arn. Šmits, M. Timma, I. Vīksna, J. Veselis u. c.
Mākslinieki: prof. A. Annus, Ev. Dajevskis, E. Hermanovskis, E. Kalme, Fr. Milts, K. F. Šaumanis, S. Vidbergs u. c.
LATVJU ŽURNĀLS satur plašu jaunatnes daļu JAUNIE ZVANI ar latviešu rakstnieku darbu pirmpublicējumiem jaunatnei. Bērnu sacerējumi un zīmējumi. MĀJAS SKOLA ar mācības programmu katrām divām nedēļām, uzdevumiem, papildus vielu un illustrācijām. Jaunatnes rakstnieka Nikolaja Kalniņa vadībā.
LATVJU ŽURNĀLS bagātīgi illustrēts un iespiests uz krīta papīra, kas dod pirmšķirīgas illustrācijas un mākslinieku darbu reprodukcijas. Mākslinieciskais iekārtojums — S. Vidberga
Abonēšanas maksa $1.25 mēnesī. Atsevišķa n-rs $0.75
LATVJU ŽURNĀLS pasūtināms: VILIS ŠTALS, 181 E. 87 St., New York 28, N.Y. USA vai visās lielākās grāmatnīcās (318)

KĀRĻA SKALBES KLUBS
rīko sestdien, 19. janv., plkst. 7 vak. Sv. Andreja bazn., Toronto
PIRMO PUBLISKO DISPUTU
«Vai mūslaiku cilvēks var ticēt Dievam?»
Kā radās pasaule? Chaoss vai mērķtiecība? Labais un ļaunais? Vai ļaunais pasaulē notiek ar Dieva gribu? Vai kristiānisms aizies bojā? Mūslaiku cilvēka traģēdija. Vai ticība ir nepieciešama? Kas ir Dieva sods?
Galvenais referents māc. A. Čops. Korreferents — A. Kalniņš. Debatēs apsolījušies piedalīties: prāvests A. Skrodelis, mācītājs A. Lūsis, Dr. B. Kokins, māc. Ekšteins, Elvira Bickis, A. Salna uc.
Ieeja pret ziedojumiem, jauniešiem — brīva. (319)

MONTREALIEŠU IEVĒRĪBAI!
FOTO-STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 MACKAY St., Apt. 1, tel. WE 5543, MONTREAL, P. Q.
Fotografēšana sarīkojumos, laulību un citos gadījumos, kā arī pasūtinātāja mājās. Portreju uzņēmumi arī studijā. Foto pasēm un apliecībām.
Pieņem amatieru filmas attīstīšanai, kopējumiem un palielinājumiem.
LIETPRATIGS DARBS (197)

„LATVIJAS AMERIKĀ" pārstāvji Amerikā

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanada.

2. ASV:
A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.
M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehike St., Saginaw, Mich.
Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.
E. Dravenieks, 168 W 100th St., New York 25, N. Y., un Beļģiemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.
P. Duhovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.
J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing Mich.
Jānis Lazdiņš, 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.
Jānis Mikelsons, 87, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.
A. Ozolina, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seatle 5, Wash.
Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.
J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.
P. Smits, 19 Prospect Stk., Poughkeepsie, N. Y. ....
J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,
Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lowell St., Kalamazoo, Mich.
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.
Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADĀ:
I. Baltraks, P. O. Box 1006 Stn. C. Toronto 3, On.
A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.
„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto, Ont.
E. Jurševskis, 608 York St., Hamilton, Ont.
M. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Shezbourn St. Toronto.
Mr. Vilis Kaliņš, 17 Linden St., Toronto, Ont
M. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596
Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton. Ont.
Arturs Kivitis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884
K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E., 6th Ave., Vancouver, B.C.
V. Teteris, 87 Lebel Ave, Apt 2, Kirkland Lake, Ont.
V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.
Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Lac Rd. Apt. 3. Montreal.

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Ņujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 13. janvārī, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā. Māc. R. Zariņš.

Ņujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 20. janvārī, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā. Māc. A. Ozols.

Bostonas un apkārtnes latviešu Ev.-Lut. Trimdas draudzes dievkalpojums notiks Emanuela baznīcā (Roxbury, 94 Warren ielā, pie Dudley stac.) 20 janvārī, pl. 4 p. p.

Jauniešiem, kas vēlas nākt iesvētes mācībā, jāpieteicas līdz 1. februārim pie draudzes mācītāja pirms vai pēc dievkalpojuma baznīcas sekretāriātā. Prāv. Kr. Valters.

Bronksā, Sv. Jāņa baznīcā, 1343 Fulton Ave., 13. janvārī, pl. 6 vak. Māc. A. Ozols.

Linkolnas (Nsebr.) Ev.-Lut. draudzes dievkalpojums 1952. gda 13. janrī, plkst. 3, Grace baznīcā Washington un 22. ielas stūrī. Svētdienas skola bērniem plkst. 2. Pēc dievkalpojuma draudzes locekļu pilnsapulce ar jautājumiem Grace baznīcas sabiedriskās telpās.

Šarlotē, N. C.

1952. g. 27. janvārī, pl. 2 dienā dievkalpojums Sv. Marka Ev.-Lut. baznīcā. Dievkalpojumu vadīs māc. V. Liventāls. Pie ērģelēm brīvmāksl. H. Lindemanis.

KANADĀ

(LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZĒS)

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So, Hamilton, Ont. T 7-0136)

Otavā, 17. janv., pl. 8 vakarā (Sv. Pēteŗa b.). Pēc dievkalp. draudzes gada sanāksme.

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland Str. Winnipeg, Man.).

Vinipegā, 13. janv., pl. 4 p.p. (Sv. Pēteŗa b.)

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Str. London, Ont.)

Londonā, 13. janvārī, plkst 4 p.p., Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Niagara Falls, 20. janv., plkst. 3 p.p. Pāvila bazn. dievkalpojums.

Londonā, 27. janv., plkst. 4 p.p. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon St., E. Hamilton, Ont. T. 9-3410) **Hamiltonā** 13. janv., pl. 2 p.p. (bērnu dievkalpojums).

Hamiltonā, 20. janv., pl. 4 p.p. (Trīsvienības b., 18 Victoria So.)

Jaunatnes sanāksmes: 10. janv. un 24. janv., pl. 6,30 vakarā (māc. mājā).

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto, Ont, t. LO 2510).

Toronto, 13. janv., pl. 4 p.p. (Sv. Jāņa b. 274 Concord Ave); pusstundu pirms dievkalpojuma svētdienas skola:

Māc. A. Čops (Sv. Andreja b., Carlton un Jarvis ielu stūrī, Toronto. Tel.: baznīcā PR 1563, māc. dziv. MI 1873).

Toronto, 13. janv., pl. 11 dievkalpojums.

Māc. A. Briedis (17-8th Str. Noranda, Que.)

Norandā, 13. janv., pl. 4 p.p. (United b.));

Virdžinijtaunā. 20. janv., pl. 2 p.p. (Anglikāņu b.).

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis.

Hamiltonā, Pāvila Ev.-Lut. baznīcā (mācītājs A. Voitkus, 118 Locke Str. N., Hamilton, Ont. Tel 8-2259) dievkalpojums svētdien, 20. janvārī, pl. 7 vakarā.

Svētdienas skola bērniem svētdien, 20. janvārī, pl. 6 vakarā.

Kristīti: Sandra—Diana Konvaitis, Dzintra—Rūta Ozoliņš un Gunārs Saulītis—Baltmanis.

Laulāti: Kārlis—Arturs Dumpis ar Lidiju Dzenītis—Zeniņš un Ritvars Dzelme ar Elvīru Kušķis.

Draudzes locekļu pilnsapulce trešdien, 16. janvārī, pl. 20.

Toronto latviešu baptistu dievkalpojums svētdien, 13. un 20. janvārī pl. 17, Walmer Road baptistu baznīcas telpās.

Jaunatnes riekšnesumu vakars 27. janvārī, pl. 17. turpat. Mācītājs E. Ekšteins.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā .....

līdz..... uz.....mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

.....

Pievienoju money orderi, ček u vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

DIVI LIELO SARUNAS

Viens ir skaidrs ikvienam un visiem: bez **vienotības** Rietumi ar visu savu **kopējo** intelligences, izdomas un materiālo pārsvaru pār Austrumiem notiesāti bojā ejai. Bez vienotības PSRS pa vienam iegrūdīs **visus** komūnisma bezdibenī. Atšķiršanās, izolēšanās, atraušanās no kopīgā pašaizsardzības darba un kopīgās cīņās tādēļ ir ne vien nodevība pret Rietumu kopību, bet arī pašnāvība.

Cik teicami būtu, ja šī elementārā doma prezidētu Lielbritanijas premjēra Uinstona Čerčila un Savienoto Valstu prezidenta Harija Trūmena sarunās, kas patlaban risinās Vašingtonā. Vadlīnijas šai ziņā nav tālu jāmeklē. Gluži svaigā vēsture nepielūdzamā skaidrībā to servējusi visai cilvēcei.

Britu inperijas kronis II Pasaules kara dārdos zaudējis 400 miljonu pavalstnieku: Indiju, Burmu, Palestīnu; zaudējis ietekmi Irānā un vienā otrā citā Vidējo un Tuvo Austrumu zemē. Vēl plašāku imperiju tai pašā laikā zaudējusi angļu mārciņa, un uzvarētājiem angliem savā salā patlaban klājas bēdīgāk nekā uzvarētiem vāciešiem, jo Viņa Majestātes pavalstniekam Lielbritanijā seši ar pus gadus pēc Lielbritanijas uzvaras pār Vāciju jāapmierinās ar 3 uncēm bekona, 1 1/2 uncēm siera, 3 uncēm sviesta, 4 uncēm margarīna, 10 uncēm cukura un 24 uncēm tējas nedēļā.

Šo straujo, statenisko kritienu atskārstot, neviļus jāvaicā: kā tas varēja gadīties, kā un kad tas sākās?

Atbilde nav noslēpums. Tas sākās 1936. gada 7. martā, kad Hitlers bija pavēlējis dažiem saviem bataljoniem iesoļot Reinzemē, ar pavēli tiem bez šāviena atgriezties kazarmās, ja vien tie sastaptu bruņotu pretestību. Šai kritiskajā brīdī, kurā izšķīrās imperiju likteņi, franču valdība zvanīja Londonai ar vaicājumu: vai tā atbalstīs Francijas militāros pretsoļus, kā to pavēlētu starptautiskie līgumi? Londonas atbilde toreiz bija tikpat vēsa, cik kategoriska: „No". Hitlers līdz ar to ieguva brīvas rokas ne vien Rūras rūdu un rūpnīcu izmantošanā karam, bet arī visām savām vēlākām asiņainām dēkām, kas cilvēci noveda tur, kur tā patlaban atrodas.

Viss tas notika angļu pārliecības dēļ, ka Lamanšas kanalis ir pietiekami plats, lai viņus nosargātu pret uzbrukumiem no kontinenta un, ka Francija nav Anglija. Citiem vārdiem aiz solidāritātes trūkuma.

Šis patības un tuvredzības grēks — ne velti teikts, ka politikā kļūdas ir briesmīgākas par noziegumiem, — ātri vien saņēma bargu sodu, tik bargu, ka noveda pašu Lielbritaniju nāves briesmās, un tai brīdī, 1940. gada jūnijā, Lielbritanijas premjērs Uinstons Čerčils ierosināja radīt daudz lielāku solidāritāti par to, ko bija iecerējuši franči. Viņš Francijas premjēram Polam Renno tai laikā piedāvāja Lielbritanijas un Francijas apvienošanu vienā valstī.

„Šai vislikteņīgākā modernās pasaules vēstures brīdī," rakstīja Čerčils, „Apvienotās Karalistes un Francijas Republikas valdības pasludina nešķiramu ūniju... Abas valdības pasludina, ka Francija un Lielbritanija vairs nebūs divas nācijas, bet viena franču—britu ūnija..."

Un tagad? Tagad Lielbritanija atsakās pievienoties pat Šūmana plānam un Eiropas armijai.

Šai angļu atturības zīmē tad arī — diemžēl — norisušas līdzšinējās sarunas Vašingtonā, jo tajās panākts apbrīnojami maz, proti, panākta vienošanās par ģenerāļa Eizenhauera pūliņu „atbalstīšanu" Vācijas un Francijas tuvināšanai kombinētās Eiropas armijas dibināšanai, kurā gan nedz ASV, nedz AK nepiedalīsies. Panākta vienošanās par Ziemeļatlantijas Līguma Organizācijas politisku un militāru stiprināšanu. Panākta vienošanās nepieciešamo pirmvielu apmaiņai bruņošanās vajadzībām.

Tad esot konstatēts, ka ASV intereses ir lielākas Tālajos Austrumos, kamēr Anglijas intereses ir vistālākas Tuvajos Austrumos. Bet tas nebūt nenozīmējot, ka tādēļ Vašingtona Irānā atbalstīšot angļu politiku, kas iziet uz Mosadegha valdības gāšanu, nedz angļu pārorientēšanos uz komūnistiskās Ķīnas tālāku neatzīšanu.

Vienīgais konkrētais ieguvums ir Čerčila pusē; viņš dabūjis amerikāņu solījumu piešķirt angļu kara rūpniecībai 1.000.000 tonnu tērauda, kas ir 200.000 tonnu vairāk nekā Vašingtona solījusi iepriekšējai sociālistu valdībai.

Beigās pārrunātas arī tikšanās iespējas ar Josifu Staļinu, it kā Čerčilam ar iepriekšējiem rondez—vous Maskavā, Teherānā, Jaltā nebūtu bijis gana.

Grūti saprast, ka valstsvīri, kas lepojas ar to, ka nepazīst ne mīlestības, ne naida, bet tikai nacionālo patību, būtu gatavi vēlreiz sēsties pie kopējā galda ar vīru, kas tos tik nežēlīgi piekrāpis. Vai tad tiešām jānāk vēl vienai katastrofai, lai Rietumu valstsvīri saprastu, ka ne sarunas, ne sarkanais Krimas vīns, ne melnais Kaspijas kaviārs ne par gradu nenovirzīs Staļina kursu no viņa Rietumu iznīcināšanas kursa, un ka vienīgais, ko viņš spēj saprast, ir spēks, un ka šis spēks Rietumiem vispirms meklējams aktīvā **vienotībā!**

Spriežot pēc parādījušamies komunikē par abu lielo valstu pārstāvju līdzšinējām sarunām, nekas liels tieši šai virzienā nav panākts, kādēļ atkal reiz uzmācās nelabais jautājums: kad par šo vilcināšanos un labās gribas trūkumu nāksies maksāt tiem, kuru vārdā sarunas notiek?

M. V.

GANDIJA PĒCTECIS

14 padevīgu mācekļu pavadībā Indijas sādžas un ielas šķērso sirms, bārdains salīcis vīrs; rupjš kok vilnas audums sedz viņa izdēdējušo stāvu; uz šaurā deguna brilles dzeltenā rāmī. Ieejot kādā ciematā, viņš atbalstās uz divām skaistām jaunavām. To viņš nedara aiz nespēka, bet lai rādītu simbolu, ka gudrs vecs vīrs balstās uz skaistumu un dzīves spēku.

Šis vecais vīrs ir Acharja (skolotājs) Vinoba Bave. Indija pēc Gandija nāves viņu uzlūko par vienīgo glābēju. Zeme ir brīva, bet neatkarība nav devusi zemei to labklājību, ko sagaidīja: miljoniem zemes nomnieku un zemnieku ir tikpat nabagi, šķiru apspiesti kā agrāk. Pa visu Indiju klejo tūkstošiem svami (svētie), kas rāda visādus glābšanas ceļus. Galvaspilsētā Jaundelhijā ministru prezidents Neru sludina rietumu sociālismu; tomēr viņam nav izdevies ar savām metodēm atrisināt 389 milj. cilvēku problēmu. Kongresā viņa partija sapinusies ar lielgruntniekiem, kas bloķē sociālos soļus. Zeļ korupcija.

Tādēļ Indija atkal gaida jaunu Mahatmu Gandiju, vīru, kas ne tik daudz runātu par Dievu un dvēseles glābšanu, bet spredikotu par sociālām reformām ne tikai mālu būdās, bet arī pilīs.

Pat Neru atzīst, ka Baves ieteikme ir tik liela, ka ne tikai tuvojas, bet pat pārspēj Gandiju. Bave grib atrisināt Indijas zemes reformas problēmu. Kur vien Bave ierodas, viņš liek saaicināt kopā mazos un vidējos zemniekus. Lielāku zemju īpašniekus viņš apmeklē pats. Pēc īsas lūgšanas dzied Gandija mīļāko himnu un uzsāk runu: „Iedomājieties, ka kādas zemnieku mājas īpašniekam ir 4 dēli; piedzimst piektais. Vai tad viņš piektajam nedos gabalu zemes? Lai zemes īpašnieks mani uzlūko par piekto dēlu un manu daļu atdod nabagiem." Un bagātie klausa. Pat tie, kas pretojas valsts zemes reformai, dala zemi. „Mani neviens nevar piespiest to darīt, bet svētais vīrs ir pilnīgi grozījis manu sirdi."

Bave pats sadala zemi; pats lūdz naudu pāris vēršiem vai akai. Baves mērķis ir panākt, lai sešto daļu Indijas zemju sadalītu.

Baves sociālais krustgājiens sākās Vidusindijas provincē — Telinganā, kur nabadzība bija tik liela, ka bija sākušies komūnistu vadīti nemieri un bandu uzbrukumi. Kādā preses konferencē Bave paskaidroja: „Es esmu komūnistu draugs, jo viņi saka, ka viņi strādā par labu nabagiem un tas ir arī mans nolūks. Bet es komūnistiem saku: mainiet savas metodes, un mēs sastrādāsim. Mēs varam panākt sociālas reformas miera ceļā. Ja mēs lietosim varu, kā tas ir Krievijā un Ķīnā, tad visa pasaule slīks nelaimē. Ja ikviens nabagus apkamps ar mīlestību, tad komūnisma briesmas zudīs."

Patiešām komūnistu darbība izsīkst Telinganā. Neru lūdzis Bavi doties uz Jaundelhiju. Savā 1250 km garajā ceļā viņš bez apstājas aicina dot nabagiem zemi un gūst panākumus. 60 kongresa locekļi sagaidīja viņu rīta ausmā pie pilsētas robežām. Bave sludina akas un ne milzīgus apūdeņošanas projektus kā Neru, sādžu rūpniecību un ne fabrikas. Valsts prezidents Radžendra Prasads, kas labi izprot Baves nozīmi, devās uz Baves būdu, novilka savas kurpes, ar sakrustotām kājām apsēdās blakus svētajam vīram un piesolīja viņam tik daudz zemes, cik Bave vēlējās.

Kongresa partiju runātāji atmet rietumu aģitācijas paņēmienus un ķeras pie Baves tezēm. Varbūt civilizētai pasaulei būs arī jāpadomā par Baves metodēm.

LIELĀ ILLŪZIJA

Amerikas Savienoto Valstu aizsardzības ministrs Lovets ar 1952. g. aprīli atlaiž 52 g. veco Savienoto Valstu gaisa flotes ģenerālštāba priekšnieku Hoitu V. Vandenbergu; viņa vietā nāks vēl jaunāks, 44 g. vecais Amerikas gaisa flotes priekšnieks Eiropā ģenerālleitnants Loriss Norsteds.

Kādēļ šī maiņa?

Lielā vilšanās politikā, nebija viena; tai seko ne mazāka illūzija arī aviācijā: amerikānis redz, ka viņa aviācija, sevišķi bumbvedēji, nevar izšķirt karu.

Jau kopš Korejas kara sākuma amerikāņu bumbvedēji grauj Ziemeļkorejas tiltus, fabrikas, dzelzceļus, tiltus un lidlaukus. Un sarkano karaspēka apgāde norit bez pārtraukuma... Pat vēl vairāk: pēc tam, kad padomju strūklu iznīcinātāji sagādāja milzīgus zaudējumus amerikāņu smagajiem cietokšņiem B-29, dienas uzlidojumi Ziemeļkorejai pilnīgi pārtraukti. Arī boļševiku bumbvedējiem neveicas. Kad nesen pirmoreiz virs Korejas parādījās 12 boļševiku divmotorīgie bumbvedēji TU-2, amerikāņu iznīcinātāji nogāza 6. Iznīcinātāji apdraud bumbvedējus.

Komūnisti jau agrāk bija nākuši pie atziņas, ka jābūvē stipri strūklu iznīcinātāji un ātrie divmotorīgie strūklu bumbvedēji. Rūgtie piedzīvojumi spiež ASV aviācijas stābu pilnīgi revidēt tezi par „stratēģisko bumbošanu", kā kara izšķirēju. Visos strateģiskos strīdos līdz šim uzvarēja Vandenbergs: ar labiem lidotājiem Amerikas atomu bumbvedēji uzvarēs katru lielu karu un noderēs kā brīdinājums Pad. Savienībai. Tas bija amerikāņu ticības apliecinājums. Šaurie naudas līdzekļi aviācijai tika ieguldīti visvairāk sešmotorīgos bumbvedējos B-36.

Hoits Vandenbergs devās uz Koreju. Atgriezies viņš paskaidroja: Vienā naktī Ķīnā kļuvusi par lielāko aviācijas spēku. Amerikāņu aviācija Korejā ir apdraudēta.

Šie fakti nepatika stāba priekšniekiem, ģen. Omaram Bredlejam, Vandenberga kolēģiem Kolinsam un Fechteleram, kas nekad nebija pārliecināti par „stratēģiskās bumbošanas"visvarenību. Fechtelers vēlas, lai ātrās strūklu lidmašīnas paceltos no aviācijas bazes kuģiem; Kolinss norūpējies par aviāciju, kā sauszemes karaspēka atbalstītāju.

Pēc tam, kad 70 proc. aviācijas budžeta ieguldīti smagos bumbvedējos un taktiskās mašīnas palikušas novārtā, jānāk Norstedam, kas ir par stipriem un ātriem iznīcinātājiem. Tā vienīgi ASV varēs iznīcināt tās priekšrocības, kādas pašreiz ir Padomju Savienībai.

JAUNA DIPLOMĀTISKA VALODA

Rietumvalstu diplomāti un militārās delegācijas pārstāvji sāk palēnām piemēroties kumūnistu pārstāvjiem arī diplomātu valodā. Diplomātiskā „izteiksmē" Rietumi atrod jau stiprākus izteicienus nekā viņu totālitāro valstu kollēgas.

Piesarcis, zvērojošām acīm un savilktu pieri Andrejs Višinskis AN politiskā komitejā pārmet Sav. Valstīm 100 miljonu dolaru ārzemju palīdzībai, ko izlieto pretkomūnistu, emirantu un pagrīdes darbinieku atbalstam, „Tā ir amerikāņu sazvērastība padomju iekārtas graušanai," kliedza Višinskis un, vicinot ar savas vietas tapeli, pieprasa AN aizliegt Sav. Valstīm šādas summas piešķiršanu.

Amerikas Sav. Valstu pārstāvis Mansfilds smīdina klausītājus ar Pad. Savienības spiegu baiļu maniju. Kāds cits Amerikas Sav. Valstu pārstāvis, Voiss, nosauc Višinski par „spītīgu vecu āzi". Ečesons un Džesups veikli sagroza Višinska apvainojumus, uzvelot vainu Višinskim. Pārskaities Višinskis triec ar tāpeli pret galda malu, nosaucot Brazilijas delegātu par „analfabētu" un Filipinu par „muļķi".

Kad angļu delegāts Loids, kas sēž blakus Višinskim un kam vairākkārt jāsaliecas, lai izvairītos no Višinska tāpeles, citē kādu krievu sakāmvārdu, ka govs, kas visskaļāk bļauj, dod vismazāk piena, Višinskis pārskaities sauc „Nav tāda krievu sakāmvārda. Tā būs vājprātības pazīme. Tas būs tas pats, ka ja kāds cilvēks vairāk runā, jo mazāk viņš spēj dot pēcnācēju."

Kā jau mūsu laikrakstā agrāk minēts, ar 9 pret 5, 11 atturoties, Višinska priekšlikumu noraida.

Ne mazāk stiprus izteicienus lieto Korejas konferencēs. Kā šais sanāksmēs delegāti viens otru apzīmē par „banditiem", tas jau ir parasts. Kad amerikāņu delegāts sarkano ģenerāli Hsī bija atkārtoti nosaucis par banditu, tad Hsī savukārt kliedza:. „Jūs esat pietiekami parādījuši savu riebīgo, mežonīgi savilkto bandita seju."

PĀRLABOTA VĒSTURE AUSTRUMVĀCIJAI

Vēstures korrigēšanu Padomju Savienībā Staļins bija uzticējis padomju „vēsturniecei" Annai Pankrātovai. Ar valdības dekrētu 1934. g. bija jāiznīcina visi Ļeņina drauga Pokrovska darbi, ko līdz tam laikam atzina par Krievijas vēstures pamatu. Pokrovskis bija pieskaitījis senkrievus un viņu valodu primitīvajai rasei un aizstāvēja agrāko mācību, ka valsts organizāciju krieviem atnesuši vikingi jeb varagi. Pokrovski tomēr apglabāja ar militāru godu netālu no Ļeņina mouzoleja.

Arī Vācijas vēstures korrigēšana uzticēta sievietei — Elzai Kaiserai, vācu slepenā dienesta vadītāja sievai. Divu gadu laikā tai ar piemērotu vēsturnieku stābu vācu vēsture jāpārveido Marksa un Ļeņina garā. Pirmais viņas rīkojums skolām ir aizstāt kultūras periodus (akmens-, bronzas- un dzelzs laikmets) ar sociāliem periodiem: senapvienība, vergu laikmets, feodālā valsts, pilsoņu kapitālisms un imperiālistiskais monopolkapitālisms.

Vēstures pamatā ņem ražošanas attīstību, šķiru izveidošanos un revolūcijas. Grieķis Solons ir pirmais, Staļins — lielākais revolūcionārs. Viss šis laikmets nosaukts par Staļina laikmetu. Vēsturnieki izrāda maz intereses par izsolītām godalgām. Kaisera brauc no universitātes uz universitāti, meklējot padevīgos.

Skolās jāuzsver muižnieku varmācības, pirmās nakts tiesības, dzimtniecība, lielākie Vācijas „dēli" esot Kārlis Markss, Frīdrochs Engelss, Vilhelms un Kārlis Lībknechts, Hegels, Heine, Berne un Ernsts Tellmanis. Mārtiņa Lutera nopelni tiek apšaubīti. Viņš gan esot bijis par revolūcionāriem. gribējis aizkavēt vācu kapitālu izvešanu uz Italiju, aizstāvējis vācu zemnieku sacelšanos, bet vēlāk kļuvis par reakcionāru.

3000 TANKU VĀCIEM

Kaut gan Eiropas armijas dibināšana vēl miglā tīta un par teorētisku vācu armiju vēl strīdas, franču politiskās aprindās atklāti runā par 43 vācu divīzijām. Šais divīzijās būtu 6 tanku divīzijas ,katra ar 300 tankiem, 6 tanku pavadoņu divīzijas, katra ar 200 tankiem, 100 iznīcinātāji, izlūklidmašīnas un bumbvedēji. Šo tanku un lidmašīnu piegāde nav atrisināta. Llielākā vienība būtu armijas korpuss. Pret šādu korpusu radīšanu ir franču parlaments.

Iedomājamās Eiropas karavīru uniforma būtu: kreisā krūšu pusē Eiropas simbols, uz pleciem nācijas apzīmējums un kāda ieroču šķira, uz rokas divīzijas un dienesta pakāpes apzīmējums.

Franču komūnistu plāni

Francijas valsts iestādes ieguvušas sīki izstrādātu komūnistu plānu viņu ļaužu infiltrācijai franču Marokā, kur nobeigumam tuvojas seši pilnīgi jauni franču —amerikāņu lidlauki. Komūnistiem vai viņu dienderiem, kā arī naiviem komūnistiskās pasaules apjūsmotājiem pēc šī plāna būtu jācenšas iespiesties darbos, kam kāds sakars ar lidlaukiem. Lai vajadzīgā brīdī būtu pašu cilvēki klāt — teikts instrukcijā.

Izraēla prasīs reparācijas

No Telavivas ziņo, ka, sekojot sabiedroto rekomendācijai, Izraēlas valdība nolēmusi uzsākt tiešas sarunas ar Bonnu, pieprasot no Rietumvācijas žīdiem nodarīto zaudējumu samaksu, 1,5 miljonu dolaru apmērā.

Herimena komitejas ieteikums

Parīzē. — Ziemeļatlantijas valstu s-bas izpildkomiteja, ko vada Herimens un kuŗas locekļi ir Žans Monē (Francija) un sērs Edvīns Ploudēns (Anglija), ieteic samazināt formējamo divīziju skaitu. Piem., Francija 1952. gadā apņēmusies dot Eiropas aizsardzībai 15 divizijas, bet tai būtu jāorganizē tikai 12. Izpildkomiteja noskaidrojusi, ka Ziemeļatlantijas s-bas locekles, kas uzņēmušās šāda veida saistības, inflācijas un citu saimniecisku grūtību dēļ tās nespēs pildīt.

Kongresa partiju runātāji atmet rietumu aģitācijas paņēmienus un ķeras pie Baves tezēm. Varbūt civilizētai pasaulei būs arī jāpadomā par Baves metodēm.

DAŽOS VĀRDOS

Korejā ieradies jauns holandiešu virsnieku un kareivju kontingents.

o

Ķīniešu nacionālistu pēdējo atbalsta punktu — Formozas salu — apmeklējis kardināls Spelmans pēc sava Ziemassvētku apmeklējuma Korejā.

o

Zemestrīcē, kas jaunā gada pirmajās dienās piemeklēja Turcijas austrumdaļu, nonāvētas ap 60 personas.

o

Sav. Valstis dāvina Indijai 50 milj. dolaru, lai tā varētu pacelt lauksaimniecības produkciju un tā cīnīties pret bada briesmām.

o

Laulību skaits aizvadītajā gadā Sav. Valstīs samazinājies par 5%, salīdzinot ar 1950. gadu. 1951. gadā notikušas ap 1.580.000 laulības.

o

Visvairāk nobumbotā pilsēta Otrā Pasaules karā Austrijā Vīnes Neištate, pazīstams rūpniecības centrs, jau atjaunota.

o

Spāņu vēršu cīņu impresārijs Žuans Navaja dabūja galu pēc tam, kad, uzbraucot kādai mazai meitenei ar trijriteņu velosipedu, viņš pakrita un ielauza galvaskausu.

o

Padomju Savienība atlikusi apsolītā 6000 tonnu cukura piegādi Irānai. Iemesls: Irāna vēl nav piegādājusi PSRS 1200 tonnu kokvilnas, kā norunāts.

o

Viesuļvētrā, kas Ziemsvētku vakarā plosījusies Jaunhebridu salās, gājušas bojā ap 100 personas, kā to vēsti informācija, kas no piemeklējuma vietas sasniegusi Sidneju.

*

Zviedrijas karaļa brālim, 67 g. v. princim Vilhelmam, noledojušā ceļā vadot automobili, notikusi katastrofa. Princis viegli ievainots un ievietots slimnīcā, kāda līdzbraucēja nogalināta.

*

Londonā ieradies un tur apmeties uz pastāvīgu dzīvi Rumānijas ekskaralis Michails. Pēc uzturēšanās šveicē un Dānijā viņš atzinis, ka Anglija būtu labākā vieta, kur viņš varētu gaidīt brīdi, kad pavērsies ceļš uz Rumānijas karaļnamu.

o

Inspicēdams savas armijas vienības Formozas ziemeļrietumu piekrastē, ģen.Čangkaišeks teicis, ka esot jābūt gataviem, lai varētu doties atbrīvot brāļus un māsas Ķīnas cietzemē, kas cieš komūnistu jūgā.

o

Janvāŗa vidū Parīzē pulcēsies Rietumeiropas valstu valdību pārstāvji, lai apsvērtu kopējos soļus, kā cīnīties pret kurināmā, īpaši ogļu iztrūkumu, kas radies strauji pieaugoš rosmei rūpniecībā.

o

Ģen. Ridžvejs negaidot pie sevis izsaucis Japānas premjēru šigeru Jošidu un bijis ar to kopā 45 minūtes. Domā, ka pārrunāts Staļina vēstījums japāņiem gadmijā, kur Kremļa valdnieks izteica visdziļākās simpatijas „okupācijas varas apspiestajiem" japāņiem.

*

Kādas Āzijas valsts diplomāts, kas no Maskavas ieradies Londonā, izteicies, ka 1. decembrī Staļins pārdzīvojis sirdslēkmi. Pazīmes norādot, ka atkārtošanās gadījumā tā varot būt Kremļa valdniekam liktenīga. Divi ārsti, slaveni sirds slimību speciālisti, esot ar lidmašīnu aizsteigušies no Vīnes uz Kremli.

o

Vācu inženieŗi iekārtojuši jaunu vaŗa rūdas kausētavu Čilē. Šajās dienās uz Rietumvāciju nosūtītas pirmās tūkstoš tonnu vaŗa kausējuma. Kopš vairāk gadiem Čilē darbojas amerikāņu financētas vaŗa rūdas kausētavas, kas piegādāja šo ļoti vērtīgo metallu ASV.

o

Dienvidkorejas prezidents Sigmans Rē paziņojis, ka viņam vajadzētu doties uz Vašingtonu un prasīt Trūmenam, lai tas pretojas jebkādam pamieram Korejā, kas Koreju ātstātu sadalītu. Viņš esot pārliecināts, ka ASV prezidents neatzīst pamieru, kas korejiešus atstātu komūnistu žēlastībai.

*

Eleonora Rūzvelte pārņēmusi Savienoto Valstu delegācijas vadību Apvienoto Nāciju pilnsapulcē, jo ASV galvenais delegāts Vorens Ostins, kas Ziemsvētku priekšvakarā atgriezās mājās, saslimis un aizkavēts doties uz Eiropu.

Par ielaušanos cietumā ar ieslodzījumu uz 6 mēnešiem sodīts melnburnietis Harolds Šihens. Tiesā viņš centies iestāstīt, ka esot spēlējis Ziemassvētku vecīti: ielauzies, lai sveiktu ieslodzītos. Tiesa viņam tomēr neticēja.

AIZ DZELZS AIZKARA

KAS VALDA PADOMJU LATVIJĀ?

Rīgā patlaban — Kā jau mūsu laikraksta pēdējā numurā minējām — notiek Latvijas komūnistiskās (boļševiku) partijas 11. kongress. Kongresa uzdevums — atklāt latvju tautas visracionālākās izmantošanas un pakļaušanas metodes Maskavai. Visiem zināms, ka komūnistisko „aristokratiju" padomju valstī un pašā partijā veido dažādu pakāpju sekretāri: pirmoranizāciju, rajonu, apgabalu un CK sekretāri Šie sekretāri, Staļina tuvākie rokas puiši, tad nu arī kongresā uzstājas kā runātāji.

27. un 28. decembrī runāja: Rīgas gorkoma (pilsētas komitejas) sekretārs **Bisenieks** (žēlojās, ka „partijas izglītības augstākajos posmos darbojas tikai neliels komūnistu skaits"); Ventspils gorkoma sekretārs **Čeporuchins; Andrejevs**, Priekules rajona sekretārs **Rjumins;** Viļānu rajona Gorkija vārdā nosauktā kolchoza partijas organizācijas sekretāre **Konstantinova;** LPSR prokurors **Lipins; Fomins; Peive** (ziņoja, ka Zinātņu akadēmija „dod trieciennu tiem intelligentiem, kas klanījās izkurtējušās kapitālistu kultūras un zinātnes priekšā", atzīmēja arī, ka starp „speciem un kolchozniekiem nav plašas sadraudzības"); Ventspils raj. sekretārs **Afonins** (atzina, ka „Centrālās Komitejas sekretāriem ir ciešas saites tikai ar 1. sekretāriem rajkomos, bet ne ar otriem un trešajiem); Daugavpils gorkoma sekretārs **Davidovs;** VEFa instruktors Sotinovs; Liepājas rajona sekretārs Šalajevs; Kirova rajkom. sekr. Zandmanis (žēlojās, ka trūkst bērnu dārzu un Latvijas valsts izdevniecībai — kadru); kolchozu lietu pārvaldes pārstāvis Ivanovskis; Vilis Lācis; Pļaviņu rajona sekr. Kleķeris (ziņo ka 1951. gadā nodibinātas 24 partijas pirmorganizācijas un 8 kandidātu un komjauniešu grupas); sanatorijas „Majori" partijas org sekretāre Skļarova (ziņo, ka Jūrmalas sanatorijās pagājušajā gadā bijuši 64.000 „darba ļaudis"). Centr. Kom. sekr. Černiševs vēsti ka līdz 1955. gadam liellopu skaitam republikā jāpieaug 2 reizes, cūku 3 reizes, putnu 10 reizes. Par farmu vadītājiem jāņem komūnisti); Komjaunatnes CK sekretārs Bēmanis (ziņo, ka republikā ir ap 100.000 komjauniešu); MVD Sieks; Ivanovs; Rīgas med. inst. dir. Burtnieks; arodbiedrību pārstāvis Voltmanis.

No visiem šiem runas vīriem 9 ir latvieši un 14 krievi! Iepazīsimies beigās ar kongresa mandātu komisijas priekšsēža Krūmiņa ziņojumu, ko nolasīja:

„Delegātu vēlēšanas izdarītas aizklāti balsojot, stingri ievērojot VCK instrukciju par partijas vadošo organu vēlēšanu kārtību. — Izvēlēti 480 delegāti ar lēmēja balss tiesībām: 43 proc. strādn., 8 proc. zemnieku, 49 proc. kalpotāju (10 kongresā: 38 proc. strādn., 7 proc zemnieku; jāievēro, ka „šķira" visu mūžu ir tā, kurā bijis komūnists pie uzņemšanas partijā — ref.); 166 ar augstskolas izgl., 93 — nepab. augstsk., 106 — vidējā speciālā vidējā 100 (27 beiguši Vissav. augstāko part. skolu, 41 — LKBP); 50 proc. latviešu, 40 proc krievu (10. kongr. — 53 proc. latv., 36 proc. kr.) 10 tautību pārstāvji (10. kongr. 11); 19,3 proc. sieviešu. Pēc partijas stāža — 41 līdz 1917. g. 45 — 1918.—1920., 102 — 1921. —1929., 114 — 1930.—1940., 87 — 1941.—1945., 91 pēc 1945. g. uzņemti. — Delegātu vidū 38 kultūras, mākslas darbinieki, 119 AP deputātu, 227 bijuši lielajā karā vai partizānos, 7 — PSRS varoņi, 9 — Staļina prem. laureāti, 431 apbalvots ar PSRS ordeņiem un medaļām. — Delegātu ar padomdevēja balsīm 118, to vidū 24 sievietes ar augstāko un nepab. augst izgl. 57, ar vidējo 25; starp šiem 59 latvieši."

No šī ziņojuma redzam, ka Latvijas kompartijas delegātos strādnieki — pat pēc pašu komūnistu atzinuma — ir mazākumā un ka latviešu starp delegātiem ir tikai puse, pie kam viņu svars partijā neatbilst pat šai attieksmei, jo, kā jau redzējām, no 23 runātājiem krievu ir turpat 61 proc. Šis kongress lieku reizi pierāda, ka komūnisms, apvienojies ar krievu nacionālismu, Latvijā verdzina un iznīdē latviešu tautu.

No krasta līdz krastam

(Pārnesums no 4. lpp.)

pat arī bumbieri. Es nolēmu atkal pārnākšņot, pie kam cenas mazā Crescent City bija sālītas: par viesnīcas istabu bija jāmaksā 3 dol. (citur tādu varēja dabūt jau par pusotra dol.) Par to pirmoreiz pēc ilgiem gadiem izpeldējos vēl naktī Klusā okeanā. Otrā dienā vismaz kādas sešas stundas gandrīz nepārtraukti braucām caur pasaules brīnummežiem, tādiem, kadu nekur vairs citur nav. Šie „redwood" (sarkankoku) vai kā indiāņi tos nosaukuši „Sequoia" meži stāvēja pa lielākai daļai jau pāris tūkstoš gadus pirms Kristus nākšanas pasaulē... Tie ir viens no pasaules vislielākiem brīnumiem. Vislielākie koki tiek tagad ar likumu saudzēti, bet citādi arī šos mežus stipri izcērt, kā to pa ceļam varēja pārliecināties. Tomēr izcirst tos nekad nevarēs. Apmēram priekš 50 gadiem no viena liela koka uzbūvēta vesela baznīca, braucot garām, redzējām, ka vienā koka iekšienē ir ierīkots vesels restorāns. Tādos mežos valda mūžīga krēsla, jo šķiet, ka koki sniedzas it kā līdz debesīm... Bet arī citā ziņā tie ir brīnumkoki: neviens kāpurs tiem nevar kaitēt (kur Amerikā vislielākās koku platības iznīcina visādi koku kaitekļi), neviena uguns nevar tos iznīcināt. Es pats divās vietās redzēju nodegušu mežu ar melniem koku stumbriem un — ak brīnumi — tie jau atkal ir zaļi. „They come back", paskaidroja busa šoferis. Jākrīt ceļos un jāslavē Dievs par visiem redzētiem pasaules brīnumiem.

ALFREDA KALNIŅA MEITA

Biruta Tripodi-Kalniņa, kas dzīvo Ņujorkā, 6. janvārī saņēma telegrammu no savas mātes Rīgā, kuŗa tā ziņo par 72. g. vecā komponista nāvi. Viņas dēls komponists Jānis Kalniņš dzīvo Kanadā.

DV MONTREĀLAS NODAĻAS SARĪKOJUMS

DV Montreālas nodaļa rīko sestdien, 12. janvārī plašu deju vakaru: 5711 Park Avenue, Rialto Halles telpās (trešā stāvā). Dejas vakara sākums plkst. 7,30. Beigas plkst. 1.00 rītā.

Studentiem un skolniekiem puscena.

Ieejas maksa visam vakaram 95 centi no personas plus 5 centi Nama fondam. Dažādi pārsteigumi. Bagātīga bufete.

Ar humoru piedalās G. Vērnieks.

Spēlēs Montreālas latviešu deju kapelle.

Visus laipni ielūdz DV Montreālas nodaļa.